

## ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

### Opening considerations

#### *A link to Luke*

<sup>1</sup> Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν <sup>2</sup> ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὐς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη.\* <sup>3</sup> οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα, μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα† ὄπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. <sup>4</sup> Καὶ συναλιζόμενος‡ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς, «ἦν ἠκούσατέ μου· <sup>5</sup> ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι§ Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.»

#### *Jesus returns to Heaven*

\* **1:2** ανεληφθη *rell* | ανελημφθη κA,B,C [1%] NU | D is wild † **1:3** τεσσαρακοντα **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | τεσσερακοντα κA,B,C(D) [2%] NU ‡ **1:4** συναλιζομενος *rell* | συναλιζομενος [15%] | συναλισκομενος D § **1:5** βαπτισθησεσθε (βαπτισθησεσθαι A,C 5.6%) εν πνευματι **f**<sup>35</sup> (A,C) (98.8%) HF,RP,OC,TR,CP | 231 B (0.5%) NU | 23 βαπτισθησεσθαι κ(D) (0.7%)

<sup>6</sup> Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων\* αὐτὸν λέγοντες, «Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;»  
<sup>7</sup> Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· «Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. <sup>8</sup> Ἀλλὰ λήψεσθε† δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ’ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι‡ μάρτυρες—ἐν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.»

<sup>9</sup> Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν, ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. <sup>10</sup> Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ,\* <sup>11</sup> οἳ καὶ εἶπον·† «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες‡ εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος§ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς\* ἄφ’

\* **1:6** ἐπηρωτων **f**<sup>35</sup> D [99%] HE,RP,OC,TR,CP | ηρωτων KA,B [1%] NU | ηρωτουν C † **1:8** ληψεσθε **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | ληψεσθαι [5%] | λημψεσθαι KC,D | λημψεσθε A,B,NU ‡ **1:8** μοι **f**<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | μου KA,B,C,D [2%] NU § **1:8** και **f**<sup>35</sup> A,C,D [25%] | 1 εν KB [75%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] \* **1:10** εσθητι λευκη **f**<sup>35</sup> D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | εσθησεσι λευκαις κ(A)(B)C [3%] NU † **1:11** ειπον **f**<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | ειπαν KA,B,C,D [2%] NU ‡ **1:11** εμβλεποντες **f**<sup>35</sup> A,C,D [75%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | βλεποντες KB [25%] § **1:11** ουτος **f**<sup>35</sup> [30%] | 1 ο KA,B,C,D [70%] HE,RP,OC,TR,CP,NU (A demonstrative pronoun defines, even more than a definite article, so the article is redundant here.) \* **1:11** αναληφθεις **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | αναληφθης [4%] | αναλημφθεις KA,B,C,D [2%] NU

ὕμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὄν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.»

<sup>12</sup> Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ (σαββάτου ἔχον<sup>†</sup> ὁδόν).

### *A replacement for Judas Iscariot*

<sup>13</sup> Καὶ ὅτε εἰσηλθόν ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον<sup>‡</sup> οὗ ἦσαν καταμένοντες· ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, Ἰωάννης<sup>§</sup> καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος,<sup>\*</sup> Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. <sup>14</sup> Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει,<sup>†</sup> σὺν γυναιξίν, καὶ Μαρίᾳ<sup>‡</sup> τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν<sup>§</sup> τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

<sup>15</sup> Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν<sup>\*</sup> εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς<sup>†</sup>

<sup>†</sup> **1:12** εχον *rell* | εχων B [15%] <sup>‡</sup> **1:13** ανεβησαν εις το υπερων **f**<sup>35</sup> (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 234 x | 2341 A,B,C [1.5%] NU <sup>§</sup> **1:13** ιακωβος ιωαννης **f**<sup>35</sup> [25%] | 1 και 2 [73%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 και 1 xA,C [2%] NU | ιωαννης και 1 B | ιωαννης ειακωβος D <sup>\*</sup> **1:13** ματθαιος **f**<sup>35</sup> A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP | μαθθαιος xB,D [1%] NU <sup>†</sup> **1:14** και τη δεησει **f**<sup>35</sup> (96.1%) HF,RP,OC,TR,CP | — xA,B,C,D (3.9%) NU <sup>‡</sup> **1:14** μαρια **f**<sup>35</sup> xA,C,D [96%] HF,RP,OC,TR,CP | μαριαμ B [4%] NU <sup>§</sup> **1:14** συν **f**<sup>35</sup> B [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — xA,C,D [6%] NU <sup>\*</sup> **1:15** μαθητων **f**<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | αδελφων xA,B,C [3%] NU <sup>†</sup> **1:15** ως **f**<sup>35</sup> B,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ωσει xA,C [5%] NU

ἐκατὸν εἴκοσιν)· † 16 «Ἄνδρες ἀδελφοί· ἔδει πληρωθῆναι τὴν Γραφὴν ταύτην, § ἣν προεῖπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν τὸν\* Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν† ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.» 18 (Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ † μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς § γενόμενος ἐλάκισεν\* μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. 19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν «Ἀκελδαμᾶ, † τοῦτ' ἔστιν, «Χωρίον Αἵματος.») 20 «Γέγραπται γὰρ ἐν Βίβλῳ Ψαλμῶν· «Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ, «Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι † ἕτερος.» 21 Δεῖ οὖν, τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν § ᾧ εἰσηλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος

† 1:15 εικοσιν f<sup>35</sup> [50%] H<sup>5</sup>, O, C, TR | εικοσι κA, B, C [50%] RP, CP, NU § 1:16 ταυτην f<sup>35</sup> D [95%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | — κA, B, C [5%] NU \* 1:16 τον f<sup>35</sup> D [99%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | — κA, B, C [1%] NU † 1:17 συν f<sup>35</sup> [97%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | εν κA, B, C, D [3%] NU † 1:18 εκ *rell* | 1 του [5%] TR § 1:18 πρηνης *rell* | πρινης A, C [20%] \* 1:18 ελακισεν f<sup>35</sup> [40%] | ελακησεν κA, B, C, D [60%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP, NU † 1:19 ακελδαμα f<sup>35</sup> C [98%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | ακελδαμαχ B(D) [1%] NU | αχελδαμαχ κA [1%] † 1:20 λαβοι f<sup>35</sup> [93%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | λαβετω κA, B, C, D [2%] NU | λαβη [5%] § 1:21 εν f<sup>35</sup> [97%] H<sup>5</sup>, F, RP, O, C, TR, CP | — κA, B, C(D) [3%] NU

ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη\* ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν† ἓνα τούτων.»

<sup>23</sup> Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν,‡ ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Μαθθίαν. § <sup>24</sup> Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· «Σὺ Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα\* <sup>25</sup> λαβεῖν τὸν κληρὸν† τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ† ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.» <sup>26</sup> Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, § καὶ ἔπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ Μαθθίαν,\* καὶ συγκατεψηφίσθη† μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

## Pentecost

### 2

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς

\* **1:22** ανεληφθη *rell* | ανελημφθη κA,B,D [1.5%] NU † **1:22** γενεσθαι συν ημιν **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C(D) [5%] NU ‡ **1:23** βαρσαβαν **f**<sup>35</sup> C,D [70%] HE,RP,TR,CP | βαρσαββαν κA,B [30%] OC,NU § **1:23** μαθθιαν **f**<sup>35</sup> κ(A)C [99%] HE,RP,OC,TR,CP | μαθθιαν B,D [1%] NU \* **1:24** ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα **f**<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HE,RP,OC,CP,NU | 3456712 [5%] TR † **1:25** κληρον **f**<sup>35</sup> κ [98%] HE,RP,OC,TR,CP | τοπον A,B,C(D) [2%] NU ‡ **1:25** εξ **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | αφ κA,B,C,D [3%] NU § **1:26** αυτων **f**<sup>35</sup> D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτοις κA,B,C [3%] NU \* **1:26** μαθθιαν **f**<sup>35</sup> κA,C [99%] HE,RP,OC,TR,CP | μαθθιαν B,D [1%] NU † **1:26** συγκατεψηφισθη *rell* | συγκατεψηφισθη CP

Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες\*,† ὁμοθυμαδὸν‡ ἐπὶ τὸ αὐτό. <sup>2</sup> Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὓς ἦσαν καθήμενοι. <sup>3</sup> Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισεν τε§ ἐφ’ ἓνα ἕκαστον αὐτῶν. <sup>4</sup> Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες\* Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.†

### *People from all over*

<sup>5</sup> Ἦσαν δὲ ἐν‡ Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.§ <sup>6</sup> Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. <sup>7</sup> Ἐξίσταντο δὲ\* καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους:†

\* **2:1** απαντες f<sup>35</sup> [80%] HF,RP,OC,TR,CP | παντες A,B,C [20%] NU | — κ | παντων D † **2:1** απαντες/παντες *rell* | 1 οι αποστολοι [20%] ‡ **2:1** ομοθυμαδον f<sup>35</sup> (94.3%) HF,RP,OC,TR,CP | ομοθυμαδων (2.9%) | ομου κA,B,C (2.3%) NU | two other readings D (0.5%) § **2:3** εκαθισεν τε f<sup>35</sup> A [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 δε C | και 1 B [1%] NU | και εκαθισαν κ | και εκαθισαν 2 D \* **2:4** απαντες f<sup>35</sup> C [98%] HF,RP,OC,TR,CP | παντες κA,B,D [2%] NU † **2:4** αυτοις αποφθεγγεσθαι f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C,D [3%] NU ‡ **2:5** εν f<sup>35</sup> B,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | εις κA [1%] NU § **2:5** τον ουρανον *rell* | των ουρανων [13%] \* **2:7** δε f<sup>35</sup> B,D [65%] HF,CP,NU | 1 παντες (κ)A,C [35%] RP,OC,TR (*TuT* is completely off here.) † **2:7** προς αλληλους f<sup>35</sup> D (97.3%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (2.7%) NU

«Οὐκ, † ἰδοῦ, πάντες § οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;\* 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται· καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης † τῆς κατὰ Κυρήνην· καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι—Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι— 11 Κρήτες καὶ Ἄραβες· ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.» 12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, «Τί ἂν † θέλοι § τοῦτο εἶναι;» 13 Ἄτεροι δὲ διαχλευάζοντες,\* ἔλεγον ὅτι «Γλεύκουσ μεμεστωμένοι † εἰσίν.»

### *Peter's proclamation*

14 Σταθεὶς δὲ † Πέτρος, σὺν τοῖς ἑνδεκά,

---

† 2:7 ουκ f<sup>35</sup> A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ουχ κD [2%] NU | ουχι B § 2:7 παντες f<sup>35</sup> B [98%] HF,RP,OC,TR,CP | απαντες κA,C,D [2%] NU \* 2:8 εγεννηθημεν f<sup>35</sup> κB,C,D [75%] HF,RP,OC,TR,NU | εγεννηθημεν A [25%] CP † 2:10 λιβυης rel | λυβιης [15%] | λιβυας CP | λιβουης D † 2:12 αν f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B,C,D [3%] NU § 2:12 θελοι f<sup>35</sup> κ [93%] HF,RP,OC,TR,CP | θελει (A)B,C,D [7%] NU \* 2:13 διαχλευαζοντες f<sup>35</sup> κA,B,C [25%] NU | χλευαζοντες [75%] HF,RP,OC,TR,CP | διεχλευαζον D † 2:13 μεμεστωμενοι rel | μεμεστομενοι [7%] | μεμεσταμενοι [5%] † 2:14 δε f<sup>35</sup> C [88%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ο κA,B,D [12%] NU

ἐπήρην τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπεφθέγξατο § αὐτοῖς· «Ἄνδρες—Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες\*—τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω· καί, ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν (ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας), 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·

17 «Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός· Ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες† ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια‡ ἐνυπνιασθήσονται. 18 Καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω· αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα πρὶν ἢ § ἐλθεῖν τὴν\* ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην

§ 2:14 ἐπεφθεγξατο f<sup>35</sup> [25%] | ἀπεφθεγξατο κA,B,C [75%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | εἶπεν D [Is the verb ἐπιφθεγγομαι or ἀποφθεγγομαι? They are similar in meaning.] \* 2:14 ἀπαντες f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | παντες κA,B,C [5%] NU | — D † 2:17 θυγατερες *rell* | θυγατεραις C [20%] ‡ 2:17 ἐνυπνια f<sup>35</sup> [85%] HE,RP,OC,TR | ἐνυπνιοις κA,B,C [15%] CP,NU | — D § 2:20 η f<sup>35</sup> B [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,C,D [5%] NU \* 2:20 τὴν f<sup>35</sup> A,C [99%] HE,RP,OC,TR,CP | — κB,D [1%] NU



καὶ ἐπιφανῆ. <sup>21</sup> Καὶ ἔσται· πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται† τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.»  
<sup>22</sup> »Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον‡ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ§ αὐτοὶ οἶδατε, <sup>23</sup> τοῦτον—τῇ ὀρισμένη βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον —λαβόντες\* διὰ χειρῶν† ἀνόμων, προσπήξαντες, ἀνειλετε·‡ <sup>24</sup> ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. <sup>25</sup> Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·

«Προωρώμην§ τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ. <sup>26</sup> Διὰ τοῦτο εὐφράνθη\* ἡ καρδιά μου καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου. Ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, <sup>27</sup> ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου

† **2:21** επικαλεσηται *rell* | επικαλεσεται [15%] | επικαλεσειται [3%] | επικαλεσητε A ‡ **2:22** απο του θεου αποδεδειγμενον **f**<sup>35</sup> A [94%] H<sup>F</sup>R<sup>P</sup>O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | 4123 (κ)B(C) [6%] NU | 123 δεδοκιμασμενον D § **2:22** και **f**<sup>35</sup> [95%] H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | —κA,B,C,D [5%] NU \* **2:23** λαβοντες **f**<sup>35</sup> D (97.3%) H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | —κA,B,C (2.7%) NU † **2:23** χειρων **f**<sup>35</sup> [95%] H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | χειρος κA,B,C,D [5%] NU ‡ **2:23** ανειλετε **f**<sup>35</sup> [70%] H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | ανειλατε κA,B,C,D [25%] NU | four other spellings [5%] § **2:25** προωρωμην **f**<sup>35</sup> [96%] H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | προορωμην κA,B,C,D [4%] NU \* **2:26** ευφρανθη **f**<sup>35</sup> [70%] H<sup>F</sup>,R<sup>P</sup>,O<sup>C</sup>,T<sup>R</sup>,C<sup>P</sup> | ηυφρανθη κA,B,C,D [30%] NU

εις Ἄδου,† οὐδὲ δώσεις τὸν Ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. <sup>28</sup> Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.»

<sup>29</sup> »Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. <sup>30</sup> Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, τὸ κατὰ σάρκα, ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν‡ καθίσαι ἐπὶ τοῦ Θρόνου§ αὐτοῦ, <sup>31</sup> προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι «Οὐ\* κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ† εἰς Ἄιδου,‡ οὐδὲ§ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν.»

<sup>32</sup> »Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. <sup>33</sup> Τῇ δεξιᾷ

---

† **2:27** αδου **f**<sup>35</sup> [85%] RP,OC,TR,CP | αδην **κ**A,B,C,D [15%] NU | αιδου HF ‡ **2:30** το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον **f**<sup>35</sup> (D) (96.1%) HF,RP,OC,TR,CP | 456 (1.6%) | — **κ**A,B,C (2.3%) NU (There are a number of variations scattered about: αναστησει 2.3%, αναστησαι 5%, +τε 6.1%, +και 5.6%.) § **2:30** του θρονου **f**<sup>35</sup> [70%] HF,RP,OC,TR,CP | τον θρονου **κ**A,B,C,D [10%] NU | 2 [20%] \* **2:31** ου **f**<sup>35</sup> [71%] HF,RP,OC,TR | ουκ [27%] CP | ουτε **κ**A,B,C,D [2%] NU (The choice ου/ουκ is governed by the following letter.) † **2:31** κατελειφθη η ψυχη αυτου **f**<sup>35</sup> (68.7%) HF,RP,OC,TR | κατεληφθη 234 (1.8%) | εγκατελειφθη 234 (23.1%) CP | εγκατεληφθη 234 (4.1%) | εγκατελειφθη (**κ**)A(B,C,D) (1.8%) NU | two other variants (0.5%) ‡ **2:31** αδου **f**<sup>35</sup> A,C,D [90%] RP,OC,TR,CP | αδην **κ**B [10%] NU | αιδου HF § **2:31** ουδε **f**<sup>35</sup> B [92%] HF,RP,OC,TR,CP | ουτε **κ**A,C,D [8%] NU

οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεῖς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος\* λαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ νῦν† ὑμεῖς‡ βλέπετε καὶ ἀκούετε. <sup>34</sup> Οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· «Εἶπεν ὁ § Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· «Κάθου ἐκ δεξιῶν μου <sup>35</sup> ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.»» <sup>36</sup> Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ\* Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν† ὁ Θεὸς ἐποίησεν,‡ τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.»

### *The reaction*

<sup>37</sup> Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ,§ εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, «Τί ποιήσομεν,\* ἄνδρες ἀδελφοί;» <sup>38</sup> Εἶπεν δὲ Πέτρος πρὸς αὐτούς· «Μετανοήσατε† καὶ βαπτισθήτω, ἕκαστος ὑμῶν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς

\* **2:33** αἰγιου πνευματος **f**<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 του 1 κA,B,C [5%] NU † **2:33** νυν **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [4%] NU ‡ **2:33** υμεις **f**<sup>35</sup> κA(C) [99.5%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 και B(D)[NU] § **2:34** ο **f**<sup>35</sup> A,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κB(D) [5%] \* **2:36** και *rell* | — [2%] some TRs † **2:36** και χριστον αυτον **f**<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 κA,B,C [4%] NU | 12 D [2%] ‡ **2:36** ο θεος εποιησεν **f**<sup>35</sup> A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 κB [1%] NU § **2:37** τη καρδια **f**<sup>35</sup> D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | την καρδιαν κA,B,C [2%] NU \* **2:37** ποιησομεν **f**<sup>35</sup> D [60%] RP,OC,TR | ποιησωμεν κA,B,C [40%] HF,CP,NU † **2:38** ειπεν δε πετρος προς αυτους μετανοησατε **f**<sup>35</sup> [20%] | 32 εφη 456 [72%] HF,RP,OC,TR,CP | 32456 φησιν κA,C [2%] [NU] | 32456 B | 3245 φησιν 6 D | five further variants [5%]

ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, † και λήψεσθε § τὴν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. 39 Ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, και τοῖς τέκνοις ὑμῶν, και πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν—ὅσους ἂν προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.» 40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο\* και παρεκάλει † λέγων, «Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.»

## The beginning of the Church

41 Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως † ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, και προσετέθησαν § τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια. 42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων και τῇ κοινωνίᾳ, και\* τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου και ταῖς προσευχαῖς. 43 Ἐγένετο † δὲ πάση ψυχῇ φόβος—πολλά τε

---

† 2:38 ἁμαρτιῶν f<sup>35</sup> D (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP | 1 ὑμων (1.4%) | των 1 ὑμων κA,B(C) (1.8%) NU | των 1 (1.6%) § 2:38 ληψεσθε f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ληψεσθε A,B,NU | ληψεσθαι κC,D [1%] | ληψεσθαι [3%] \* 2:40 διεμαρτυρατο f<sup>35</sup> κA,B(C)D [45%] NU | διεμαρτυρετο [55%] HF,RP,OC,TR,CP (Aorist or Imperfect? The immediately following verb presumably exerted pressure.) † 2:40 παρεκαλει f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 αυτους κA,B,C,D [4%] NU | 1 αυτοις [1%] † 2:41 ασμενως f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [3%] NU § 2:41 προσετεθησαν f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 εν κA,B,C,D [5%] NU \* 2:42 και f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [2%] NU † 2:43 εγενετο f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | εγινετο κA(B,C,D) [2%] NU

τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. †

### *All things in common*

44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες § ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά· 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρεῖαν εἶχεν. 46 Καθ' ἡμέραν\* τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον· μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει † τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ. †

## 3

### *A man lame from birth*

1 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος\* καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς

† 2:43 ἐγενετο f<sup>35</sup> B,D (88.1%) HF,RP,OC,TR,CP,NU (εγενετο [15%], εγεινετο B,C,D) | 1 εν (εις 1.8%) ιερουσαλημ φοβος τε ην μεγας επι παντας (+αυτους 3.2%) κA,C (7.2%) | 1234567 (1.8%) | 123 (2.3%) | two other readings (0.7%) § 2:44 πιστευοντες f<sup>35</sup> A,C,D [88%] HF,RP,OC,TR,NU | πιστευσαντες κB [12%] CP  
\* 2:46 f<sup>35</sup> [40%] accent καθημεραν as one word, but since the meaning evidently remains the same I stay with the conventional spelling. This statement obtains throughout. Since the *theta* signals aspiration, there is no ambiguity; the scribes were just saving ink. † 2:47 προσετιθει *rell* | προσετιθη [20%] † 2:47 τη εκκλησια f<sup>35</sup> (D) (97.1%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (2.9%) NU  
\* 3:1 δε πετρος f<sup>35</sup> (D) (89.2%) HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C (7.6%) NU | 2 (3.1%)

προσευχῆς (τὴν ἐνάτην).<sup>†</sup> <sup>2</sup> Καί τις ἀνὴρ, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐβαστάζετο (ὄν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, τὴν λεγομένην Ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν), <sup>3</sup> ὅς, ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην.<sup>‡</sup>

### *Peter heals him*

<sup>4</sup> Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτόν, σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπεν, «Βλέψου εἰς ἡμᾶς.» <sup>5</sup> Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. <sup>6</sup> Εἶπεν δὲ Πέτρος· «Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἐγείραι καὶ<sup>§</sup> περιπάτει.» <sup>7</sup> Καὶ πιάσας αὐτόν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν.\* παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις<sup>†</sup> καὶ τὰ σφυρά.<sup>‡</sup> <sup>8</sup> Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. <sup>9</sup> Καὶ εἶδεν αὐτόν πᾶς ὁ

<sup>†</sup> **3:1** ενατην **f**<sup>35</sup> **κ**A,B,C(D) [70%] **HE,RP,OC,NU** | εννατην [30%] **TR,CP** <sup>‡</sup> **3:3** ελεημοσυνην **f**<sup>35</sup> (D) [94%] **HE,RP,OC,CP** | 1 λαβειν **κ**A,B,C [6%] **TR,NU** <sup>§</sup> **3:6** εγειραι και **f**<sup>35</sup> **C** [70%] **RP,TR,CP** | εγειρε 2 **A** [30%] **HE,OC[NU]** | — **κ**B,D \* **3:7** ηγειρεν **f**<sup>35</sup> (D) [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 1 αυτου **κ**A,B,C [3%] **NU** <sup>†</sup> **3:7** αυτου αι βασεις **f**<sup>35</sup> **D** [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 231 (**κ**)**A,B,C** [3%] **NU** <sup>‡</sup> **3:7** σφυρα **f**<sup>35</sup> **D** [95%] **HE,RP,OC,TR,CP** | σφυδρα **κ**A,B,C [1%] **NU** | σφυρια [4%]

λαὸς<sup>§</sup> περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν·  
 10 ἐπεγίνωσκόν τε\* αὐτόν—ὅτι οὗτος<sup>†</sup> ἦν ὁ  
 πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραία  
 Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ—καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ  
 ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

### *Peter preaches*

11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ<sup>‡</sup>  
 τὸν Πέτρον καὶ<sup>§</sup> Ἰωάννην, συνέδραμεν  
 πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς\* ἐπὶ τῇ στοᾷ, τῇ  
 καλουμένῃ Σολομῶντος,<sup>†</sup> ἔκθαμβοι. 12 Ἴδὼν  
 δὲ<sup>‡</sup> Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν·  
 «Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ,<sup>§</sup>  
 ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ  
 πεπονηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 Ὁ Θεὸς

---

§ 3:9 αυτον πας ο λαος f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 2341  
 KA,B,C,D [3%] NU \* 3:10 τε f<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 δε KA,B,C [2%] NU | ται D † 3:10 ουτος f<sup>35</sup> B,D [98%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | αυτος KA,C [2%] NU ‡ 3:11 του ιαθεντος  
 χωλου f<sup>35</sup> (88.8%) HE,RP,OC,TR,CP | αυτου κ(A)B,C,057 (10.8%)  
 NU | two other readings D (0.4%) § 3:11 και f<sup>35</sup> C(D) (91.3%)  
 HE,RP,OC,TR,CP | 1 τον KA,B,057 (8.7%) NU \* 3:11 προς  
 αυτους (αυτον 2%) πας ο λαος f<sup>35</sup> (91.9%) HE,RP,OC,TR,CP |  
 34512 KA,B,C (7.4%) NU | three other readings D (0.7%) † 3:11  
 σολομωντος (A) rell | σολομωνος D [5%] CP ‡ 3:12 δε f<sup>35</sup>  
 [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ο KA,B,C,D,057<sup>V</sup> [4%] NU § 3:12  
 τουτω rell | τουτο [25%]

Ἀβραὰμ\* καὶ† Ἰσαὰκ καὶ‡ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν Παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν§ παρεδώκατε· καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν\* κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. <sup>14</sup> Ὑμεῖς δὲ τὸν Ἅγιον καὶ Δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, <sup>15</sup> τὸν δὲ Ἀρχηγὸν τῆς ζῶης ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. <sup>16</sup> Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἔστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

<sup>17</sup> »Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. <sup>18</sup> Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν

\* **3:13** ἀβρααμ **f**<sup>35</sup> [50%] | ἀβρααμ [50%] RP,HE,OC,CP,TR,NU  
 (This name is aspirated throughout the book, and the statement of evidence also obtains throughout the book.) [When Jehovah changed Abram's name to Abraham (Genesis 17:5) the intervocalic aspiration in Hebrew is adequately represented in English by 'h'; but so far as I know, there is no way in Greek to indicate intervocalic aspiration within a word—the only alternative to losing the aspiration altogether would be to place it at the beginning of the word.] † **3:13** καὶ **f**<sup>35</sup> B [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ο θεος κC [5%] [NU] | 1 θεος A,D ‡ **3:13** καὶ **f**<sup>35</sup> B [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ο θεος κC [3%] [NU] | 1 θεος A,D § **3:13** μὲν **f**<sup>35</sup> κA,B,C [85%] HE,RP,OC,NU | — D [15%] CP,TR \* **3:13** αὐτον **f**<sup>35</sup> D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [3%] NU



Χριστόν,† ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 Μετανοήσατε οὖν, καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι‡ ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ§ Κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον\* ὑμῖν Χριστόν, Ἰησοῦν,† 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων τῶν‡ ἀγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.§

22 »Μωϋσῆς\* μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν† ὅτι «Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν‡ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ. Αὐτοῦ ἀκούσεσθε,§ κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ\* πρὸς ὑμᾶς. 23 Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ

† 3:18 αὐτου παθειν τον χριστον f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 2341 (κ)B(C)D [4%] NU | 234 [1%] | 1 A ‡ 3:19 εξαλειφθῆναι *rell* | εξαληφθῆναι [12%] | εξαλιφθῆναι κB,C [2%] § 3:19 του *rell* | — [10%] \* 3:20 προκεχειρισμενον *rell* | προκεκηρυγμενον TR | five further spellings A,C [5%] † 3:20 χριστον ιησουν f<sup>35</sup> κB,D [75%] HF,RP,OC,NU | 21 A,C [25%] CP,TR ‡ 3:21 παντων των f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,CP | 2 κA,B,C,D [10%] NU | 1 [5%] OC,TR § 3:21 αὐτου προφητων απ αιωνος f<sup>35</sup> (80.8%) HF,RP,OC,TR,CP | 12 των 34 (3.8%) | 2134 (3.2%) | 3412 κA,B,C (5.4%) NU | των 3412 (2.5%) | 1 των 342 (2.7%) | four other variants D (1.6%) \* 3:22 μωυσης f<sup>35</sup> A,B,C,D [70%] OC,NU | μωσης κ [30%] HF,RP,TR,CP † 3:22 γαρ προς τους πατερας ειπεν f<sup>35</sup> (80.8%) HF,RP,OC,TR,CP | 5234 (5.9%) | 1234 ημων 5 (4.3%) | 1234 υμων 5 (2%) | 5234 ημων D (2.7%) | 1234 (0.2%) | 5 κA,B,C (4.1%) NU ‡ 3:22 ημων f<sup>35</sup> κC [60%] HF,RP | υμων A,D [40%] OC,TR,CP,NU | — B § 3:22 ακουσεσθε *rell* | ακουσεσθαι C,D [10%] \* 3:22 λαληση *rell* | λαλησει C [10%]

ἤτις ἂν † μὴ ἀκούσῃ τοῦ Προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ‡ ἐκ τοῦ λαοῦ.»

<sup>24</sup> »Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται, ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν § τὰς ἡμέρας ταύτας. <sup>25</sup> Ὑμεῖς ἐστε\* υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, † λέγων πρὸς Ἀβραάμ, «Καὶ ἐν ‡ τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται § πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.» <sup>26</sup> Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεός, ἀναστήσας\* τὸν Παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, † ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.»

## 4

### *Peter and John arrested*

<sup>1</sup> Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, <sup>2</sup> διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ

† **3:23** αν f<sup>35</sup> B,D [35%] TR | εαν κA,C [65%] HF,RP,OC,CP,NU  
 ‡ **3:23** εξολοθρευθησεται f<sup>35</sup> κ [99%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 εξολεθρευθησεται A,B,C,D [1%] NU § **3:24** προκατηγγειλαν  
 f<sup>35</sup> [25%] TR | κατηγγειλαν (κ)A,B,C(D) [75%] HF,RP,OC,CP,NU  
 \* **3:25** εστε f<sup>35</sup> D [75%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 οι κA,B,C,0165  
 [25%] NU † **3:25** ημων f<sup>35</sup> κC,D,0165 [88%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 υμων A,B [12%] NU ‡ **3:25** εν rell | — 0165 [5%] TR § **3:25**  
 ενευλογηθησονται f<sup>35</sup> κD,0165 [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] |  
 επευλογηθησονται C | ευλογηθησονται A,B [2%] \* **3:26** ο  
 θεος αναστησας f<sup>35</sup> A,D [87%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 κB,C,0165  
 [3%] NU | 3 [10%] † **3:26** ιησουν f<sup>35</sup> A [96%] HF,RP,OC,TR,CP  
 | — κB,C,D,0165 [4%] NU

καταγγέλλειν\* ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν† νεκρῶν. <sup>3</sup> Καὶ ἐπέβαλον‡ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο§ εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον, ἣν γὰρ ἐσπέρα ἦδη. <sup>4</sup> (Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ὁ \* ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ† χιλιάδες πέντε.) <sup>5</sup> Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας, καὶ‡ πρεσβυτέρους καὶ§ γραμματεῖς, ἐν\* Ἱερουσαλήμ, <sup>6</sup> καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον,† καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. <sup>7</sup> Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν‡ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· «Ἐν ποίᾳ δυνάμει, ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;»

### *Peter's defense*

<sup>8</sup> Τότε Πέτρος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, εἶπεν πρὸς αὐτούς· «Ἄρχοντες τοῦ

\* **4:2** καταγγέλλειν *rell* | καταγγελεῖν CP † **4:2** των **f**<sup>35</sup> D,0165 [90%] HE,RP,OC,CP | τὴν εκ *KA,B,C* [10%] TR,NU † **4:3** επεβαλον *rell* | επεβαλλον [12%] | επειβαλοντες D § **4:3** εθεντο *rell* | 1 αυτους *A,C* [10%] \* **4:4** ο **f**<sup>35</sup> A [99%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — *KB(D)0165* [1%] † **4:4** ωσει **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | ως *B,D,0165* [2%] [NU] | — *KA* [2%] † **4:5** και **f**<sup>35</sup> [85%] HE,RP,TR,CP | 1 τους *KA,B,0165* [15%] OC,NU | 1 οι D § **4:5** και **f**<sup>35</sup> D,0165 [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 τους *KA,B* [4%] NU \* **4:5** εν **f**<sup>35</sup> *A,B,D* [30%] NU | εις *K0165* [70%] HE,RP,OC,TR,CP † **4:6** ανναν τον αρχιερα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος *KA,B(D)(0165)* [3%] NU † **4:7** εν **f**<sup>35</sup> D,0165 [90%] HE,RP,CP | 1 τω *KA,B* [10%] OC,TR,NU

λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ· § 9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται,\*  
 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 Οὗτος ἔστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν, τῶν οἰκοδομούντων,† ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.› 12 Καί, οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλω‡ οὐδενὶ ἡ σωτηρία, οὐδὲ § γὰρ ὄνομα ἕτερον ἔστιν\* ὑπὸ τὸν οὐρανόν,† τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.»

### *Rulers impressed*

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον· ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. 14 Τὸν δὲ‡ ἄνθρωπον βλέποντες

§ 4:8 του ισραηλ f<sup>35</sup> D (97.3%) HF,RP,OC,TR,CP | 1 λαου (0.5%) | 1 λαου 2 (0.5%) | — κα,Β,0165 (1.8%) NU \* 4:9 σεσωσται f<sup>35</sup> B,D,0165 [98%] HF,RP,OC,TR,CP | σεσωται κα [1%] NU | σεσωστε [1%] † 4:11 οικοδομουντων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | οικοδομων κα,Β,D,0165 [5%] NU ‡ 4:12 αλλω rel | 1 εν [10%] CP § 4:12 ουδε f<sup>35</sup> κα,Β,0165 [30%] OC,NU | ουτε [70%] HF,RP,TR | ουδεν CP | ου D \* 4:12 ονομα ετερον εστιν f<sup>35</sup> A,0165 [20%] CP | 132 B [80%] HF,RP,OC,TR,NU | 213 κ | 321 D † 4:12 υπο τον ουρανον f<sup>35</sup> κα,Β,D,0165 [40%] HF,OC,TR,CP,NU | — [60%] RP ‡ 4:14 δε f<sup>35</sup> [75%] HF,RP,OC,TR,CP | τε κα,Β [25%] NU | — D

σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα<sup>§</sup> τεθεραπευμένοι, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. <sup>15</sup> Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον\* πρὸς ἀλλήλους <sup>16</sup> λέγοντες· «Τί ποιήσομεν† τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐδυνάμεθα ἀρνήσασθαι.‡ <sup>17</sup> Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῆ<sup>§</sup> ἀπειλησώμεθα\* αὐτοῖς† μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπῳ.»‡

*They are forbidden to use the name 'Jesus'*

<sup>18</sup> Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς<sup>§</sup> τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. <sup>19</sup> Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον.\* «Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,

§ 4:14 ἐστῶτα f<sup>35</sup> [20%] | 1 τον κA,B,D [80%] HE,RP,OC,TR,CP,NU [Verse 14 begins with the article, so it is superfluous here.] \* 4:15 συνεβαλλον f<sup>35</sup> κA,B [95%] HE,RP,OC,NU | συνεβαλον D [5%] CP,TR † 4:16 ποιησομεν f<sup>35</sup> D [70%] RP,OC,TR,CP | ποιησωμεν κA,B [30%] HE,NU ‡ 4:16 αρνησασθαι f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | αρνεισθαι (κA)B(D) [3%] NU § 4:17 απειλη f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [3%] NU \* 4:17 απειλησωμεθα f<sup>35</sup> κA,B [60%] HE,OC,TR,CP,NU | απειλησωμεθα (D) [40%] RP † 4:17 αυτοις rell | αυτους [12%] | ουτοις D ‡ 4:17 ανθρωπω f<sup>35</sup> [35%] CP | ανθρωπων κA,B [65%] HE,RP,OC,TR,NU § 4:18 αυτοις f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D,0165<sup>V</sup> [5%] NU \* 4:19 προς αυτους ειπον f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 κA,D [4%] NU | ειπαν 12 B [1%] | ειπεν 12 0165

κρίνατε. <sup>20</sup> Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδομεν<sup>†</sup> καὶ ἃ † ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.» <sup>21</sup> Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσσονται<sup>§</sup> αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. <sup>22</sup> ἑτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα\* ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει<sup>†</sup> τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

### *The reaction of the believers*

<sup>23</sup> Ἀπολυθέντες δὲ ἤλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀνήγγειλαν<sup>†</sup> ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.<sup>§</sup> <sup>24</sup> Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶπον.\* «Δέσποτα, σὺ ὁ Θεός,<sup>†</sup> ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· <sup>25</sup> ὁ<sup>†</sup> δια<sup>§</sup>

† **4:20** εἶδομεν *rell* | εἶδαμεν *κA,B(D)* [2%] *NU* | εἶδωμεν [10%] † **4:20** α *f*<sup>35</sup> [20%] | — *κA,B,D* [80%] *HF,RP,OC,TR,CP,NU* [What they saw and what they heard were not the same things.]  
 § **4:21** κολασονται *f*<sup>35</sup> [98%] *HF,RP,OC,CP* | κολασωνται *κA,D* [2%] *TR,NU* | κολασωσιν *B* \* **4:22** τεσσαρακοντα *f*<sup>35</sup> [98%] *HF,RP,OC,TR,CP* | τεσσερακοντα *κA,B* [2%] *NU* † **4:22** εγεγονει *f*<sup>35</sup> *κA* [99%] *HF,RP,OC,TR,CP* | γεγονει *B,D* [1%] *NU*  
 † **4:23** ανηγγειλαν *f*<sup>35</sup> (*κ*) [25%] | απηγγειλαν *A,B* [75%] *HF,RP,OC,TR,CP,NU* § **4:23** ειπον *rell* | ειπαν *κB,D* [2%] *NU*  
 \* **4:24** ειπον *rell* | ειπαν *κA,B,D* [10%] *NU* † **4:24** ο θεος *f*<sup>35</sup> *D* [98%] *HF,RP,TR,CP* | — *κA,B* [2%] *OC,NU* † **4:25** ο *f*<sup>35</sup> (*D*) (91.9%) *HF,RP,OC,TR,CP* | 1 του πατρος ημων *κA,B* (8.1%) *NU*  
 § **4:25** δια *f*<sup>35</sup> (91.3%) *HF,RP,OC,TR,CP* | 1 πνευματος αγιου *κA,B(D)* (8.3%) *NU* | two other readings (0.4%)

στόματος Δαυίδ\* παιδός σου εἰπών· Ἴνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ’ ἀληθείας† ἐπὶ τὸν ἅγιον Παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου‡ προώρισεν γενέσθαι. 29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε§ εἰς ἴασις, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου Παιδός σου Ἰησοῦ.» 31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν, ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου\* καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

## The young Church consolidates

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν

\* 4:25 δαυιδ f<sup>35</sup> κA,B,D (74.7%) HE,RP,OC,NU | 1 του (25.1%) CP(TR) | one other reading (0.2%) † 4:27 αληθειας f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 εν τη πολει (+σου A) ταυτη (κ)(A)B,D [10%] NU ‡ 4:28 σου f<sup>35</sup> κD [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — A,B [2%] § 4:30 την χειρα σου εκτεινειν σε f<sup>35</sup> (κ) [85%] HE,RP,OC,TR[NU] | 1234 D [13%] CP | 1245 B | 1254 A [1%] | 4123 σου ϑ<sup>45</sup> \* 4:31 πνευματος αγιου f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | του 21 ϑ<sup>8</sup>κA,B,D [3%] NU | του 1 του 2 ϑ<sup>45</sup>

ἡ † καρδία καὶ ἡ ‡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ<sup>§</sup> ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. <sup>33</sup> (Καὶ δυνάμει μεγάλη\* ἀπεδίδουν οἱ ἀπόστολοι τὸ μαρτύριον† τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.)‡ Χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς, <sup>34</sup> οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν<sup>§</sup> ἐν αὐτοῖς—ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων <sup>35</sup> καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο\* δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν† τις χρεῖαν εἶχεν.

<sup>36</sup> Ἰωσή<sup>‡</sup> δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ<sup>§</sup> τῶν ἀποστόλων (ὃ ἐστίν, μεθερμηνευόμενον, <Υἱὸς παρακλήσεως>), Λευίτης, Κύπριος τῷ

† **4:32** η **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B,D</sub> [2%] NU  
‡ **4:32** η **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B,D</sub> [2%] NU  
§ **4:32** αυτω **f**<sup>35</sup> λA,B [64%] HF,OC,TR,CP,NU | αυτων [35%] RP  
| αυτου **ϕ**<sup>8</sup>D [1%] \* **4:33** δυναμει μεγαλη **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>8</sup>(λ)A,B,D [20%] NU | 21 **ϕ**<sup>45v</sup> [80%] HF,RP,OC,TR,CP † **4:33** οι αποστολοι το μαρτυριον **f**<sup>35</sup> A [30%] | 3412 **ϕ**<sup>8,45v</sup><sub>λB,D</sub> [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ **4:33** του κυριου ιησου **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>8</sup>(B) (79.9%) HF,RP,OC,TR,NU | 123 χριστου D (16.1%) CP | 3 χριστου 12 λA (0.9%) | 3 χριστου 12 ηνων (1.8%) | 1 χριστου (0.7%) | three other variants (0.7%) § **4:34** ην **f**<sup>35</sup> λA(B) (24.5%) NU | υπηρχεν **ϕ**<sup>8</sup>D (74.8%) HF,RP,OC,TR,CP | two other readings (0.7%) \* **4:35** διεδιδοτο **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | διεδιδετο **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B,D</sub> [3%] NU † **4:35** καθοτι αν **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B,D</sub> [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | καθο [40%] | καθο αν [10%] | two other variants [5%] ‡ **4:36** ιωση<sup>‡</sup> **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ιωση<sup>ϕ</sup> **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B,D</sub> [5%] NU § **4:36** απο **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>8</sup><sub>λA,B</sub> [75%] HF,RP,OC,NU | υπο D [25%] CP,TR



γένει, <sup>37</sup> ὑπάρχοντος αὐτῶ\* ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ† τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

## 5

### *Ananias and Sapphira*

<sup>1</sup> Ἄνῆρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρα\* τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησεν κτῆμα <sup>2</sup> καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,† συνειδυίας‡ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ·§ καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. <sup>3</sup> Εἶπεν δὲ\* Πέτρος· «Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι σε† ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; <sup>4</sup> Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενευ, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ Θεῷ.» <sup>5</sup> Ἀκούων δὲ ὁ † Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν. (Καὶ ἐγένετο φόβος

\* **4:37** αυτω *rell* | αυτου [20%] CP † **4:37** παρα **f**<sup>35</sup> ϖ<sup>8,57</sup> A,B,D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | προς κ [2%] NU \* **5:1** σαπφειρα **f**<sup>35</sup> B [40%] | σαπφειρη A [56%] HE,RP,OC,TR,CP | σαπφιρη NU | σαμφιρη κ | σαφφυρα D | five further spellings [3%] (One minuscule saves NU from being a patchwork quilt.) † **5:2** τιμης *rell* | 1 του κτηματος [12%] ‡ **5:2** συνειδυιας **f**<sup>35</sup> D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | συνειδυιης NU | συνιδυιης A,B [1%] | συνιδυης κ | four further spellings [3%] § **5:2** αυτου **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B(D) [3%] NU \* **5:3** δε **f**<sup>35</sup> D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ο ϖ<sup>8</sup> κA,B [4%] NU † **5:3** σε **f**<sup>35</sup> D [85%] HE,RP | — ϖ<sup>8</sup> κA,B [15%] OC,TR,CP,NU ‡ **5:5** ο *rell* | — D [25%] TR

μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.)§  
 6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν  
 αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα,  
 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός,  
 εἰσηλθεν. 8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ\* ὁ † Πέτρος,  
 «Εἶπέ μοι εἰ τοσοῦτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε.»  
 Ἡ δὲ εἶπεν, «Ναί, τοσοῦτου.» 9 Ὁ δὲ Πέτρος  
 εἶπεν‡ πρὸς αὐτήν· «Τί ὅτι συνεφωνήθη  
 ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; Ἰδού, οἱ  
 πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ  
 τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε.» 10 Ἐπεσεν  
 δὲ παραχρῆμα παρὰ§ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ  
 ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον  
 αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς  
 τὸν ἄνδρα αὐτῆς. 11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας  
 ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς  
 ἀκούοντας ταῦτα.

### *The Apostles distinguish themselves*

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων  
 ἐγένετο\* σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ  
 πολλά·† καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ

§ 5:5 ταυτα f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — ϕ<sup>8</sup>κA,B,D [3%] NU  
 \* 5:8 αυτη f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | προς αυτην ϕ<sup>8</sup>κA,B,D  
 [4%] NU | two other variants [1%] † 5:8 ο f<sup>35</sup> ϕ<sup>8v</sup>D [97%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [3%] NU ‡ 5:9 ειπεν f<sup>35</sup> A [97%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | — ϕ<sup>8</sup>κB,D [3%] NU § 5:10 παρα f<sup>35</sup> [98%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | προς κA,B,D [2%] NU \* 5:12 εγενετο f<sup>35</sup>  
 [44%] TR | εγινετο κ [55%] HE,RP,OC,CP,NU | εγεινετο A,B,D  
 [1%] † 5:12 εν τω λαω πολλα f<sup>35</sup> [85%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 4123 ϕ<sup>45</sup>κA,B,D [5%] NU | μεγαλα 123 [10%]

Στοᾶ Σολομῶνος.† 13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. 14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη§ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε κατὰ\* τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν† καὶ κραββάτων,‡ ἵνα ἐρχομένου τοῦ§ Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ\* τινὲς αὐτῶν. 16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλήθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς† Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ‡ ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

### *Sadducees vs Apostles*

17 Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ (ἡ οὐσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων)·§ ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν\* ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. 19 Ἄγγελος δὲ

† 5:12 σολομωνος f<sup>35</sup> B,D [75%] CP | σολομωντος ϑ<sup>45</sup>A [25%] HF,RP,OC,TR,NU | σαλομωντος κ § 5:14 πληθη rel | πληθος [12%] \* 5:15 κατα f<sup>35</sup> D [96%] HF,RP,OC,TR,CP | και εις κA,B [4%] NU † 5:15 κλινων f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | κλιναριων κA,B,D [3%] NU ‡ 5:15 κραβατων f<sup>35</sup> [80%] HF,RP,TR,CP | κραβαττων κA,B,D [5%] OC,NU | κραβατων [15%] § 5:15 του f<sup>35</sup> [30%] | — ϑ<sup>45</sup>κA,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU \* 5:15 επισκιαση rel | επισκιασει B [15%] † 5:16 εις f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [2%] NU | εν [3%] ‡ 5:16 και f<sup>35</sup> D [20%] | οιτινες κA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § 5:17 σαδδουκαιων rel | σαδδουκαιον CP \* 5:18 αυτων f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — ϑ<sup>45</sup>κA,B,D [3%] NU

Κυρίου διὰ τῆς<sup>†</sup> νυκτὸς ἤνοιξεν<sup>‡</sup> τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν, <sup>20</sup> «Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.» <sup>21</sup> Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον, καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. <sup>22</sup> Οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέταις οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, <sup>23</sup> λέγοντες ὅτι «Τὸ μὲν\* δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν<sup>†</sup> πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας<sup>‡</sup> ἐστῶτας πρὸς<sup>§</sup> τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν.»\* <sup>24</sup> Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε ἱερεὺς καὶ ὁ <sup>†</sup> στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς,<sup>‡</sup> διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

<sup>25</sup> Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν

<sup>†</sup> 5:19 τῆς **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B(D) [3%] NU  
<sup>‡</sup> 5:19 ηνοιξεν **f**<sup>35</sup> B [99%] HE,RP,OC,TR,CP | ανοιξας κA [1%] NU | ανεωξαν D § 5:22 παραγενομενοι υπηρεται **f**<sup>35</sup> κA,B [20%] NU | 21 D [80%] HE,RP,OC,TR,CP \* 5:23 μεν **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [5%] NU † 5:23 εν *rell* | επι CP ‡ 5:23 φυλακας *rell* | 1 εξω TR § 5:23 προ **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | επι κA,B,D [3%] NU \* 5:23 ευρομεν *rell* | ευρωμεν [12%] | two other variants † 5:24 ιερευς και ο **f**<sup>35</sup> (85.7%) HE,RP,OC,TR | αρχιερευς 23 (4.2%) CP | — κA,B,D (9.3%) NU | two other variants (0.9%) ‡ 5:24 αρχιερεις *rell* | αρχιερευς CP

αὐτοῖς § ὅτι «Ἴδού, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.» <sup>26</sup> Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν\* αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα † μὴ λιθασθῶσιν. <sup>27</sup> Ἀγαγόντες δὲ αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς <sup>28</sup> λέγων· «Οὐ ‡ παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου; Καὶ ἰδού, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.»

### *Apostles infuriate Sadducees*

<sup>29</sup> Ἀποκριθεὶς δὲ § Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον·\* «Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. <sup>30</sup> Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε † κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. <sup>31</sup> Τοῦτον ὁ Θεὸς Ἀρχηγὸν καὶ Σωτῆρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ‡ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραήλ, καὶ

§ 5:25 αυτοις *rell* | 1 λεγων [5%] TR,CP \* 5:26 ηγαγεν **f**<sup>35</sup> A,D [99%] HE,RP,OC,TR,CP | ηγεν κB [1%] NU † 5:26 ινα **f**<sup>35</sup> A [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κB,D [3%] NU ‡ 5:28 ου **f**<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B [2%] § 5:29 δε *rell* | 1 ο (D) [10%] TR \* 5:29 ειπον *rell* | ειπαν κA,B [2%] NU | ειπεν D † 5:30 διεχειρισασθε *rell* | διεχειρησασθε [13%] CP | six other variants κA,D [3%] ‡ 5:31 αυτου **f**<sup>35</sup> A [99.5%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 του κB[NU]

ἄφεςιν ἀμαρτιῶν. <sup>32</sup> Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦς μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ\* τὸ Ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.»

### *Gamaliel counsels Sadducees*

<sup>33</sup> Οἱ δὲ ἀκούοντες† διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο‡ ἀνελεῖν αὐτούς. <sup>34</sup> Ἀναστάς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ (Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ), ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι§ τοὺς ἀποστόλους\*,† ποιῆσαι. <sup>35</sup> Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· «Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. <sup>36</sup> Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν·‡ ὧ̄ προσεκλίθη§ ἀριθμὸς ἀνδρῶν\* ὡς† τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι

§ 5:32 εσμεν αυτου f<sup>35</sup> [91%] HF,RP,OC,TR,CP | εν αυτω B | 1 κ(A)D [7%] NU | four other variants [2%] \* 5:32 δε f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — ϕ<sup>45</sup>κA,B,D [4%] NU † 5:33 ακουοντες f<sup>35</sup> ϕ<sup>45</sup> [32%] RP | ακουσαντες κA,B,D [68%] HF,OC,TR,CP,NU ‡ 5:33 εβουλευοντο f<sup>35</sup> κD [80%] HF,RP,OC,TR,CP | εβουλοντο A,B [16%] NU | two other variants [4%] § 5:34 τι f<sup>35</sup> [60%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [40%] NU \* 5:34 αποστολους f<sup>35</sup> (D) (98.7%) HF,RP,OC,TR,CP | ανθρωπους (ϕ<sup>45</sup>)κA,B (1.1%) NU | conflation (0.2%) † 5:34 βραχυ τι τους αποστολους *rell* | 3412 [35%] ‡ 5:36 εαυτον *rell* | 1 μεγαν (D) [3%] CP § 5:36 προσεκλιθη f<sup>35</sup> κA,B [30%] OC,NU | προσεκληθη D [54%] HF,RP,CP | προσεκληθησαν C [1%] | προσεκολληθη [15%] TR \* 5:36 αριθμος ανδρων f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C [5%] NU † 5:36 ως f<sup>35</sup> A,B,C,D [20%] NU | ωσει κ [80%] HF,RP,OC,TR,CP

ἐπέιθοντο αὐτῶ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. <sup>37</sup> Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησεν λαὸν ἱκανὸν<sup>‡</sup> ὀπίσω αὐτοῦ. Κάκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῶ διεσκορπίσθησαν. <sup>38</sup> Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε<sup>§</sup> αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἦ ἕξ ἀνθρώπων ἡ βουλή\* ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται. <sup>39</sup> εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δυναήσεσθε<sup>†</sup> καταλῦσαι αὐτό<sup>‡</sup>—μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.»

### *Sadducees beat and threaten Apostles*

<sup>40</sup> Ἐπέισθησαν δὲ αὐτῶ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δῆραντες<sup>§</sup> παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.\*  
<sup>41</sup> Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν

<sup>‡</sup> **5:37** λαον ικανον **f**<sup>35</sup> [86%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 **KA,B** [9%] NU | 1 πολυν (C)D | 21 [3%] | two other variants [1%]  
**§ 5:38** εασατε **f**<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | αφετε **KA,B,C** [3%] NU  
**\* 5:38** βουλη **f**<sup>35</sup> [85%] HF,RP | 1 αυτη **KA,B,C,D** [15%] OC,TR,CP,NU | **† 5:39** δυνασεσθε **f**<sup>35</sup> B [30%] NU | δυνασεσθαι **K,C,D** [2%] | δυνασθε A [58%] HF,RP,OC,TR,CP | δυνασθαι [10%]  
<sup>‡</sup> **5:39** αυτο **f**<sup>35</sup> C [92%] HF,RP,OC,TR,CP | αυτους **KA,B(D)** [5%] NU | αυτω [3%] **§ 5:40** δηραντες **f**<sup>35</sup> [40%] CP | δειραντες **KA,B,C,D** [60%] HF,RP,OC,TR,NU  
**\* 5:40** αυτους **f**<sup>35</sup> D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — **KA,B,C** [2%] NU

ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ† ἀτιμασθῆναι.  
 42 Πᾶσαν τε ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ’  
 οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο‡ διδάσκοντες καὶ  
 εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.§

## 6

### *Enter deacons*

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων  
 τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν  
 Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι  
 παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ  
 αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ  
 δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον·\*  
 «Οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας  
 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.  
 3 Ἐπισκέψασθε οὖν,† ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν  
 μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις‡ Πνεύματος  
 Ἁγίου§ καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν\* ἐπὶ

† 5:41 κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος του χριστου f<sup>35</sup>  
 [20%] | 234561 [15%] | 12345 ιησου [3%] CP | 2345 ιησου  
 1 [8%] HF,RP | 234 αυτου 1 [15%] OC,TR | 1234 αυτου [5%] |  
 1234 κA,B,C [3%] NU | 2345 κυριου ιησου 1 [10%] | 2341 D  
 [18%] | 234 ιησου 1 [3%] ‡ 5:42 επαυοντο *rell* | επαυσαντο  
 CP § 5:42 τον χριστον ιησουν f<sup>35</sup> κA,B [25%] NU | 312 [67%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | 1 κυριον 3 C [2%] | 1 κυριον 32 D | 32 [6%]  
 \* 6:2 ειπον *rell* | ειπαν A,B,C [2%] NU † 6:3 ουν f<sup>35</sup> C [98%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | δε κB [1%] NU | δη A | — D ‡ 6:3 πληρεις  
*rell* | πληρης [15%] § 6:3 αγιου f<sup>35</sup> A,C [97%] HF,RP,OC,TR,CP  
 | — ϣ<sup>8</sup>(κ)B,D [3%] NU \* 6:3 καταστησωμεν f<sup>35</sup> ϣ<sup>8</sup>κA,B,C,D  
 [60%] OC,TR,CP,NU | καταστησωμεν [40%] HF,RP



τῆς χρείας ταύτης. <sup>4</sup> Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.»†

<sup>5</sup> Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη‡ πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον§ καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα\* καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον, προσήλυτον Ἀντιοχέα, <sup>6</sup> οὓς ἕστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

<sup>7</sup> Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠύξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον† τῇ πίστει. <sup>8</sup> Στέφανος δέ, πλήρης πίστεως‡ καὶ δυνάμεως, ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

### *Stephen in a kangaroo court*

<sup>9</sup> Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς Συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων (καὶ Κυρηναίων§ καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας), συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. <sup>10</sup> Καὶ οὐκ

† **6:4** προσκαρτερησομεν *rell* | προσκαρτερησωμεν [50%] | προσκαρτερουντες D ‡ **6:5** πληρη **f**<sup>35</sup> B [40%] OC,TR,CP | πληρης *KA,C,D* [45%] *HE,RP,NU* | πληρις [12%] | πληρεις [3%] (The accusative is correct.) § **6:5** προχορον *rell* | προχωρον [12%] \* **6:5** τιμωνα *rell* | τιμονα [35%] | τειμωνα B,D † **6:7** υπηκουον *rell* | υπηκουεν A [14%] | two other variants ‡ **6:8** πιστεως **f**<sup>35</sup> (78.8%) *HE,RP,OC,TR,CP* | χαριτος **ϕ**<sup>8,45v</sup> *KA,B,D,0175* (19.7%) *NU* | πνευματος (0.4%) | four conflation (1.1%) § **6:9** κυρηναιων *rell* | κυριναιων [13%] | κυρυναιων A | κυρηνεων D | one other variant

ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι  
ᾧ ἐλάλει.

<sup>11</sup> Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι  
«Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα  
βλάσφημα εἰς Μωσῆν\* καὶ τὸν Θεόν.»

<sup>12</sup> Συνεκίνησάν τε τὸν λαόν, καὶ τοὺς  
πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ  
ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον  
εἰς τὸ συνέδριον· <sup>13</sup> ἔστησάν τε μάρτυρας  
ψευδεῖς λέγοντας· «Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ  
παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν† κατὰ τοῦ  
τόπου τοῦ ἁγίου‡ καὶ τοῦ νόμου· <sup>14</sup> ἀκηκόαμεν  
γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος  
οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ  
ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς.»§

<sup>15</sup> Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες\*  
οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ  
πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

## 7

### *Stephen's discourse*

<sup>1</sup> Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, «Εἰ ἄρα\* ταῦτα  
οὕτως ἔχει;» <sup>2</sup> Ὁ δὲ ἔφη· «Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ

\* **6:11** μωσην **f**<sup>35</sup> [55%] HE,RP,TR | μωσην **ϕ**<sup>8</sup> **κ**A,B,C,D [45%] OC,CP,NU † **6:13** ρηματα βλασφημα λαλων **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | 31 **ϕ**<sup>8v,45v</sup> **κ**B,C,0175 [3%] NU | 13 A,D | 312 [3%] ‡ **6:13** αγιου **f**<sup>35</sup> **κ**A,D,0175 [90%] HE,RP,OC,CP | 1 τουτου (**ϕ**<sup>8</sup>)B,C [10%] TR[NU] § **6:14** μωσης **f**<sup>35</sup> A [60%] HE,RP,TR,CP | μωσης **κ**B,C,D,0175 [40%] OC,NU \* **6:15** απαντες **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | παντες **κ**A,B,C,D,0175 [5%] NU \* **7:1** αρα **f**<sup>35</sup> D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — **κ**A,B,C [3%] NU

πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὥφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ<sup>†</sup> ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,<sup>‡</sup> <sup>3</sup> καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς\* γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. <sup>4</sup> Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν<sup>†</sup> Χαρράν.<sup>‡</sup> Κάκειθεν,<sup>§</sup> μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν\* αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. <sup>5</sup> καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός. Καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ,<sup>†</sup> καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. <sup>6</sup> Ἐλάλησεν δὲ οὕτως<sup>‡</sup> ὁ Θεός· ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιכון ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ—καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν—ἔτη τετρακόσια. <sup>7</sup> <sup>†</sup>Καὶ τὸ ἔθνος ὧ<sup>§</sup>

<sup>†</sup> **7:2** ἀβρααμ **f**<sup>35</sup> [50%] | ἀβρααμ **κ**A,B,C [50%] **HF,RP,OC,TR,CP,NU** <sup>‡</sup> **7:2** χαρραν *rell* | χαραν **D** [20%] | two other variants [1%] **§ 7:3** εκ **f**<sup>35</sup> **κ**A,C [99.5%] **HF,RP,OC,TR,CP[NU]** | — **B,D** \* **7:3** εις **f**<sup>35</sup> [97%] **HF,RP,OC,TR,CP** | 1 την **κ**A,B,C,D [3%] **NU** <sup>†</sup> **7:4** εν *rell* | εις [35%] | επι [1%] <sup>‡</sup> **7:4** χαρραν *rell* | χαραν [18%] | two other variants [1%] **§ 7:4** κακειθεν **f**<sup>35</sup> **κ**A,B,C [60%] **HF,RP,OC,TR,CP,NU** | και εκειθεν [40%] **CP** | κακει ην **D** \* **7:4** μετωκισεν *rell* | μετωκησεν **D** [45%] **CP** | five other variants [5%] <sup>†</sup> **7:5** δουναι αυτην εις κατασχεσιν αυτω **f**<sup>35</sup> **κ**A [25%] | 15342 **B,C,D** [65%] **HF,RP,OC,CP,NU** | 512345 [5%] | 51342 [5%] **TR** <sup>‡</sup> **7:6** ουτως *rell* | αυτω **κ** [10%] | ουτος [1%] **§ 7:7** ω *rell* | ο [10%]

ἐὰν δουλεύσωσιν\* κρινῶ ἐγώ,» εἶπεν ὁ Θεός,† «καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.»<sup>8</sup> Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως‡ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ ὁ § Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ \* Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

### *Down to Egypt*

<sup>9</sup> »Καὶ οἱ πατριάρχαι, ζηλώσαντες, τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ<sup>10</sup> καὶ ἐξείλετο† αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ, βασιλέως Αἰγύπτου· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ‡ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.<sup>11</sup> Ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου§ καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ\* εὔρισκον† χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

\* **7:7** δουλευσωσιν **f**<sup>35</sup> **κ**B [95%] HE,OC,RP,TR,CP | δουλευσουσιν A,C,D [5%] NU † **7:7** ειπεν ο θεος **f**<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | 231 **κ**A,B,C [2%] NU ‡ **7:8** ουτως *rell* | ουτος [18%] § **7:8** ο **f**<sup>35</sup> D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — **κ**A,B,C [4%] NU \* **7:8** ο **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — **κ**A,B,C,D [4%] NU † **7:10** εξειλετο **f**<sup>35</sup> [60%] HE,RP,OC,TR,CP | εξειλατο (**κ**)A,B(C,D) [40%] NU ‡ **7:10** και **f**<sup>35</sup> B,D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 εφ **κ**A,C [4%] [NU] § **7:11** την γην αιγυπτου **f**<sup>35</sup> (91%) HE,RP,OC,TR,CP | 23 (4.6%) | 1 αιγυπτον **ϕ**<sup>45v</sup> **κ**A,B,C (3.9%) NU | two other readings D (0.4%) \* **7:11** ουχ *rell* | ουκ CP † **7:11** ευρισκον **f**<sup>35</sup> **κ**A,C,D [87%] HE,RP,OC,TR,CP | ηυρισκον B [13%] NU

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακῶβ ὄντα σῖτα † ἐν Αἰγύπτῳ, §  
 ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.  
 13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ  
 τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ\*  
 Φαραὼ τὸ γένος τοῦ† Ἰωσήφ. 14 Ἀποστείλας  
 δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακῶβ τὸν πατέρα  
 αὐτοῦ † καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, §  
 ἐν ἑβδομήκοντα πέντε ψυχαῖς.\* 15 Κατέβη  
 δὲ† Ἰακῶβ εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐτελεύτησεν,  
 αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· 16 καὶ μετετέθησαν  
 εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ὃ †  
 ὠνήσατο Ἄβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν  
 υἱῶν Ἐμμώρ § τοῦ\* Συχέμ.

### *Enter Moses*

17 »Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς

---

† 7:12 σῖτα f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | σῖτια κA(B)C(D)  
 [4%] NU | σῖτον [6%] § 7:12 ἐν αἰγυπτῳ f<sup>35</sup> D [98%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | εἰς αἰγυπτον κA,B,C [2%] NU \* 7:13 τῷ  
 rell | — κ [2%] CP | το [1%] † 7:13 τοῦ f<sup>35</sup> p<sup>45</sup>D  
 [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — (κA),B,C [2%] † 7:14 ἰακωβ  
 τον πατερα αυτου f<sup>35</sup> κA,B,C,D [20%] NU | 2341 [80%]  
 HE,RP,OC,TR,CP § 7:14 αυτου f<sup>35</sup> D [30%] OC,TR,CP | — κA,B,C  
 [70%] HE,RP,NU \* 7:14 εβδομηκοντα πεντε ψυχαις f<sup>35</sup> [30%]  
 CP | 312 κA,B,C [63%] HE,RP,OC,TR,NU | 31 και 2 [5%] | 1 και  
 23 D [2%] † 7:15 κατεβη δε f<sup>35</sup> B [94%] HE,RP,OC,TR,CP | και  
 1 κA,C [5%] NU | 1 D [1%] † 7:16 ο f<sup>35</sup> [87%] HE,RP,TR | ω  
 κA,B,C,D [13%] OC,CP,NU § 7:16 εμμωρ f<sup>35</sup> κA,B,C,D [33%]  
 NU | εμμορ [60%] HE,RP,OC,TR,CP | εμορ [7%] \* 7:16 του f<sup>35</sup>  
 D [95%] HE,RP,OC,TR,CP | εν κB,C [4%] NU | 1 εν A [1%]

ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν† ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρις‡ οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος§ ὃς οὐκ ἤδει\* τὸν Ἰωσήφ. 19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν,† τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη‡ αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς,§ καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς.\* 21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν† ἀνείλετο‡ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς§ πάση\* σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν

† 7:17 ὠμοσεν **f**<sup>35</sup> (96.5%) HF,RP,OC,TR,CP | ὠμολογησεν (κ)A,B,C (2.6%) NU | ἐπιγγειλατο **ϕ**<sup>45</sup>D (0.9%) (A small number of MSS misspell the main variant as ὠμωσεν or ομωσεν.)  
‡ 7:18 ἀχρις **f**<sup>35</sup> κA [98%] HF,OC,TR,CP | ἀχρι B,C,D [2%] RP,NU  
§ 7:18 ἕτερος **f**<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ἐπ αἰγυπτου (κ)A,B,C [5%] [NU] \* 7:18 ἠδει *rell* | ἠδη [1%] CP | εἰδη [12%] † 7:19 ἡμων **f**<sup>35</sup> A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | —κB,D [2%] ‡ 7:19 ἐκθετα τα βρεφη **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup>D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C [3%] NU § 7:20 μωυσης **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup>κB,C,D [75%] OC,NU | μωυσης A [25%] HF,RP,TR,CP \* 7:20 πατρος **f**<sup>35</sup> A,B,C [92%] HF,RP,NU | 1 αυτου D [8%] OC,TR,CP | 1 μου κ † 7:21 εκτεθεντα δε αυτον **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | εκτεθεντος 2 αυτου κA,B,C(D) [4%] NU ‡ 7:21 ανειλετο **f**<sup>35</sup> [25%] HF,RP | 1 αυτον [60%] OC,TR,CP | ανειλατο αυτον κA,B,C,D [15%] NU § 7:22 μωυσης **f**<sup>35</sup> κB,C,D [90%] OC,CP,NU | μωυσης A [10%] HF,RP,TR \* 7:22 παση **f**<sup>35</sup> B,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | εν 1 κA,C [2%] [NU]

λόγοις† καὶ‡ ἔργοις. § 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῶ  
 τεσσαρακονταετῆς\* χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν  
 καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς  
 αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 Καὶ ἰδὼν  
 τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν‡  
 ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν  
 Αἰγύπτιον. 25 Ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς  
 ἀδελφοὺς αὐτοῦ § ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς  
 αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν,\* οἱ δὲ οὐ  
 συνῆκαν. 26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὥφθη  
 αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνήλασεν† αὐτοὺς εἰς  
 εἰρήνην, εἰπὼν, ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς·‡  
 ἵνα τί ἀδικεῖτε § ἀλλήλους; 27 Ὁ δὲ ἀδικῶν  
 τὸν πλησίον ἀπώσατο τοῦτον\* εἰπὼν· Ἔτις  
 σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς; †  
 28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὄν τρόπον ἀνεῖλες

† 7:22 λογοις *rell* | λογῶ [10%] ‡ 7:22 καὶ **f**<sup>35</sup>  $\kappa\alpha, B, C, D$  [65%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, C\bar{P}, N\bar{U}$  | 1 ἐν [35%]  $O\bar{C}, T\bar{R}$  ( $O\bar{C}$  is in small print)  
 § 7:22 ἐργοις **f**<sup>35</sup> [95%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}$  | 1 αὐτοῦ  $\kappa\alpha, B, C^V$  [5%]  
 $C\bar{P}, N\bar{U}$  \* 7:23 τεσσαρακονταετῆς **f**<sup>35</sup> [97%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$   
 | τεσσαρακονταετῆς  $\kappa\alpha, B, C$  [3%]  $N\bar{U}$  † 7:23 ἐπι *rell* | εἰς  
 [2%]  $O\bar{C}$  ‡ 7:24 ἐποίησεν *rell* | ἐποίησατο  $O\bar{C}$  § 7:25  
 αὐτοῦ **f**<sup>35</sup>  $A, D$  [98%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}[N\bar{U}]$  | —  $\kappa\beta, C$  [2%] \* 7:25  
 αὐτοῖς σωτηρίαν **f**<sup>35</sup> [97%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | 21  $\kappa\alpha, B, C, D$   
 [3%]  $N\bar{U}$  † 7:26 συνήλασεν **f**<sup>35</sup>  $A$  [92%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  |  
 συνήλασεν  $\kappa\beta, C, D$  [3%]  $N\bar{U}$  | συνήλασεν [5%] ‡ 7:26  
 ὑμεῖς **f**<sup>35</sup> [92%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | —  $\kappa\alpha, B, C, D$  [8%]  $N\bar{U}$  § 7:26  
 ἀδικεῖτε ( $\kappa$ ) *rell* | ἀδικεῖτε [20%] | ἀδικεῖται  $C(D)$  [2%] \* 7:27  
 τοῦτον **f**<sup>35</sup> [20%] | αὐτοῦ  $\kappa\alpha, B, C, D$  [80%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}, N\bar{U}$   
 (The demonstrative is more emphatic, this being the crucial point  
 of comparison Stephen will make later. It is repeated four times  
 in verses 35-37.) † 7:27 ἡμᾶς **f**<sup>35</sup>  $D$  [60%]  $H\bar{E}, R\bar{P}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | ἡμῶν  
 $\kappa\alpha, B, C$  [40%]  $O\bar{C}, N\bar{U}$

χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; † 29 Ἐφυγεν δὲ Μωσῆς §  
 ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροιχος ἐν  
 γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

*Moses commissioned*

30 »Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα,\*  
 ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ὁρους Σινᾶ  
 ἄγγελος Κυρίου, † ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου.  
 31 Ὁ δὲ Μωσῆς † ἰδὼν ἐθαύμασεν § τὸ ὄραμα,  
 προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο  
 φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν.\* 32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν  
 πατέρων σου—ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς † Ἰσαὰκ  
 καὶ ὁ Θεὸς † Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος  
 Μωϋσῆς, § οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 Εἶπεν δὲ  
 αὐτῷ ὁ Κύριος· Ἀὔσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν  
 σου, ὁ γὰρ τόπος ἐν\* ὧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.  
 34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν  
 Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα·

† 7:28 χθες τον αιγυπτιον f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 231  
 A [2%] | εχθες 23 κB,C [2%] NU | αιχθες 23 D § 7:29  
 μωσης f<sup>35</sup> A [45%] HF,RP,TR,CP | μωυσης κB,C(D) [55%]  
 OC,NU \* 7:30 τεσσαρακοντα f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 τεσσερακοντα κA,B,C [2%] NU † 7:30 κυριου f<sup>35</sup> D [98%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B,C [2%] NU † 7:31 μωσης f<sup>35</sup> A [38%]  
 HF,RP,TR | μωυσης κB,C,D [62%] OC,CP,NU § 7:31 εθαυμασεν  
 f<sup>35</sup> A,B,C [25%] TR | εθαυμαζεν κD [75%] HF,RP,OC,CP,NU  
 \* 7:31 προς αυτον f<sup>35</sup> C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B,D [4%]  
 NU † 7:32 ο θεος f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B,C [5%]  
 NU | 2 D † 7:32 ο θεος f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B,C  
 [5%] NU | 2 D § 7:32 μωυσης f<sup>35</sup> κB,C,D [80%] OC,CP,NU |  
 μωυσης A [20%] HF,RP,TR \* 7:33 εν f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP  
 | εφ ϖ<sup>45</sup> κA,B,C [3%] NU | ου D [for εν ω]



καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελω† σε εἰς Αἴγυπτον.»

35 »Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν‡ ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, «Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν;»§—τοῦτον ὁ Θεὸς\* ἀρχηγὸν† καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν‡ ἐν§ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ\* καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ Θαλάσσει, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.†

### *Israel's rebellion*

37 »Οὗτός ἐστιν‡ Μωϋσῆς§ ὁ εἰπὼν\* τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, «Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος† ὁ Θεὸς ἡμῶν‡ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,

† 7:34 αποστειλω f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | αποστειλω A,B,C,D [9%] NU | αποστιλω κ [1%] ‡ 7:35 μωυσην f<sup>35</sup> κB,C,D [85%] OC,TR,CP,NU | μωσην A [15%] HE,RP § 7:35 δικαστην f<sup>35</sup> ϰ<sup>45</sup> A,B [87%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | 1 εφ ημας [10%] | 1 εφ ημων κC,D [3%] \* 7:35 θεος f<sup>35</sup> ϰ<sup>45</sup> κA,C [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 και B,D [4%] [NU] † 7:35 αρχηγον f<sup>35</sup> A [23%] | αρχοντα ϰ<sup>45</sup> κB,C,D [77%] HE,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 7:35 απεστειλεν f<sup>35</sup> (C) [90%] HE,RP,OC,TR,CP | απεσταλκεν κA,B,D [10%] NU § 7:35 εν f<sup>35</sup> κ [96%] HE,RP,OC,TR,CP | συν A,B,C,D [4%] NU \* 7:36 αιγυπτω rell | αιγυπτου D [10%] TR † 7:36 τεσσαρακοντα f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | τεσσερακοντα κA,B,C [3%] NU | μ ϰ<sup>45</sup> D [1%] ‡ 7:37 εστιν f<sup>35</sup> D [65%] | 1 ο κA,B,C [35%] HE,RP,OC,TR,CP,NU § 7:37 μωσης f<sup>35</sup> κB,C,D [80%] OC,TR,CP,NU | μωσης A [20%] HE,RP \* 7:37 ειπων f<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | ειπας κA,B,C,D [2%] NU † 7:37 κυριος f<sup>35</sup> C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [2%] NU ‡ 7:37 ημων f<sup>35</sup> [40%] HE,RP,CP | υμων [55%] OC,TR | — κA,B,C,D [5%] NU

ὡς ἐμέ. § 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια\* ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. 39 ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν. † ἀλλ' ‡ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ § αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν, «Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς\* οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου—οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν † αὐτῷ.» 41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ‡ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 Ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν Βίβλῳ τῶν Προφητῶν· «Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ § μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα,\* οἶκος Ἰσραήλ;

§ 7:37 εμε f<sup>35</sup> κA,B [85%] HF,RP,CP,NU | 1 αυτου ακουσεσθε C(D) [15%] OC,TR (OC is in small print) \* 7:38 λογια f<sup>35</sup> ϖ<sup>45</sup>κA,B,C [80%] HE,OC,TR,CP,NU | λογον [20%] RP † 7:39 ημων *rell* | υμων [12%] ‡ 7:39 αλλ f<sup>35</sup> [70%] HF,RP,OC,TR,CP | αλλα κA,B,C,D [30%] NU § 7:39 τη καρδια f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC | ταις καρδιαις D [3%] CP,TR | εν ταις καρδιαις ϖ<sup>45</sup>(κ)A,B,C [2%] NU \* 7:40 μωυσης f<sup>35</sup> κB,C,D [80%] OC,CP,NU | μωυσης A [20%] HF,RP,TR † 7:40 γεγονεν f<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | εγενετο κA,B,C [3%] NU ‡ 7:41 ευφραινοντο *rell* | ηυφραινοντο D [20%] § 7:42 προσηνεγκατε *rell* | προσενεγκατε [2%] CP \* 7:42 εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα f<sup>35</sup> (A) [20%] | 45 (τεσσερακοντα κC,NU) 123 (κC)D [80%] HF,RP,OC,TR,CP (NU) | 4 τεσσερακοντα B

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν,† Ῥεφφάν,‡ τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος·>

### *A dwelling for God*

44 »Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν§ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῆ\* ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐωράκει.† 45 ἦν καὶ εἰσήγαγον, διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν, μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ·‡ 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον§ τοῦ Θεοῦ καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν σκηνώμα τῷ Θεῷ\* Ἰακώβ· 47 Σολομῶν δὲ ὠκοδόμησεν† αὐτῷ‡ οἶκον. 48 Ἄλλ' οὐχ ὁ Ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς§ κατοικεῖ, καθὼς ὁ

† 7:43 υμων f<sup>35</sup> κA,C [90%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — B,D | ημων [9%] ‡ 7:43 ρεφφαν f<sup>35</sup> [50%] | ρεφαν C [8%] CP | ρεμφαν (D) [25%] HF,RP,OC,TR | ραιφαν A [7%] NU | ρομφα B [3%] | ρομφαν κ | ρεφφαν [5%] | several further spellings § 7:44 ην f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HF,RP,OC,NU | 1 εν D [5%] CP,TR \* 7:44 μωση f<sup>35</sup> κB,C(D) [85%] OC,CP,NU | μωση A [15%] HF,RP,TR † 7:44 εωρακει f<sup>35</sup> κA,B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | εωρακεν D [20%] ‡ 7:45 Since most minuscules use a shortened form for 'David' (δαδ), the choice δαυιδ *rell* | δαβιδ TR must be made on a different basis. § 7:46 ενωπιον *rell* | ενωπιων CP \* 7:46 θεω f<sup>35</sup> A,C [95%] HF,RP,OC,TR,CP | οικω κB,D [5%] NU † 7:47 ωκοδομησεν f<sup>35</sup> κA,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP | οικοδομησεν B,D [1%] NU ‡ 7:47 αυτω *rell* | εαυτω C [15%] § 7:48 ναοις f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C(D) [5%] NU

προφήτης λέγει· <sup>49</sup> Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι,» λέγει Κύριος, «ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; <sup>50</sup> Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;»\*

### *Stephen attacks*

<sup>51</sup> »Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῆ καρδία<sup>†</sup> καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. <sup>52</sup> Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε·<sup>‡</sup> <sup>53</sup> οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.»

### *Stephen is martyred*

<sup>54</sup> Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. <sup>55</sup> Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδεν δόξαν Θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, <sup>56</sup> καὶ εἶπεν, «Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους<sup>§</sup> καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου

\* **7:50** ταυτα παντα **f**<sup>35</sup> **κ**B [87%] **HE,RP,OC,TR,CP,NU** | 21 **A,C,D** [13%] **† 7:51** τη καρδια **f**<sup>35</sup> [95%] **HE,RP,OC,TR,CP** | καρδιας **A,C,D** [1%] **NU** | καρδιας **B** | ταις καρδιαις **κ** [3%] **‡ 7:52** γεγενησθε **f**<sup>35</sup> [88%] **HE,RP,OC,TR,CP** | εγενεσθε **φ**<sup>45</sup> **A,B** [5%] **NU** | εγενεσθαι **κC,D** [2%] | γεγενεσθαι [5%] **§ 7:56** ανεωγμενους **f**<sup>35</sup> (**D**) [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | διηνοιγμενους **κA(B)C** [3%] **NU**

ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.»\* 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. (Καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια† παρὰ τοὺς πόδας νεανίου‡ καλουμένου Σαύλου.) 59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, «Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.» 60 Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, «Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.»§ Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.)

## 8

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ\* διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 (Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο† κοπετὸν μέγαν ἐπ’ αὐτῷ.)‡ 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν· κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς

\* 7:56 εστωτα του θεου *rell* | 231 OC † 7:58 ιματια **f**<sup>35</sup> [75%] *HE,RP* | 1 αυτων *KA,C,D* [24%] *OC,TR,CP,NU* | 1 εαυτων *B* ‡ 7:58 νεανιου *rell* | 1 του [10%] *CP* | τινος *D* § 7:60 την αμαρτιαν ταυτην **f**<sup>35</sup> *x* [98%] *HE,RP,OC,TR,CP* | 312 *A,B,C,D* [2%] *NU* \* 8:1 δε **f**<sup>35</sup> *B,C* [88%] *HE,RP,OC,CP,NU* | τε *A* [5%] *TR* | γαρ [5%] | και [2%] | — *x* † 8:2 εποιησαντο **f**<sup>35</sup> [85%] *HE,RP,TR,CP* | εποιησαν *KA,B,C,D* [15%] *OC,NU* ‡ 8:2 αυτω *rell* | αυτον [30%]

φυλακῆν. <sup>4</sup> Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

### *Philip's ministry*

<sup>5</sup> Φίλιππος δέ, κατελθὼν εἰς<sup>§</sup> πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν·  
<sup>6</sup> προσεῖχον δέ\* οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. <sup>7</sup> Πολλῶν<sup>†</sup> γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ<sup>‡</sup> ἐξήρχετο,<sup>§</sup> πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. <sup>8</sup> Καὶ ἐγένετο\* χαρὰ μεγάλη<sup>†</sup> ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

### *Simon the sorcerer*

<sup>9</sup> Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προῦπήρχεν ἐν τῇ πόλει, μαγεύων καὶ ἐξιστῶν<sup>‡</sup> τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν,  
<sup>10</sup> ὃ προσεῖχον,<sup>§</sup> ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, «Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ,

§ 8:5 εἰς f<sup>35</sup> C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 την κA,B [2%] [NU] \* 8:6 δε f<sup>35</sup> κA,B,C [30%] OC,NU | τε [70%] HF,RP,TR,CP  
 † 8:7 πολλων f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | πολλοι κA,B,C [3%] NU | πολλοις D ‡ 8:7 φωνη μεγαλη f<sup>35</sup> κA,B,C,D [95%] HF,RP,OC,CP,NU | 21 [5%] TR § 8:7 εξηρχετο f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | εξηρχοντο κA,B,C,D [15%] NU \* 8:8 και εγενετο f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 δε κA,B,C [4%] NU | τε 2 (D) † 8:8 χαρα μεγαλη f<sup>35</sup> (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP | πολλη χαρα κA,B,C [2%] NU ‡ 8:9 εξιστων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | εξιστανων κA,B(C) [5%] NU § 8:10 προσειχον f<sup>35</sup> [93%] HF,RP | 1 παντες κA,B,C,D [7%] OC,TR,CP,NU

ἡ \* μεγάλη.» 11 Προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις† ἐξεστακέναι‡ αὐτούς. 12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ, εὐαγγελιζομένῳ τὰς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος,\* Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα† γινόμενα,‡ ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτούς τὸν§ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα Ἅγιον, 16 οὐπω\* γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός· μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ,† Ἰησοῦ.

\* **8:10** η **f**<sup>35</sup> (90.4%) HE,RP,OC,TR,CP | 1 καλουμένη κA,B,C,D (6.6%) NU | 1 λεγομένη (1.9%) | three other readings (1.1%)

† **8:11** μαγείαις *rell* | μαγίαις κA,C,D [20%] ‡ **8:11** ἐξεστακεναι *rell* | ἐξιστακεναι (A) [20%] | ἐξεστηκεναι [3%]

| ἐξιστακεναι C § **8:12** τα **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [4%] NU \* **8:12** ονοματος **f**<sup>35</sup> κA,B,C,D

[95%] HE,RP,OC,CP,NU | 1 του [5%] TR † **8:13** δυναμεις και σημεια **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC | 123 μεγαλα [2%] CP | 321

μεγαλας (κ)A,B(C,D) [5%] TR,NU ‡ **8:13** γινομενα **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,CP | γινομενας (κA,B,D) [5%] TR,NU | — C

§ **8:14** τον **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [7%] NU

\* **8:16** ουπω **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | ουδεπω κA,B,C,D [6%]

NU † **8:16** χριστου **f**<sup>35</sup> [70%] HE,RP | κυριου κA,B,C [30%] OC,TR,CP,NU | κυριου ιησου χριστου D

17 Τότε ἐπετίθουν<sup>‡</sup> τὰς χειῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον.

18 Θεασάμενος<sup>§</sup> δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,\* προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, 19 λέγων, «Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὧ̅ ἂν<sup>†</sup> ἐπιθῶ τὰς χειῖρας λαμβάνη<sup>‡</sup> Πνεῦμα Ἅγιον.» 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας<sup>§</sup> διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἢ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντίον\* τοῦ Θεοῦ. 22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ,<sup>†</sup> εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα.» 24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, «Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον,<sup>‡</sup> ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ’ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.»

<sup>‡</sup> **8:17** ἐπετιθουν **f**<sup>35</sup> **ϣ**<sup>45</sup> D [96%] HF,RP,OC,TR,CP | ἐπετιθεσαν **KA** [3%] NU | ἐπετιθεισαν C | ἐπετιθοσαν B **§ 8:18** θεασαμενος **f**<sup>35</sup> [85%] HF,RP,TR,CP | ιδων **KA,B,C,D** [15%] OC,NU \* **8:18** το αγιον **f**<sup>35</sup> **ϣ**<sup>45</sup> A,C,D (99.6%) HF,RP,OC,TR,CP | — **KB** (alone) NU <sup>†</sup> **8:19** αν **f**<sup>35</sup> D [59%] TR | εαν **KA,B,C** [40%] HF,RP,OC,CP,NU | — [1%] <sup>‡</sup> **8:19** λαμβανη *rell* | λαμβανει [20%] **§ 8:20** ενομισας *rell* | ενομησας [15%] | two other variants \* **8:21** εναντιον **f**<sup>35</sup> C [20%] | ενωπιον [78%] HF,RP,OC,TR,CP | εναντι **KA,B,D** [2%] NU <sup>†</sup> **8:22** θεου **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κυριου **KA,B,C,D** [5%] NU <sup>‡</sup> **8:24** κυριον *rell* | θεον D [12%] OC



25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι<sup>§</sup> καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν\* εἰς Ἱερουσαλήμ·<sup>†</sup> πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.<sup>‡</sup>

### *The Ethiopian treasurer*

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, «Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.»<sup>27</sup> Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ, εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης τῆς<sup>§</sup> βασιλίσσης Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει\* προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ<sup>28</sup> — ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκεν<sup>†</sup> τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.<sup>29</sup> Εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, «Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.»<sup>30</sup> Προσδραμῶν<sup>‡</sup> δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν,<sup>§</sup> καὶ

§ 8:25 διαμαρτυραμενοι f<sup>35</sup> A,B,C,D [75%] HE,RP,OC,TR,NU | διαμαρτυρομενοι κ [25%] CP \* 8:25 υπεστρεψαν f<sup>35</sup> C [96%] HE,RP,OC,TR,CP | υπεστρεφον κA,B,D [4%] NU † 8:25 ιερουσαλημ f<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | ιεροσολυμα κA,B,C(D) [8%] NU ‡ 8:25 ευηγγελισαντο f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | ευηγγελιζοντο κ(A)B,C,D [5%] NU § 8:27 της f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [3%] NU \* 8:27 εληλυθει (C) *rell* | εληλυθη [50%] † 8:28 και ανεγινωσκεν f<sup>35</sup> (B,C) [40%] HE,RP,OC,TR,NU | 2 κ [60%] CP | 2 τε A | αναγεινωσκων D ‡ 8:30 προσδραμων *rell* | προδραμων CP § 8:30 τον προφητην ησαιαν f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 κA,B,C [4%] NU

εἶπεν, «Ἄρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;»  
 31 Ὁ δὲ εἶπεν, «Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐάν  
 μή τις\* ὀδηγήσῃ† με;» Παρεκάλεσέν τε τὸν  
 Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς Γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν  
 ἦν αὕτη· «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη·  
 καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείροντος‡ αὐτὸν  
 ἄφωνος, οὕτως§ οὐκ ἀνοίγει\* τὸ στόμα αὐτοῦ.  
 33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ† ἡ κρίσις αὐτοῦ  
 ἦρθη, τὴν δὲ‡ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;  
 Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ζωὴ αὐτοῦ.»  
 34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ  
 εἶπεν, «Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης  
 λέγει τοῦτο, περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἐτέρου  
 τινός;» 35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα  
 αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γραφῆς ταύτης,  
 εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν ἦλθον  
 ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· «Ἴδού,

\* **8:31** τις *rell* | της CP † **8:31** οδηγηση **f**<sup>35</sup> A [85%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | οδηγησει κ(C) [15%] NU | οδαγησει B ‡ **8:32**  
 κειροντος **f**<sup>35</sup> B [66%] RP,OC,TR,CP | κειραντος A,C [25%] HF,NU  
 | κηραντος [8%] | κιραντος κ [1%] § **8:32** ουτως **f**<sup>35</sup> κA,B,C  
 [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | ουτος [35%] \* **8:32** ανοιγει *rell*  
 | ανοιγη [2%] CP | ανυγει κ [1%] † **8:33** αυτου **f**<sup>35</sup> C  
 [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B [2%] ‡ **8:33** δε **f**<sup>35</sup> [98%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [2%] NU

ὔδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;» § 38 Καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφοτέρωθεν εἰς τὸ ὔδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

## 9

### *Saul of Tarsus*

1 Ὁ δὲ Σαῦλος, ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, 2 ἠτήσατο παρ’

§ 8:36 βαπτισθῆναι f<sup>35</sup> p<sup>45</sup> κA,B,C (88%) H<sup>5</sup>E<sup>5</sup>R<sup>5</sup>P<sup>5</sup>C<sup>5</sup>P<sup>5</sup>NU | βαπτισθῆναι 37 ειπεν δε αυτω ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας σου εξεστιν αποκριθεις δε ειπεν πιστευω του υιου του θεου ειναι ιησουν χριστον (8.4%) | βαπτισθῆναι 37 ειπεν δε ο φιλιππος ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας εξεστιν αποκριθεις δε ειπεν πιστευω του υιου του θεου ειναι του ιησουν χριστον (0.6%) OC,TR [actually, only cursive 1883 of the 16th century is identical to OC,TR—OC is in small print] | four variations include ευνουχος and a 2nd αυτω before πιστευω (1.1%) | four further variations (1.9%) (The addition appears in eighteen slightly different forms [the name ‘Philip’ appears in eleven MSS, or 2.3%]. Since Philip’s house in Caesarea seems to have been something of a way-station for travelling Christians, he probably repeated the story hundreds of times; the information given in verse 37 is likely historically correct, but the Holy Spirit didn’t have Luke include it in the inspired account.)

αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τις εὕρη τῆς Ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

### *Jesus chooses Saul*

<sup>3</sup> Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης\* περιήστραψεν αὐτὸν φῶς† ἀπὸ‡ τοῦ οὐρανοῦ·  
<sup>4</sup> καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;»  
<sup>5</sup> Εἶπεν δέ, «Τίς εἶ, Κύριε;» Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν,§ «Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις·\*  
<sup>6</sup> ἀλλὰ† ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταιί σοι‡ τί σε δεῖ ποιεῖν.»  
<sup>7</sup> Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί,§ ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.  
<sup>8</sup> Ἠγέρθη δὲ ὁ\* Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεωγμένων τε† τῶν ὀφθαλμῶν

\* 9:3 και εξαιφνης f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 τε (κ)A(B,C) [4%] NU † 9:3 περιηστραψεν αυτον φως f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 213 κB,C [4%] NU | 231 A ‡ 9:3 απο f<sup>35</sup> ϕ<sup>45</sup> [92%] HF,RP,OC,TR,CP | εκ κA,B,C [8%] NU § 9:5 κυριος ειπεν f<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 κ [2%] | — ϕ<sup>45</sup>A,B,C [3%] NU | 2 προς αυτον [2%] \* 9:5 διωκεις f<sup>35</sup> ϕ<sup>45</sup> κA,B,C [99.9%] HF,RP,OC,CP,NU | 1 σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR † 9:6 αλλα rell | αλλ [8%] | — TR ‡ 9:6 σοι f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ο κA,B,C [4%] NU § 9:7 ενεοι f<sup>35</sup> κA,B,C [60%] HF,RP,OC,NU | εννεοι [40%] TR,CP \* 9:8 ο f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [3%] NU † 9:8 τε f<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC | δε κA,B,C [12%] TR,CP,NU

αὐτοῦ, οὐδένα<sup>‡</sup> ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. <sup>9</sup> Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

### *Ananias sent to Saul*

<sup>10</sup> Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῶ ὀνόματι Ἀνανίας,<sup>§</sup> καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὀράματι,\* «Ἀνανία.» Ὁ δὲ εἶπεν, «Ἴδου ἐγώ, Κύριε.» <sup>11</sup> Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν· «Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεΐαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδὸν γὰρ προσεύχεται, <sup>12</sup> καὶ εἶδεν ἐν ὀράματι ἄνδρα<sup>†</sup> Ἀνανίαν ὀνόματι<sup>‡</sup> εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα,<sup>§</sup> ὅπως ἀναβλέψη.» <sup>13</sup> Ἀπεκρίθη δὲ\* Ἀνανίας· «Κύριε, ἀκήκοα<sup>†</sup> ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου<sup>‡</sup> ἐν Ἱερουσαλήμ. <sup>14</sup> Καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δηῆσαι πάντα τοὺς

<sup>‡</sup> **9:8** ουδενα **f**<sup>35</sup> C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | ουδεν κA,B [2%] NU  
<sup>§</sup> **9:10** ανανιας **f**<sup>35</sup> [95%] RP,OC,TR,CP | ανανιας [5%] HE,NU  
 (This statement obtains for all occurrences of the name.) \* **9:10**  
 ο κυριος εν οραματι **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 3412 κA,B,C [4%] NU † **9:12** εν οραματι ανδρα **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 B,C [1%] [NU] | 3 κA [2%] | 12 [1%] ‡ **9:12** ανανιαν ονοματι **f**<sup>35</sup> κA,B,C [20%] NU | 21 [80%] HE,RP,OC,TR,CP § **9:12**  
 χειρα **f**<sup>35</sup> [91%] HE,RP,OC,TR,CP | χειρας (κ)A,C [3%] | τας χειρας B [1%] [NU] | χειραν [5%] \* **9:13** δε **f**<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HE,RP,OC,CP,NU | 1 ο [5%] TR † **9:13** ακηκοα **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | ηκουσα κA,B,C [3%] NU ‡ **9:13** εποιησεν τοις αγιοις σου **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 2341 κ(A)B,C [4%] NU

ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.» 15 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· «Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν ὁ ὅτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν\* καὶ βασιλέων, υἰῶν τε Ἰσραὴλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.» 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεις ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, «Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με,† ὁ ὀφθεις σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς‡ Πνεύματος Ἁγίου.» 18 Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον§ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ\* ὡσεὶ† λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε παραχρῆμα‡ καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβῶν τροφήν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος§ μετὰ τῶν\* ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

### *Saul starts preaching*

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς

§ 9:15 μοι εστιν f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κα,Β,С [5%] NU \* 9:15 εθνων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τε κα,Β,С [5%] NU † 9:17 με f<sup>35</sup> [90%] HF,RP | 1 ιησους ϣ<sup>45</sup> κα,Β,С [10%] OC,TR,CP,NU ‡ 9:17 πλησθης *rell* | πλησθεις [20%] § 9:18 απεπεσον f<sup>35</sup> [91%] HF,RP,OC,TR,CP | απεπεσαν κα,Β,С [6%] NU | απεπεσων [3%] \* 9:18 απο των οφθαλμων αυτου f<sup>35</sup> κС [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 4123 ϣ<sup>45v</sup> Α,Β [2%] NU † 9:18 ωσει f<sup>35</sup> С [97%] HF,RP,OC,TR,CP | ως ϣ<sup>45</sup> κα,Β [3%] NU ‡ 9:18 παραχρομα f<sup>35</sup> [30%] TR,CP | — ϣ<sup>45</sup> κα,Β,С [70%] HF,RP,OC,NU § 9:19 ο σαυλος f<sup>35</sup> [87%] HF,RP,OC,TR,CP | — κα,Β,С [6%] NU | 2 [7%] \* 9:19 των f<sup>35</sup> κα,Β,С [35%] HF,RP,TR,CP,NU | 1 οντων [65%] OC

ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν,† ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· «Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας, ἐν‡ Ἱερουσαλήμ, τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; Καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν,§ ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγη\* ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς.» 22 Σαῦλος† δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν‡ τοὺς§ Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῶ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

### *Saul escapes death*

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλή αὐτῶν. Παρετήρουν\* τε† τὰς πύλας ἡμέρας τε‡ καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ

† 9:20 ἰησοῦν f<sup>35</sup> p<sup>45</sup> <sup>KA,B,C</sup> [20%] OC,NU | χριστον [80%] HF,RP,TR,CP [To teach that the Messiah was the Son of God would be 'old hat', no problem—but Saul was showing that JESUS was God's Son. Notice the end of verse 22, "THIS is the Christ"—what is the antecedent of "this"? To say that the Christ is the Christ would be stupid, which neither of the authors is.] ‡ 9:21 ἐν f<sup>35</sup> B,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP | εἰς <sup>KA</sup> [1%] NU § 9:21 ἐληλυθεν f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC | ἐληλυθει <sup>KA,B,C</sup> [4%] TR,CP,NU \* 9:21 ἀγαγη *rell* | ἀναγαγη p<sup>45</sup> [12%] | ἀπαγαγη [1%] | ἀγαγει [7%] † 9:22 σαυλος *rell* | παυλος [6%] CP ‡ 9:22 συνέχυνεν f<sup>35</sup> p<sup>45</sup> <sup>A</sup> [97%] HF,RP,OC,TR | συνέχυνεν <sup>KB,C</sup> [1%] NU | συνέχεε [2%] CP § 9:22 τοὺς f<sup>35</sup> A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | —<sup>KB</sup> [1%] \* 9:24 παρετηρουν f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | παρετηρουντο <sup>KA,B,C</sup> [5%] NU † 9:24 τε f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | δε και <sup>KA,B,C</sup> [4%] NU | δε [2%] ‡ 9:24 τε *rell* | — (A) [24%]

αὐτὸν οἱ μαθηταὶς νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ  
τείχους,\* χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

*Barnabas vouches for Saul*

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος† ἐν‡  
Ἱερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο§ κολλᾶσθαι τοῖς  
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ  
πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας  
δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς  
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν  
τῇ ὁδῷ εἶδεν\* τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν  
αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν  
τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου† Ἰησοῦ. 28 Καὶ ἦν μετ’  
αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος‡  
ἐν§ Ἱερουσαλήμ, καὶ\* παρρησιαζόμενος ἐν  
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.† 29 Ἐλάλει‡ τε καὶ  
συνεζήτηι πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ

§ 9:25 αυτον οι μαθηται f<sup>35</sup> (87.1%) HF,RP,OC,TR,CP | 231  
(3%) | 123 δια της (1.9%) | 23 αυτου κA,B,C (1.9%) NU  
| 23 (4.7%) | 123 αυτου (0.8%) | one other reading (0.6%)  
\* 9:25 καθηκαν δια του τειχους f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP |  
2341 αυτον (κ)A,B,C [5%] NU † 9:26 ο σαυλος f<sup>35</sup> [92%]  
HF,RP,OC,TR,CP | 1 παυλος [5%] | — κA,B,C [3%] NU ‡ 9:26  
εν f<sup>35</sup> [86%] HF,RP,CP | εις ϖ<sup>45</sup> κA,B,C [14%] OC,TR,NU § 9:26  
επειρατο f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | επειραζεν κA,B,C [2%] NU  
\* 9:27 ειδεν rell | ιδεν A [12%] † 9:27 κυριου f<sup>35</sup> (A) [45%]  
| — κB,C [55%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 9:28 και εκπορευομενος  
f<sup>35</sup> κA,B,C [20%] OC,TR,NU | — [80%] HF,RP,CP (An easy case  
of homoioteleuton.) § 9:28 εν f<sup>35</sup> [30%] OC,TR | εις κA,B,C  
[70%] HF,RP,CP,NU \* 9:28 και f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | —  
κA,B,C [4%] NU † 9:28 ιησου f<sup>35</sup> (C) [24%] | κυριου 1 [67%]  
HF,RP,OC,TR,CP | κυριου κA,B [8%] NU | — [1%] ‡ 9:29 ελαλει  
rell | ελαλη [25%]



ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. § 30 Ἐπιγνόντες\* δὲ οἱ ἀδελφοί, κατήγαγον αὐτόν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν† εἰς Ταρσόν.

### *A brief respite*

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι‡ καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας, καὶ Σαμαρείας, εἶχον§ εἰρήνην οἰκοδομοῦμεναι· καὶ πορευόμεναι\* τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.†

### *Peter's ministry*

32 Ἐγένετο δέ, Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.‡

### *Peter heals Aeneas*

33 Εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι§ ἐξ ἐτῶν ὀκτῶ κατακείμενον ἐπὶ

§ 9:29 ανελειν αυτον f<sup>35</sup> κ(A)B(C) [20%] NU | 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP \* 9:30 επιγνοντες *rell* | επιγνωντες [35%] † 9:30 εξαπεστειλαν f<sup>35</sup> A [20%] | 1 αυτον κB,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 9:31 αι μεν ουν εκκλησiai f<sup>35</sup> (91.7%) HF,RP,OC,TR,CP | η 23 εκκλησια κA,B,C (8.3%) NU (This set and the next three go together, singular vs plural.) § 9:31 ειχον f<sup>35</sup> (91.9%) HF,RP,OC,TR,CP | ειχεν κA,B,C (8.1%) NU \* 9:31 οικοδομουμεναι και πορευομεναι f<sup>35</sup> (91.1%) HF,RP,OC,TR,CP | οικοδομουμενοι 2 πορευομενοι (0.8%) | οικοδομουμενη 2 πορευομενη κA,B,C (8.1%) NU † 9:31 επληθυνοντο f<sup>35</sup> (90.7%) HF,RP,OC,TR,CP | επληθυνητο κA,B,C (9.3%) NU ‡ 9:32 λυδδαν f<sup>35</sup> C [75%] HF,RP,OC,TR | λυδδα (κ)A,B [2%] NU | λυδαν [23%] CP § 9:33 αινεαν ονοματι f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B(C) [4%] NU | 1 [1%]

κραβάτω,\* ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· «Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ † Χριστός. Ἀνάστηθι καὶ στῶσον σεαυτῷ.» Καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 Καὶ εἶδον‡ αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν§ καὶ τὸν\* Ἀσσάρωνα,† οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

*Peter raises Dorcas*

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβηθά,‡ ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων§ καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν\* ἐν τῷ† ὑπερώῳ. 38 Ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης‡ τῇ

\* **9:33** κραβατω **f**<sup>35</sup> [43%] HE,RP,TR,CP | κραβατω [16%] | κραβαττω [22%] OC | κραβαττου **KA,B,C** [2%] NU | κραβατου [5%] | three further spellings [2%] † **9:34** ο **f**<sup>35</sup> A [98%] HE,RP,OC,TR,CP | — **KB,C** [2%] NU ‡ **9:35** ειδον *rell* | ειδαν A,B,C [1%] NU | ιδον [9%] § **9:35** λυδδαν **f**<sup>35</sup> **p**<sup>53C</sup> [80%] HE,RP,OC,TR | λυδδα **KA,B** [5%] NU | λυδαν [15%] CP \* **9:35** τον *rell* | την CP | — **p**<sup>53K</sup> † **9:35** ασσαρωνα **f**<sup>35</sup> [65%] HE,RP | σαρωνα **p**<sup>53B,C</sup> [17%] OC,NU | σαρρωνα **KA** | σαρωναν **p**<sup>45</sup> [5%] TR,CP | ασαρωνα [12%] ‡ **9:36** ταβηθα **f**<sup>35</sup> [54%] RP | ταβιθα **KA** [45%] HE,OC,TR,CP,NU | ταβειθα **p**<sup>45,53B,C</sup> [1%] § **9:36** αγαθων εργαων **f**<sup>35</sup> **p**<sup>53KA</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 **p**<sup>45B,C</sup> [2%] NU | 1 [5%] \* **9:37** αυτην εθηκαν **f**<sup>35</sup> **p**<sup>45,53C</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 **KA** [3%] [NU] | 2 B † **9:37** τω **f**<sup>35</sup> **p**<sup>53A,C</sup> [20%] | — **p**<sup>45KB</sup> [80%] HE,RP,OC,TR,CP,NU ('the' upper room, of her house.) ‡ **9:38** λυδδης **f**<sup>35</sup> [87%] HE,RP,OC,TR | λυδδας **p**<sup>53KB,C</sup> [2%] NU | λυδδα A | λυνδα **p**<sup>45v</sup> | λυδης [5%] CP | λυδδη [5%]

Ἰόππη, οἱ μαθηταί, ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν<sup>§</sup> πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες μὴ ὀκνηῆσαι\* διελθεῖν ἕως αὐτῶν.† 39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ’ αὐτῶν οὔσα ἢ Δορκάς. 40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας, ὁ Πέτρος‡ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν, «Ταβηθά,<sup>§</sup> ἀνάστηθι.» Ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν.\* 41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτήν ζῶσαν. 42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ’ ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν† ἐπὶ τὸν Κύριον. 43 Ἐγένετο δὲ αὐτὸν ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι‡ ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι, βυρσεῖ.

§ 9:38 απεστειλαν f<sup>35</sup> [92%] HF,RP | 1 δυο ανδρας p<sup>45</sup> κA,B,C [8%] OC,TR,CP,NU (OC is in small print.) \* 9:38 οκνησαι f<sup>35</sup> p<sup>45</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | οκνησης κA,B,C [3%] NU † 9:38 αυτων f<sup>35</sup> p<sup>45v</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | ημων κA,B,C [3%] NU ‡ 9:40 πετρος f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 και p<sup>45</sup> κA,B,C [5%] NU § 9:40 ταβηθα f<sup>35</sup> [50%] RP | ταβιθα κA,C [50%] HF,OC,TR,CP,NU | ταβειθα B \* 9:40 ανεκαθισεν rell | ανεκαθησεν [15%] | ανεκαθεισεν A | ανεκαθισαι [5%] † 9:42 πολλοι επιστευσαν f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 p<sup>53</sup> κA,B,C [4%] NU ‡ 9:43 αυτον ημερας ικανας μειναι f<sup>35</sup> A [20%] | 2341 [79%] HF,RP,OC,TR,CP | 234 p<sup>53</sup> κB [1%] NU | 2 τινας 41 C

## 10

*The case of Cornelius*

<sup>1</sup> Ἄνθρωπος δέ τις ἦν\* ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπειρας† τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, <sup>2</sup> εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε‡ ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός. <sup>3</sup> Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ§ ὥραν ἐνάτην\* τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ, «Κορνήλιε.» <sup>4</sup> Ὁ δέ, ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος, εἶπεν, «Τί ἐστίν, Κύριε;» Εἶπεν δὲ αὐτῷ· «Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον† τοῦ Θεοῦ. <sup>5</sup> Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρα‡ καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα,§ ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος.\* <sup>6</sup> οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι, βυρσεῖ, ὃ ἐστίν οἰκία παρὰ

\* **10:1** ἦν **f**<sup>35</sup> [65%] HF,RP,TR,CP | — **κ**A,B,C [35%] OC,NU † **10:1** σπειρας **f**<sup>35</sup> B [45%] | σπειρης **κ**A,C [55%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ **10:2** τε **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — **κ**A,B,C [4%] NU § **10:3** ὡσει **f**<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR | 1 περι A,B,C [5%] NU | ὡς [6%] CP | ὡς περι **κ** [3%] | περι [1%] \* **10:3** ἐνάτην **f**<sup>35</sup> **κ**A,B,C [65%] HF,RP,OC,NU | ἐννάτην [35%] CP,TR † **10:4** ἐνώπιον **f**<sup>35</sup> C [97%] HF,RP,OC,TR,CP | ἐμπροσθεν **κ**A,B [3%] NU ‡ **10:5** εἰς ἰοππην ἄνδρα **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 **κ**A,B,C [5%] NU § **10:5** σίμωνα **f**<sup>35</sup> **κ** [97%] HF,RP,OC,TR | 1 τινα A,B,C [3%] CP,NU \* **10:5** ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος **f**<sup>35</sup> **κ**(A)B,C [20%] CP,TR,NU | τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον [80%] HF,RP,OC

θάλασσαν.»† 7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ † λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, § φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ\* καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα† ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν † Ἰόππην.

### *God prepares Peter*

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἠθέλην γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, § ἐπέπεσεν\* ἐπ’ αὐτὸν ἕκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ’ αὐτὸν† σκευῶς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην— τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον † ἐπὶ τῆς γῆς— 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς (καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ

† 10:6 θαλασσαν f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HE,RP,OC,CP,NU | 1 ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν [5%] TR † 10:7 ο rell | — [30%] § 10:7 τω κορνηλιω f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτω κA,B,C [5%] NU \* 10:7 αυτου f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [3%] NU † 10:8 αυτοις απαντα f<sup>35</sup> C [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B [4%] NU † 10:8 την rell | — [8%] CP § 10:10 εκεινων f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτων ρ<sup>45</sup> κA,B,C [7%] NU \* 10:10 επεπεσεν f<sup>35</sup> (78.4%) HE,RP,OC,TR,CP | επεσεν (10.4%) | εγενετο κA,B,C (11%) NU | ηλθεν ρ<sup>45</sup> † 10:11 καταβαινον επ αυτον f<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 κA,B,C [7%] NU | — ρ<sup>45</sup> [1%] † 10:11 δεδεμενον και καθιεμενον f<sup>35</sup> (ρ<sup>45</sup>)(C) (92.5%) HE,RP,OC,TR,CP | 3 κA(B) (4.1%) NU | 1 (1.1%) | δεδεμενην 2 καθιεμενην (1.3%) | conflations (0.9%) | one other variant (0.2%)

έρπετά) καὶ τὰ πετεινὰ§ τοῦ οὐρανοῦ. <sup>13</sup> Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, «Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.» <sup>14</sup> Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· «Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ \* ἀκάθαρτον.» <sup>15</sup> Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, «Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου.» <sup>16</sup> Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς,† καὶ πάλιν‡ ἀνελήφθη§ τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

### *The messengers arrive*

<sup>17</sup> Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἶη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, καὶ\* ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ† τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες‡ τὴν οἰκίαν§ Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, <sup>18</sup> καὶ φωνήσαντες

---

§ **10:12** τετραποδα της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετεινα **f**<sup>35</sup> (80.9%) HE,RP,OC,TR,CP | 1,4-9,2-3, 10-12 C (7.5%) | 1,7-9,2-3,10-12 (4.3%) | 1,7,9,2-3,10,12 **p**<sup>45v</sup>  $\chi$ A,B (1.5%) NU | 1,2-5,9-12 (0.6%) | six variations place the five nouns—quadrupeds, earth, beasts, reptiles, birds—in different sequences (3%) | two conflations (0.9%) | two other variants (1.3%) \* **10:14** η **f**<sup>35</sup> C [95%] HE,RP,OC,TR,CP | και **p**<sup>45</sup>  $\chi$ A,B [5%] NU † **10:16** τρις *rell* | τρεις  $\chi$ A [25%] ‡ **10:16** παλιν **f**<sup>35</sup> (D) [96%] HE,RP,OC,TR,CP | ευθυς  $\chi$ A,B,C [4%] NU | — **p**<sup>45</sup> [1%] § **10:16** ανεληφθη **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | ανελημφθη **p**<sup>45</sup>  $\chi$ A,B(D) [3%] NU \* **10:17** και **f**<sup>35</sup> C,D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — **p**<sup>45</sup>  $\chi$ A,B [4%] NU † **10:17** υπο **f**<sup>35</sup>  $\chi$ B [30%] NU | απο A,C,D [70%] HE,RP,OC,TR,CP ‡ **10:17** διερωτησαντες **f**<sup>35</sup> **p**<sup>45</sup>  $\chi$ A,B,C,D [95%] HE,RP,OC,TR,NU | 1 και μαθοντες [5%] CP § **10:17** οικιαν **f**<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 του **p**<sup>45</sup>  $\chi$ A,B,C,D [8%] NU

ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων, ὁ \* ἐπικαλούμενος† Πέτρος, ἐνθάδε ξενίζεται. 19 Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου‡ περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα·§ «Ἴδού, ἄνδρες\* ζητοῦσίν† σε. 20 ἀλλὰ‡ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, διότι§ ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.» 21 Καταβὰς δὲ\* Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας,† εἶπεν·‡ «Ἴδού, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε. Τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;» 22 Οἱ δὲ εἶπον·§ «Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου\* τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου† μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.» 23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ἐξένισεν.

\* **10:18** ο *rell* | — CP † **10:18** επικαλουμενος *rell* | καλουμενος [12%] ‡ **10:19** διενθυμουμενου *rell* | ενθυμουμενου [5%] TR | διενθυμενου κ § **10:19** αυτω το πνευμα f<sup>35</sup> p<sup>45</sup>D,0244 (95.8%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] | 231 κA(C) (4%) | 23 B \* **10:19** ανδρες f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP | 1 τρεις (κ)A(C) [5%] OC,TR,CP,NU | 1 δυο B (OC is in small print) † **10:19** ζητουσιν f<sup>35</sup> p<sup>45</sup>A,C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ζητουντες κB [2%] NU ‡ **10:20** αλλα *rell* | αλλ [13%] § **10:20** διοτι f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | οτι κA,B,C,D [10%] NU \* **10:21** δε *rell* | 1 ο (D) [10%] † **10:21** τους ανδρας f<sup>35</sup> p<sup>45v</sup>κA,B [65%] HF,RP,OC,NU | αυτους C | 12 τους απεσταλμενους απο (+του [5%] TR) κορνηλιου προς αυτον (αυτους [15%]) (-π.α. CP) [35%] (CP)(TR) ‡ **10:21** ειπεν *rell* | 1 προς αυτους CP § **10:22** ειπον *rell* | ειπαν κA,B,C [2%] NU \* **10:22** ολου *rell* | οχλου CP † **10:22** αγγελου f<sup>35</sup> [20%] | 1 αγιου κA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU

*On to Caesarea*

Τῇ δὲ ἐπαύριον † ὁ Πέτρος § ἐξῆλθεν  
 σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν  
 ἀπὸ\* Ἰόππης συνῆλθον αὐτῶ· 24 καὶ τῇ †  
 ἐπαύριον εἰσῆλθον † εἰς τὴν Καισάρειαν.  
 Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς,  
 συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ  
 τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 Ὡς δὲ ἐγένετο  
 τοῦ § εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον,\* συναντήσας  
 αὐτῶ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας  
 προσεκύνησεν. 26 Ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτόν, †  
 λέγων· «Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς † ἄνθρωπός  
 εἰμι.» 27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῶ εἰσῆλθεν, καὶ  
 εὐρίσκει συνεληλυθότας πολλούς. 28 Ἔφη  
 τε πρὸς αὐτούς· «Ἕμεῖς ἐπίστασθε ὡς  
 ἀθέμιτόν § ἐστὶν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλαῖσθαι

† 10:23 επαυριον f<sup>35</sup> [80%] HF,RP,TR,CP | 1 αναστας  
 p<sup>45</sup> κA,B,C,D [20%] OC,NU § 10:23 ο πετρος f<sup>35</sup> C [92%]  
 HF,RP,TR,CP | — κA,B,D [8%] OC,NU \* 10:23 απο f<sup>35</sup> κA,B,C,D  
 [95%] HF,RP,CP,NU | 1 της [5%] OC,TR (OC is in small print)  
 † 10:24 και τη f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 δε κA,B,C,D  
 [4%] NU † 10:24 εισηλθον f<sup>35</sup> A [89%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 εισηλθεν B,D [10%] NU | εισηλθαν κC [1%] § 10:25 του  
 f<sup>35</sup> κA,B,C (87.6%) HF,RP,OC,NU | — (12.2%) TR,CP | a long  
 addition D \* 10:25 εισελθειν τον πετρον f<sup>35</sup> (κ)(A)B,C (81.9%)  
 HF,RP,OC,TR,NU | 13 (1.7%) | ελθειν 23 (15%) CP | ελθειν 3 (1.3%)  
 | a long addition D † 10:26 ηγειρεν αυτον f<sup>35</sup> κA,B,C,D [25%]  
 HF,CP,NU | 21 [75%] RP,OC,TR † 10:26 καγω αυτος f<sup>35</sup> A  
 [93%] HF,RP,OC,TR,CP | και εγω 2 κB [1%] NU | και 2 εγω C | 1  
 D | και γαρ εγω 2 [4%] | και γαρ εγω [1%] § 10:28 αθεμιτον  
 rell | αθεμητον [12%] | αθεμιστον D



ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ\* ὁ Θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. <sup>29</sup> Διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ† με;»

<sup>30</sup> Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· «Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἡμῶν νηστεύων· καὶ τὴν‡ ἐνάτην§ ὥραν\* προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ <sup>31</sup> καὶ φησιν· «Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σοι ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. <sup>32</sup> Πέμψον οὖν εἰς Ἴόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος. Οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος, βυρσῆος, παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.»† <sup>33</sup> Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν, πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.»‡

\* **10:28** καὶ ἐμοὶ **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | καμοὶ **KA,B,C,D** [4%] NU † **10:29** μετεπεμψασθε *rell* | μετεπεμψασθαι **KA,D** [15%] ‡ **10:30** νηστευων καὶ τὴν **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>50</sup> (95.2%) HF,RP,OC,TR,CP | 13 D (0.4%) | 1 (1.1%) | 3 **KA,B,C** (3.4%) NU § **10:30** ἐνατην *rell* | ἐννατην [35%] CP,TR \* **10:30** ὥραν **f**<sup>35</sup> (94.7%) HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>50</sup> **KA,B,C** (4%) NU | καὶ (1.1%) | τε D † **10:32** ος παραγενομενος λαλησει σοι **f**<sup>35</sup> **C,D** (94.1%) HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>45</sup> **KA,B** (4.6%) NU | three other variants (1.3%) ‡ **10:33** θεου **f**<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κυριου **ϕ**<sup>45</sup> **KA,B,C** [5%] NU

*Peter preaches*

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα§ εἶπεν· «Ἐπ’ ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης\* ὁ Θεός, 35 ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει† ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστιν. 36 Τὸν λόγον ὄν‡ ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ—οὗτός ἐστιν πάντων Κύριος— 37 ὑμεῖς οἴδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον§ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ,\* ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ 39 —καὶ ἡμεῖς ἐσμεν† μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν, ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν‡ Ἱερουσαλὴμ—ὄν και§ ἀνεῖλον,\* κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 Τοῦτου

§ 10:34 στομα *rell* | 1 αὐτου A,C [5%] OC (in small print)

\* 10:34 προσωποληπτης *rell* | προσωπολημπτης Ϙ<sup>45</sup> A,B,C,D [3%] NU | three further spellings † 10:35 εθνη *rell* | εθνη [25%] | εθνη κD ‡ 10:36 ον f<sup>35</sup> κC,D [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — A,B [2%] § 10:37 αρξαμενον f<sup>35</sup> Ϙ<sup>45</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | αρξαμενος κ(A)B,C(D) [7%] NU \* 10:38 ναζαρετ f<sup>35</sup> A [80%] HE,RP,OC,TR,CP | ναζαρεθ Ϙ<sup>45</sup> κB,C,D [20%] NU † 10:39 εσμεν f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [4%] NU ‡ 10:39 εν f<sup>35</sup> κA,C [95%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — B,D [5%] § 10:39 και f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HE,RP,OC,CP,NU | — [5%] TR \* 10:39 ανειλον *rell* | ανειλαν (κ)A,B,C,D [4%] NU

ὁ Θεὸς ἤγειρεν† τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, <sup>41</sup> οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. <sup>42</sup> Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός‡ ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. <sup>43</sup> Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.»

### *The Holy Spirit falls*

<sup>44</sup> Ἐτι§ λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. <sup>45</sup> Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνηλθον\* τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται· <sup>46</sup> ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ † Πέτρος· <sup>47</sup> «Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύναταί τις‡ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ

† **10:40** ηγειρεν f<sup>35</sup> A,B [99%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 εν κC [1%] [NU] | 1 μετα (D) ‡ **10:42** αυτος f<sup>35</sup> κA [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ουτος B,C,D [10%] NU § **10:44** ετι rell | 1 δε [15%] \* **10:45** συνηλθον rell | συνηλθαν κB,NU † **10:46** ο f<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [3%] NU ‡ **10:47** κωλυσαι δυναται τις f<sup>35</sup> (88.1%) HF,RP,OC,TR,CP | 231 (7.4%) | 213 κA,B (3.2%) NU | 132 (D) (0.6%) | two other readings (0.6%)

Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον ὡς<sup>§</sup> καὶ ἡμεῖς;»  
 48 Προσέταξέν τε\* αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ  
 ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.† Τότε ἠρώτησαν  
 αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

## 11

### *Peter has to explain*

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ  
 οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη  
 ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. 2 Καὶ ὅτε\*  
 ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα,† διεκρίνοντο  
 πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι  
 «Εἰσηλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας  
 καὶ συνέφαγες‡ αὐτοῖς.»

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ § Πέτρος ἐξετίθετο  
 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 «Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει  
 Ἰόππη προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἑκστάσει  
 ὄραμα· καταβαῖνον σκευῶς τι ὡς ὀθόνην  
 μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην, ἐκ

§ 10:47 ὡς f<sup>35</sup> κA,B [25%] NU | καθως [75%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 ὡσπερ D \* 10:48 τε f<sup>35</sup> A [95%] HE,RP,OC,TR,CP | δε κB [5%]  
 NU | τότε (D) † 10:48 βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου  
 ιησου f<sup>35</sup> [35%] CP | 123456 [57%] HE,RP,OC,TR | 12347 χριστου  
 [5%] | 2347 χριστου 1 κA,B [2%] NU | 1234567 χριστου D [1%]  
 \* 11:2 και οτε f<sup>35</sup> (90.7%) HE,RP,OC,TR,CP | 1 οτι (1.1%) | 2 δε  
 κA,B (7.6%) NU | conflation (0.4%) | a long addition D † 11:2  
 ιεροσολυμα f<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | ιερουσαλημ ϕ<sup>45</sup> κA,B  
 [2%] NU ‡ 11:3 εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντες  
 και συνεφαγες f<sup>35</sup> κA,D [20%] NU | 2345167 [71%] HE,RP,OC,  
 TR,CP | 234516 συνεφαγεν [8%] | εισηλθεν 23456 συνεφαγεν  
 ϕ<sup>45v</sup> B [1%] § 11:4 ο f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — ϕ<sup>45</sup> κA,B,D  
 [5%] NU

τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις\* ἐμοῦ. <sup>6</sup> εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς†—καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά—καὶ τὰ πετεινά‡ τοῦ οὐρανοῦ. <sup>7</sup> Ἦκουσα δὲ§ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἐναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. <sup>8</sup> Εἶπον δέ· Ἐμεγαλῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν\* κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα μου. <sup>9</sup> Ἀπεκρίθη δέ μοι† ἐκ δευτέρου φωνῆ‡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἐὐχαριστήσῃς τῷ Θεῷ ὅτι ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. <sup>10</sup> Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη§ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. <sup>11</sup> Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἡμην,\* ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. <sup>12</sup> Εἶπεν δέ μοι τὸ Πνεῦμα† συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον.‡ Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοῦ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον

\* **11:5** αχρις **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45D</sup> [97%] HF,OC,TR,CP | αχρι **κ**A,B [3%] RP,NU † **11:6** της γης *rell* | — [20%] ‡ **11:6** πετεινα *rell* | πετηνα [20%] | πετινα **κ** [1%] § **11:7** δε **f**<sup>35</sup> **D** [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 και **κ**A,B [5%] NU \* **11:8** παν **f**<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,D [5%] NU | τι [1%] † **11:9** μοι **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,D [3%] NU ‡ **11:9** εκ δευτερου φωνη **f**<sup>35</sup> **B** [20%] | 312 **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | 3 **D** § **11:10** παλιν ανεσπασθη **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 **κ**A,B,D [3%] NU \* **11:11** ημην **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ημεν **κ**A,B,D [5%] NU | ημιν [5%] † **11:12** μοι το πνευμα **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,D [3%] NU ‡ **11:12** διακρινομενον **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | διακριναντα A(B) [3%] NU | διακρινοντα **κ** [2%] | διακρινομενος [5%] | — **D**

τοῦ ἀνδρός. <sup>13</sup> Ἀπήγγειλέν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν\* ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ,† «Ἀπόστειλον εἰς Ἴοππην‡ καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, <sup>14</sup> ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.» <sup>15</sup> Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. <sup>16</sup> Ἐμνήσθησθε δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ\* Κυρίου, ὡς ἔλεγεν ὅτι† «Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε‡ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.» <sup>17</sup> Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν,§ ἐγὼ\* τίς ἡμῶν δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;» <sup>18</sup> Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν καὶ ἐδόξαζον† τὸν Θεόν, λέγοντες, «Ἄραγε‡ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν

§ **11:13** δε f<sup>35</sup> κA,B,D [30%] NU | τε [70%] HE,RP,OC,TR,CP  
 \* **11:13** τον f<sup>35</sup> κA,B [99%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — ϣ<sup>45</sup>D [1%]  
 † **11:13** αυτω f<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [2%] NU ‡ **11:13** ιοππην f<sup>35</sup> κA,B,D [20%] NU | 1 ανδρας [80%] HE,RP,OC,TR,CP § **11:16** εμνησθην *rell* | εμνησθη [13%] | εμνησθημεν A \* **11:16** του f<sup>35</sup> κA,B,D [40%] NU | — [60%] HE,RP,OC,TR,CP † **11:16** οτι f<sup>35</sup> [25%] | — κA,B,D [75%] HE,RP,OC,TR,CP,NU ‡ **11:16** βαπτισθησεσθε *rell* | βαπτισθησεσθαι κA,D [10%] § **11:17** ιησουν f<sup>35</sup> [25%] | 1 χριστον κA,B,D [75%] HE,RP,OC,TR,CP,NU \* **11:17** εγω f<sup>35</sup> κA,B [20%] NU | 1 δε [80%] HE,RP,OC,TR,CP † **11:18** εδοξαζον f<sup>35</sup> A [70%] HE,RP,OC,TR,CP | εδοξασαν κB [30%] NU | εδοξαν D ‡ **11:18** αραγε f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | αρα κA,B,D [4%] NU

μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.»§

### *Enter Barnabas*

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.  
20 Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν, ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες\* εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν† πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. 21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ’ αὐτῶν,‡ πολὺς τε ἀριθμὸς§ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς\* ἐν Ἱεροσολύμοις† περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν‡ ἕως Ἀντιοχείας·§ 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν\* τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ 24 (ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς

§ 11:18 εδωκεν εις ζωην f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,D [4%] NU \* 11:20 εισελθοντες f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ελθοντες κA,B,D [10%] NU † 11:20 ελαλουν f<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 και κA,B [3%] NU ‡ 11:21 αυτων *rell* | 1 του ιασθαι αυτους [5%] CP § 11:21 αριθμος f<sup>35</sup> D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ο κA,B [2%] NU \* 11:22 της f<sup>35</sup> A,D [85%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ουσης κB [15%] NU † 11:22 ιεροσολυμοις f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ιερουσαλημ ϣ<sup>45</sup> κA,B,D [5%] NU ‡ 11:22 διελθειν f<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B [3%] § 11:22 εως αντιοχειας *rell* | εις αντιοχειαν CP \* 11:23 χαριν f<sup>35</sup> D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 την κA,B [1%] [NU]

καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως). Καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.

<sup>25</sup> Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας† ἀναζητῆσαι Σαῦλον, <sup>26</sup> καὶ εὐρῶν‡ ἠγαγεν§ εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς\* ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι† τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν. Χρηματίσαι τε πρῶτον‡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

### *Enter Agabus*

<sup>27</sup> Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις, κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφητῆται εἰς Ἀντιόχειαν. <sup>28</sup> Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσήμανεν διὰ τοῦ Πνεύματος λιμὸν μέγαν§ μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην (ὅστις\* καὶ† ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος).‡ <sup>29</sup> Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς εὐπορεῖτό§ τις,

† **11:25** ο βαρναβας f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — p<sup>45</sup> κA,B(D) [4%] NU ‡ **11:26** ευρων f<sup>35</sup> κA,B,D [25%] HE,RP,NU | 1 αυτον [75%] OC,TR,CP § **11:26** ηγαγεν f<sup>35</sup> p<sup>45</sup> κA,B,D [40%] NU | 1 αυτον [60%] HE,RP,OC,TR,CP (OC is in small print) \* **11:26** αυτους f<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτοις p<sup>45</sup> [4%] | αυτοις και κA,B [4%] NU | οιτινες D † **11:26** συναχθηναι f<sup>35</sup> (D) [80%] HE,RP | 1 εν f<sup>35</sup>pt p<sup>45</sup> κA,B [20%] OC,TR,CP,NU (OC is in small print) ‡ **11:26** πρωτον f<sup>35</sup> A(D) [98%] HE,RP,OC,TR,CP | πρωτος p<sup>45</sup> κB [2%] NU § **11:28** μεγαν f<sup>35</sup> D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | μεγαλην p<sup>45</sup> κA,B [4%] NU \* **11:28** οστις f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | ητις κA,B,D [5%] NU † **11:28** και f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [5%] NU ‡ **11:28** καισαρος f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — p<sup>45</sup> κA,B,D [3%] NU § **11:29** ευπορειτο f<sup>35</sup> A,B [71%] HE,RP,CP,NU | ηυπορειτο [25%] OC,TR | ευπορουντο D | ευποριτο κ | four other variants [3%]



ώρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·  
 30 ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

## 12

### *Enter Herod*

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρόν, ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 Ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρα.\* 3 Καὶ ἰδὼν† ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον (ἦσαν δὲ αἱ‡ ἡμέραι τῶν ἀζύμων) 4 —ὄν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

### *Enter angel*

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ, προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς§ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ\* αὐτοῦ. 6 Ὅτε

\* 12:2 μαχαίρα f<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | μαχαίρη κA,B [2%] NU † 12:3 και ιδων f<sup>35</sup> D [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 2 δε ϕ<sup>45</sup>κA,B [5%] NU ‡ 12:3 αι f<sup>35</sup> A,D [50%] HE,RP,OC[NU] | — ϕ<sup>45v</sup>κB [50%] TR,CP § 12:5 εκτενης f<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | εκτενωσ κA,B [2%] NU | εν εκτενεια D \* 12:5 υπερ f<sup>35</sup> A [95%] HE,RP,OC,TR | περι κB,D [5%] CP,NU

δὲ ἐμελλεν† προάγειν αὐτὸν‡ ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἣν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσειν δυσίη, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. <sup>7</sup> Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, «Ἀνάστα ἐν τάχει,» καὶ ἐξέπεσον§ αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. <sup>8</sup> Εἶπέν τε\* ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, «Περιζῶσαι† καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.» Ἐποίησεν δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ, «Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι.» <sup>9</sup> Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει‡ αὐτῷ,§ καὶ οὐκ ἤδει\* ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον† διὰ‡ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. <sup>10</sup> Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον§ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις

† 12:6 ἐμελλεν f<sup>35</sup> A,D [65%] HF,RP,OC,TR,CP | ημελλεν κB [35%] NU ‡ 12:6 προαγειν αυτον f<sup>35</sup> D [25%] | 21 [58%] HF,RP,OC,TR | προαγαγειν 2 A [2%] CP,NU | προσαγειν 2 κ [8%] | προσαγαγειν 2 B [1%] | 2 προαγαγειν [5%] | two other variants [1%] § 12:7 εξεπεσον *rell* | εξεπεσαν κA,B,D [5%] NU | εξεπεσων [3%] \* 12:8 τε f<sup>35</sup> κA [85%] HF,RP,OC,TR,CP | δε B,D [15%] NU † 12:8 περιζωσαι f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ζωσαι κA,B,D [5%] NU ‡ 12:9 ηκολουθει *rell* | ηκολουθη [15%] | ηκολουθι κ [1%] § 12:9 αυτω f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [3%] NU \* 12:9 ηδει *rell* | ηδη [12%] | ηδι κ | two other variants † 12:9 γινομενον *rell* | γενομενον [5%] CP | γεινομενον B,D ‡ 12:9 δια *rell* | υπο A [20%] § 12:10 ηλθον *rell* | ηλθαν κA,B [1%] NU

αὐτομάτη\* ἠνοιχθη† αὐτοῖς· καὶ ἐξεληθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ’ αὐτοῦ.

### *Enter Rhoda*

<sup>11</sup> Καὶ ὁ Πέτρος, γενόμενος ἐν ἑαυτῷ,‡ εἶπεν, «Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν<sup>§</sup> Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλετό\* με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς† προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.» <sup>12</sup> Συνιδὼν τε‡ ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν<sup>§</sup> Μαρίας, τῆς μητρὸς Ἰωάννου (τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου), οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι\* καὶ προσευχόμενοι. <sup>13</sup> Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου† τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη. <sup>14</sup> Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. <sup>15</sup> Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον,‡ «Μαίρη.» Ἡ δὲ δισχυρίζετο

\* **12:10** αυτοματη *rell* | αυτοματι [15%] † **12:10** ηνοιχθη **f**<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | ηνοιγη A [5%] NU | ηνυγη κB,D | ηνυχθη [4%] ‡ **12:11** γενομενος εν εαυτω **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 231 κA,D [5%] NU | 2 αυτω 1 B § **12:11** εξαπεστειλεν **f**<sup>35</sup> κA [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ο B [4%] [NU] \* **12:11** εξειλετο *rell* | εξειλατο κA,B,D [13%] NU | εξηλατο [7%] | εξιλατο [1%] | ερρυσατο [5%] † **12:11** της *rell* | — CP ‡ **12:12** τε *rell* | δε A [15%] | και D | 1 ο πετρος [13%] § **12:12** οικιαν **f**<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 της κA,B,D [2%] NU \* **12:12** συνηθροισμενοι *rell* | 1 αδελφοι [5%] CP † **12:13** του πετρου **f**<sup>35</sup> [90%] HE,RP,TR,CP | αυτου κA,B,D [10%] OC,NU ‡ **12:15** ειπον *rell* | ειπαν κA,B [2%] NU | ελεγον D<sup>v</sup> | two other variants [1%]

οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ§ ἔλεγον, «Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν.»\* 16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον† αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῆ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς‡ πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν§ ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπεν δέ,\* «Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.» Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

### *Poor guards*

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δέ,† ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν‡ Καισάρειαν διέτριβεν.

### *Herod gets his 'comeuppance'*

20 Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης§ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδόν τε\* παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην,

§ 12:15 δε *rell* | δ TR \* 12:15 αὐτου εστιν **f**<sup>35</sup> D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κα, B [1%] NU † 12:16 ειδον *rell* | ειδαν A, B [1%] NU | ιδον [8%] | και ιδοντες D ‡ 12:17 αυτοις **f**<sup>35</sup> B, D [97%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κα [3%] § 12:17 αυτον εξηγαγεν (A) *rell* | 21 [13%] OC \* 12:17 δε **f**<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τε **ϕ**<sup>45</sup> κα, B [3%] NU † 12:19 δε *rell* | τε A [5%] CP ‡ 12:19 την **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>45</sup> κα, B, D [10%] NU § 12:20 ο ηρωδης **f**<sup>35</sup> [85%] HF,RP,TR,CP | 2 [11%] OC | — κα, B(D) [4%] NU \* 12:20 τε **f**<sup>35</sup> [20%] OC, CP | δε κα, B(D) [70%] HF,RP,TR, NU | — [10%]

διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. <sup>21</sup> Τακτῆ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης, ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ† καθίσας‡ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. <sup>22</sup> Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει,§ «Θεοῦ φωνῆ\* καὶ οὐκ ἀνθρώπου.» <sup>23</sup> Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν† δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος,‡ ἐξέψυξεν.

<sup>24</sup> Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.

## The Gentile Church

<sup>25</sup> Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἀντιόχειαν,§ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ\* Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον.

† **12:21** καὶ **f**<sup>35</sup> A,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κΒ [5%]  
 ‡ **12:21** καθίσας *rell* | καθησας [20%] § **12:22** επεφωνει *rell* | επεφωνη [18%] \* **12:22** θεου φωνη **f**<sup>35</sup> κΑ,B(D) [20%] OC,TR,NU | 21 [78%] HF,RP,CP | 2 κυριου [2%]  
 † **12:23** εδωκεν **f**<sup>35</sup> D [96%] HF,RP,CP | 1 την κΑ,B [4%] OC,TR,NU ‡ **12:23** σκωληκοβρωτος *rell* | σκωληκωβρωτος CP | σκωλικοβρωτος [9%] | σκολικοβρωτος [5%] | four further spellings D [4%] § **12:25** 1) εις αντιοχειαν (**f**<sup>35</sup>=27.8%) (5.1%) 2) απο ιερουσαλημ (**f**<sup>35</sup>=8.9%) D (10.9%) 3) απο ιερουσαλημ εις αντιοχειαν (**f**<sup>35</sup>=12.7%) (7.3%) 4) εξ ιερουσαλημ (**f**<sup>35</sup>=1.3%) κΑ (3.6%) OC,TR 5) εξ ιερουσαλημ εις αντιοχειαν (**f**<sup>35</sup>=11.4%) (12.2%) CP 6) εις ιερουσαλημ (**f**<sup>35</sup>=36.7%) B (60%) RP,HE,NU [15 out of 29 **f**<sup>35</sup> MSS are at M. Lavras!] 7) εις ιερουσαλημ εις αντιοχειαν (**f**<sup>35</sup>=1.3%) (0.6%) (one other reading) (0.2%) For a discussion of this set of variants, please see 'Appendix II' on page 791. \* **12:25** καὶ **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — κΑ,B [2%] NU | του D

## 13

*Missionary journey I —Barnabas and Saul→Paul*

<sup>1</sup> Ἦσαν δέ τινες\* ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι· ὁ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν (ὁ καλούμενος† Νίγερ) καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος,‡ Μαναὴν τε (Ἡρώδου τοῦ τετράρχου§ σύντροφος) καὶ Σαῦλος. <sup>2</sup> Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων, εἶπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, «Ἀφορίσατε\* δὴ μοι τὸν† Βαρνάβαν καὶ τὸν‡ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.» <sup>3</sup> Τότε, νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς,§ ἀπέλυσαν.

*1st stop—Cyprus*

<sup>4</sup> Οὗτοι\* μὲν,† ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου,‡ κατήλθον εἰς τὴν§

\* **13:1** τινες **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [4%] NU  
 † **13:1** καλουμενος *rell* | επικαλουμενος D [1%] OC ‡ **13:1** κυρηναιος *rell* | κυριναιος [20%] § **13:1** τετραρχου **f**<sup>35</sup> A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | τετρααρχου κ,NU | τραρχου B  
 \* **13:2** αφορισατε *rell* | αφορησατε [13%] | two other spellings C [1%] † **13:2** τον *rell* | 1 τε [5%] TR ‡ **13:2** τον **f**<sup>35</sup> κ [93%] HF,RP,OC,TR,CP | — A,B,C,D [7%] NU § **13:3** τας χειρας αυτοις (κC) *rell* | 312 [20%] OC \* **13:4** ουτοι **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | αυτοι κA,C,B [4%] NU | οι D † **13:4** μεν **f**<sup>35</sup> [20%] | 1 ουν κA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ **13:4** πνευματος του αγιου **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 31 κA,B,C [5%] NU | 13 D § **13:4** την **f**<sup>35</sup> [87%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [13%] NU

Σελεύκειαν·\* ἐκεῖθεν† τε‡ ἀπέπλευσαν εἰς τὴν<sup>§</sup> Κύπρον. <sup>5</sup> Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῳ,\* κατήγγελλον† τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων (εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην). <sup>6</sup> Διελθόντες δὲ‡ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὔρον<sup>§</sup> τινα μάγον, ψευδοπροφήτην, Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα Βαριησοῦν,\* <sup>7</sup> ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ, Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. <sup>8</sup> Ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος (οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. <sup>9</sup> Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου καὶ† ἀτενίσας εἰς‡ αὐτὸν <sup>10</sup> εἶπεν· «Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης

\* **13:4** σελευκειαν *rell* | σελευκιαν *κA,C,D* [25%] † **13:4** ἐκειθεν *rell* | κακειθεν [30%] ‡ **13:4** τε *f*<sup>35</sup> *κA,B,C* [27%] *OC,TR,CP,NU* | δε [72%] *HF,RP* | — *D* [1%] § **13:4** τὴν *f*<sup>35</sup> [93%] *HF,RP,OC,TR,CP* | — *κA,B,C,D* [7%] *NU* \* **13:5** σαλαμινι *rell* | σαλαμινη *κA* [15%] | σαλαμεινι *B,D* | four further spellings [3%] † **13:5** κατηγγελλον *rell* | κατηγγελον [7%] | κατηγγειλαν *D* [9%] ‡ **13:6** δε *f*<sup>35</sup> [90%] *HF,RP,OC,TR,CP* | 1 ολην *κA,B,C,D* [10%] *NU* § **13:6** ευρον *f*<sup>35</sup> [93%] *HF,RP,OC,TR,CP* | 1 ανδρα *κA,B,C,D* [7%] *NU* \* **13:6** βαριησουν *f*<sup>35</sup> *A* [79%] *HF* | βαριησους *B,C* [20%] *RP,OC,TR,CP* | βαριησου *κ* [1%] *NU* | βαριησουα *D* † **13:9** και *f*<sup>35</sup> *ϕ*<sup>45</sup> *D* [90%] *HF,RP,OC,TR,CP* | — *κA,B,C* [10%] *NU* ‡ **13:9** εις *rell* | προς *OC*

δικαιοσύνης, οὐ παύση<sup>§</sup> διαστρέφων τὰς ὁδοὺς\* Κυρίου τὰς εὐθείας; <sup>11</sup> Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ<sup>†</sup> Κυρίου ἐπὶ σέ καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.» Παραχρῆμα δὲ<sup>‡</sup> ἐπέπεσεν<sup>§</sup> ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. <sup>12</sup> Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπληττόμενος\* ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

### *On to Pisidian Antioch*

<sup>13</sup> Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν<sup>†</sup> Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας (Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα).<sup>‡</sup> <sup>14</sup> Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας·<sup>§</sup> καὶ εἰσελθόντες\* εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. <sup>15</sup> Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, ἀπέστειλαν

§ **13:10** παυση *rell* | παυη [10%] | παυσει [2%] | παυει [2%]  
 \* **13:10** οδοὺς **f**<sup>35</sup> A,C,D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 του κΒ[NU]  
 † **13:11** χεὶρ **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup> κΑ,Β,С [95%] HF,RP,OC,CP,NU | 1 του [5%]  
 TR ‡ **13:11** δε **f**<sup>35</sup> A,B [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τε **ϕ**<sup>45</sup> κC [2%]  
 NU | — D [1%] § **13:11** επεπεσεν **f**<sup>35</sup> C [96%] HF,RP,TR,CP |  
 επεσεν **ϕ**<sup>45v</sup> κ(A)B [4%] OC,NU \* **13:12** εκπληττομενος **f**<sup>35</sup> B  
 [35%] | εκπλητσομενος **ϕ**<sup>45v</sup> κ(A)C,D [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU  
 † **13:13** τον **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — (**ϕ**<sup>45v</sup>)κΑ,Β,С,D [5%]  
 NU ‡ **13:13** ιεροσολυμα *rell* | ιερουσαλημ CP § **13:14**  
 της πισιδιας **f**<sup>35</sup> (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP | την πισιδιαν  
 (**ϕ**<sup>45</sup>)κΑ,Β,С [2%] NU \* **13:14** εισελθοντες **f**<sup>35</sup> A,D [98%]  
 HF,RP,OC,TR,CP[NU] | ελθοντες κΒ,С [2%]



πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχισυναγωγοί,† λέγοντες,  
 «Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ‡ ἔστιν λόγος ἐν ὑμῖν§  
 παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.»

*Paul expounds the Gospel*

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασεΐσας  
 τῇ χειρὶ, εἶπεν· «Ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ  
 φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. 17 Ὁ  
 Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου\* ἐξελέξατο τοὺς  
 πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ  
 παροικίᾳ† ἐν γῆ Αἰγύπτῳ,‡ καὶ μετὰ βραχίονος  
 ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. 18 Καὶ  
 ὡς τεσσαρακονταετῆ§ χρόνον ἐτροποφόρησεν  
 αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. 19 Καὶ καθελὼν  
 ἔθνη ἐπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, κατεκληρονόμησεν\*  
 αὐτοῖς† τὴν γῆν αὐτῶν. 20 Καὶ μετὰ ταῦτα,  
 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίαις καὶ πεντήκοντα‡

† 13:15 προς αυτους οι αρχισυναγωγοι f<sup>35</sup> [20%] | 3412  
 κA,B,C,D [80%] HE,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 13:15 ει f<sup>35</sup> [95%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | 1 τις κA,B,C,D [5%] NU § 13:15 λογος  
 εν υμιν f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C [10%] NU  
 | λογου σοφιας εν υμειν D \* 13:17 τουτου f<sup>35</sup> [95%]  
 HE,RP | 1 ισραηλ κA,C,D [4%] OC,TR,CP,NU | του ισραηλ  
 B [1%] † 13:17 εν τη παροικια *rell* | — CP ‡ 13:17  
 αιγυπτω f<sup>35</sup> C,D [85%] HE,RP,OC,TR,CP | αιγυπτου κA,B [15%]  
 NU § 13:18 τεσσαρακονταετη f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 τεσσερακονταετη κA,B [2%] NU | τεσσερακονταετην C | ετη μ  
 D \* 13:19 κατεκληρονομησεν f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HE,RP,OC,NU  
 | κατεκληροδοτησεν [5%] TR,CP † 13:19 αυτοις f<sup>35</sup> A,C  
 [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κB,D [3%] NU ‡ 13:20 και μετα  
 ταυτα ως ετεσιν τετρακοσιαις και πεντηκοντα f<sup>35</sup> (91.6%)  
 HE,RP,OC,TR,CP | 1 5 τριακοσιαις 7-8 (1.1%) | 45678123 κA,B,C  
 (5.5%) NU | 4-8,1 (0.6%) | 5-8,1 (0.6%) | 1 εως 5 υ' 7 υ' D |  
 two other variants (0.6%)

ἔδωκεν κριτὰς, ἕως Σαμουὴλ τοῦ§ προφήτου.  
 21 Κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν  
 αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαούλ, υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ  
 φυλῆς Βενιαμίν,\* ἔτη τεσσαράκοντα.† 22 Καὶ  
 μεταστήσας αὐτὸν ἠγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυιδ‡  
 εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, «Εὔρον  
 Δαυιδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν  
 μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.»  
 23 Τούτου ὁ Θεός, ἀπὸ τοῦ σπέρματος, κατ'  
 ἐπαγγελίαν, ἠγαγεν§ τῷ Ἰσραὴλ σωτηρίαν,\*  
 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου, πρὸ προσώπου  
 τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, βάπτισμα μετανοίας τῷ†  
 Ἰσραὴλ. 25 Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ‡ Ἰωάννης τὸν  
 δρόμον, ἔλεγεν· «Τίνα με§ ὑπονοεῖτε εἶναι;\* Οὐκ  
 εἰμι ἐγώ—ἀλλ' ἰδοῦ, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ  
 εἰμι ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.»

26 »Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ,  
 καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν· ὑμῖν†

§ 13:20 του f<sup>35</sup> C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B [2%]  
 \* 13:21 βενιαμιν *rell* | βενιαμειν κA,B,C [3%] | βενιαμην  
 [13%] † 13:21 τεσσαρακοντα f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 τεσσερακοντα κA,B,C [2%] NU | μ D [1%] ‡ 13:22 αυτοις  
 τον δαυιδ f<sup>35</sup> C [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B [2%] NU |  
 31 D (TR, not CP, has Δαβιδ throughout.) § 13:23 ηγαγεν f<sup>35</sup>  
 κA,B [75%] HF,RP,OC,NU | ηγειρεν C,D [25%] TR,CP \* 13:23  
 σωτηριαν f<sup>35</sup> [80%] HF,RP,OC | σωτηρα ιησουν κA,B,C(D)  
 [15%] TR,CP,NU | σωτηρα [5%] † 13:24 τω f<sup>35</sup> [80%] HF,RP |  
 παντι 1 A [1%] | παντι 1 λαω κB,C,D [19%] OC,TR,NU | παντι 1  
 λαω του CP ‡ 13:25 ο f<sup>35</sup> [65%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D  
 [35%] NU § 13:25 τινα με f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup> C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP |  
 τι εμε κA,B [2%] NU \* 13:25 ειναι *rell* | — [14%] † 13:26  
 υμιν f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup> C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | ημιν κA,B(D) [4%] NU

ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη.†  
 27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες§ Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. 28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἤτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα\* τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 31 ὃς ὡφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές† εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 »Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα· τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἡμῖν,† ἀναστήσας Ἰησοῦν· ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται·§ «Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά\* σε.» 34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι

† 13:26 εξαπεσταλη f<sup>35</sup> κA,B,C [30%] NU | απεσταλη ϣ<sup>45</sup>D [70%] HF,RP,OC,TR,CP § 13:27 κατοικουντες f<sup>35</sup> C [30%] HF,CP | 1 εν κA,B,D [70%] RP,OC,TR,NU \* 13:29 παντα f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU | απαντα [5%] TR † 13:31 οιτινες f<sup>35</sup> B [94%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 νυν ϣ<sup>45</sup>(κ)A,C [5%] [NU] | 1 αχρι νυν D [1%] † 13:33 αυτων ημιν f<sup>35</sup> (96%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] | 1 υμιν (1.1%) | 1 (1.3%) | ημων κA,B,C,D (1.5%) | one other variant § 13:33 τω δευτερω γεγραπται f<sup>35</sup> [86%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 ϣ<sup>45</sup>κA,B,C [4%] NU | 23 (D) [10%] \* 13:33 γεγεννηκα rell | γεγενηκα [18%]

μέλλοντα ὑποστρέφειν<sup>†</sup> εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι «Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά.»  
<sup>35</sup> Διὸ<sup>‡</sup> καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, «Οὐ δώσεις τὸν Ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.»<sup>36</sup> Δαυὶδ μὲν γάρ, ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν.<sup>37</sup> ὃν δὲ<sup>§</sup> ὁ Θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν.<sup>38</sup> Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεις ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται.<sup>39</sup> καὶ\* ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν<sup>†</sup> νόμῳ Μωϋσέος<sup>‡</sup> δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται.<sup>40</sup> Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ<sup>§</sup> ἐφ' ὑμᾶς\* τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις.<sup>41</sup> ᾗ<sup>†</sup> ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε<sup>†</sup> καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι<sup>‡</sup> ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν<sup>§</sup> ᾧ\* οὐ μὴ

<sup>†</sup> 13:34 υποστρεφειν *rell* | 1 αυτου CP <sup>‡</sup> 13:35 διο **f**<sup>35</sup> C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | διοτι *κA,B* [2%] NU | — D <sup>§</sup> 13:37 ον δε *rell* | ο 2 D | — [20%] \* 13:39 και **f**<sup>35</sup> B,D [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — *κA,C* [2%] <sup>†</sup> 13:39 εν **f**<sup>35</sup> *κA,B,C,D* [20%] NU | 1 τω [80%] HE,RP,OC,TR,CP <sup>‡</sup> 13:39 μωυσεος **f**<sup>35</sup> [25%] | μωυσεως *κB,C* [35%] HE,RP,OC,CP,NU | μωσεως *A,D* [40%] TR <sup>§</sup> 13:40 επελθη *rell* | επελθου [2%] CP | απελθη *κ* \* 13:40 εφ υμας **f**<sup>35</sup> *A,C* [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — *κB,D* [3%] NU <sup>†</sup> 13:41 θαυμασατε **f**<sup>35</sup> *A,B,D* [91%] HE,RP,OC,TR,NU | θαυμασατε *κ* [1%] | θαυμασεται C [1%] | 1 και επιβλεψατε [3%] CP | επιβλεψατε και 1 [4%] <sup>‡</sup> 13:41 εγω εργαζομαι **f**<sup>35</sup> C [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 *A,B,D* [3%] NU | ο 121 *κ* <sup>§</sup> 13:41 υμων **f**<sup>35</sup> D [95%] HE,RP,CP | 1 εργον *κA,B,C* [5%] OC,TR,NU \* 13:41 ω **f**<sup>35</sup> [25%] OC,TR | ο *κA,B,C,D* [70%] HE,RP,CP,NU | ος [5%]

πιστεύσητε, εάν τις εκδιηγῆται ὑμῖν.»»

*The reaction*

<sup>42</sup> Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν

## Ἰουδαίων,† παρεκάλουν τὰ ἔθνη‡ εἰς τὸ μεταξὺ

† **13:42** 1) δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων f<sup>35</sup> (60.2%) HF,RP,TR 2) δε αυτων κA,B,C,D (16.2%) NU 3) δε αυτων εκ της συναγωγης των ιουδαιων (20.8%) OC,CP 4) δε αυτων εκ της συναγωγης (2.3%) (two other readings) (0.4%) I believe this variant set must be considered along with the presence of τα εθνη after παρεκαλουν, but *TuT* does not include the second set. However, from UBS<sup>3</sup> it appears that virtually the same roster of witnesses, including the three ancient versions (!), read variant 2) AND omit “the Gentiles”. Where then is the Subject of the main verb παρεκαλουν? Presumably for those witnesses it would be the Jews and proselytes who had just heard Paul and wanted to hear it all over again the next Sabbath. So why are they (Jews and proselytes) mentioned overtly again in verse 43? And on what basis would the whole city show up the next week (v. 44)? But to go back to verse 42, why would the first hearers want to hear the same thing (τα ρηματα ταυτα) again anyway? The really interested ones stuck with Paul and Barnabas to learn more (v. 43), just as we would expect. The witnesses to variants 1) and 3) join in support of “the Gentiles”, giving us a strong majority (over 80%). So the Subject of παρεκαλουν is τα εθνη—**they** want a chance to hear the Gospel too, and the whole city turns out. It fits the context perfectly. So, variant 3) appears to be a conflation and the basic reading is variant 1). The witnesses to variant 3), because they have “the Gentiles”, are really on the side of variant 1), not 2), so presumably 1) may be viewed as having 80% attestation. For the witnesses to variant 1) the antecedent or referent of εξιουτων must be Paul’s group, since the Gentiles would presumably address their request to the teacher. In variant 2) αυτων presumably serves as Subject of both the participle and the main verb, but in that event the main verb should take precedence and the pronoun should be nominative, not genitive. However one might explain the motivation for such a change—from 1) to 2) and deleting “the Gentiles”—variant 2) is evidently wrong, even though attested by the three ancient versions. Perhaps someone faced with variant 1) took “of the Jews” to be the referent of the participle instead of modifying “synagogue” (like NKJV), and thought it should be Subject of the main verb as well—then, of course, “the Gentiles” were in the way and were deleted. Then 1) might have been shortened to 2) for ‘clarity’.

σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. § 43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ, οἵτινες προσλαλοῦντες\* ἔπειθον ἐπιμένειν αὐτοῦς † τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. 44 Τῷ τε † ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. § 45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ\* Παύλου λεγομένοις, † ἀντιλέγοντες καὶ † βλασφημοῦντες.

46 Παρρησιασάμενοι δὲ § ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον\* « Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ † ἀπωθεῖσθε † αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε

† 13:42 τα εθνη f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [15%] NU § 13:42 τα ρηματα ταυτα f<sup>35</sup> κA,B,C [50%] HF,OC,TR,NU | 12 [50%] RP | 1 αυτα 2 CP | 23 D \* 13:43 προσλαλουντες f<sup>35</sup> [95%] HF,RP | 1 αυτοις κA,B,C,D [5%] OC,TR,CP,NU † 13:43 επιμενειν αυτους f<sup>35</sup> [20%] | 21 [64%] HF,RP,TR,CP | 2 προσμενειν (κ)(A),B,C,D [15%] OC,NU | προσμενειν 2 [1%] † 13:44 τε f<sup>35</sup> B [90%] HF,RP,OC,CP | δε κA,D [10%] TR,NU § 13:44 θεου f<sup>35</sup> B,C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | κυριου κA,D [4%] NU \* 13:45 του f<sup>35</sup> C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [3%] NU † 13:45 λεγομενοις f<sup>35</sup> C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | λαλουμενοις κA,B [3%] NU † 13:45 αντιλεγοντες και f<sup>35</sup> D (80%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (19.6%) NU | one other variant (0.4%) § 13:46 δε f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | τε κA,B,C,D [4%] NU \* 13:46 ειπον *rell* | ειπαν κA,B(D) [3%] NU † 13:46 δε f<sup>35</sup> ϰ<sup>45</sup> A,C [99%] HF,RP,OC,TR,CP | — κB,D [1%] NU † 13:46 απωθεισθε *rell* | αποθεισθε [20%] | απωθεισθαι (κ)A,C,D [5%]

ἐαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. <sup>47</sup> Οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· «Τέθεικάς σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.» <sup>48</sup> Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον,\* καὶ ἐδόξαζον† τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.‡ καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

<sup>49</sup> Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. <sup>50</sup> Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ§ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν\* Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. <sup>51</sup> Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι† τὸν κονιορτὸν‡ τῶν ποδῶν αὐτῶν§ ἐπ' αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. <sup>52</sup> Οἱ δὲ\* μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

## 14

### *Iconium*

§ 13:47 τεθεικα *rell* | τεθηκα [20%] | τεθικα κ \* 13:48 εχαιρον f<sup>35</sup> κα,Β,С, D [49%] OC,TR,NU | εχαιρεν [50%] HF,RP,CP | two other variants [1%] † 13:48 εδοξαζον *rell* | εδοξαζεν [30%] | εδεξαντο D,OC ‡ 13:48 κυριου *rell* | θεου B, D [15%] | θεον [6%] § 13:50 και f<sup>35</sup> κ [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — A,Β,С, D [5%] NU \* 13:50 τον f<sup>35</sup> [78%] HF,RP,OC,TR,CP | — ϖ<sup>45</sup> κα,Β,С, D [22%] NU † 13:51 εκτιναξαμενοι *rell* | εκτειναξαμενοι [15%] ‡ 13:51 κονιορτον *rell* | 1 απο [22%] § 13:51 αυτων f<sup>35</sup> D [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — κα,Β,С [10%] NU \* 13:52 δε f<sup>35</sup> κC, D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τε A, B [3%] NU | γε ϖ<sup>45</sup>



1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλήσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.  
 2 Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες\* Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν, παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι† τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,‡ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.  
 5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων, σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι§ αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας— Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον—  
 7 κάκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.\*

### Lystra

8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος† τοῖς ποσὶν ἐκάθητο (χωλὸς ἐκ κοιλίας

\* 14:2 ἀπειθουντες f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | ἀπειθησαντες (κ)A,B(C) [5%] NU | D is wild † 14:3 μαρτυρουντι *rell* | 1 επι κA[NU] ‡ 14:3 αυτου f<sup>35</sup> κA,B,D [90%] HE,RP,OC,CP,NU | 1 και C [10%] TR § 14:5 λιθοβολησαι *rell* | λιθοβολισαι [14%]

\* 14:7 ησαν ευαγγελιζομενοι f<sup>35</sup> C [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,D [5%] NU † 14:8 εν λυστροις αδυνατος f<sup>35</sup> A,C [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 κB [1%] NU | εκαθητο 3 D | three other variants [2%]

μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, † ὃς οὐδέποτε περιπεπατῆκει). § 9 Οὗτος ἤκουεν\* τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει † τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλη τῆ † φωνῆ, § «Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός.»\* Καὶ ἥλλατο † καὶ περιεπάτει. 11 Οἱ δὲ † ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ § Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν\* Λυκαονιστὶ λέγοντες, «Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.» 12 Ἐκάλουν τε † τὸν μὲν † Βαρνάβαν, Δία, § τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς

† 14:8 υπαρχων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [5%] NU § 14:8 περιπεπατηκει f<sup>35</sup> [76%] HF,RP,OC,TR,CP | περιεπατησεν κA,B,C [5%] NU | περιπατηκει [12%] | περιεπεπατηκει [6%] some TRs | περιεπεπατικει D | two further variants \* 14:9 ηκουεν f<sup>35</sup> B,C [75%] TR,CP | ηκουσεν κA,D [25%] HF,RP,OC,NU † 14:9 πιστιν εχει f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C,D [5%] NU † 14:10 τη f<sup>35</sup> A [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — κB,C,D [2%] NU § 14:10 φωνη f<sup>35</sup> κA,B [95%] HF,RP,OC,TR,NU | 1 σοι λεγω εν τω ονοματι του κυριου ιησου χριστου C,D [5%] CP \* 14:10 ορθος f<sup>35</sup> κB,C,D [45%] HF,OC,TR,CP,NU | ορθως [50%] RP | ορθρος A [5%] † 14:10 ηλλατο f<sup>35</sup> [30%] | ηλλετο [35%] HF,RP,TR,CP | ηλετο [19%] | ηλατο κA,B,C [15%] OC,NU | ανηλατο D | three other variants [1%] (Presumably an unusual form of the 1<sup>st</sup> aorist that some ‘corrected’ by making it imperfect, while others deleted the ‘extra’ λ.) † 14:11 δε f<sup>35</sup> C,D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | τε κA,B [2%] NU § 14:11 ο f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [5%] NU \* 14:11 την φωνην αυτων *rell* | 312 [30%] † 14:12 τε *rell* | δε D [11%] † 14:12 μεν f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [4%] NU § 14:12 δια *rell* | διαν [20%]

ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 Ὁ δὲ\* ἱερεὺς τοῦ Διός, τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν,† ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν‡ θύειν.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι, Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν§ εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγοντες· «Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ\* ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ὑμῖν ἐσμεν† ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν‡ Θεὸν τὸν§ ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· 16 ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. 17 Καίτοιγε\* οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν† ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν,‡ οὐρανόθεν ὑμῖν§ ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς

\* 14:13 ο δε f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ο τε κA,B [4%] NU | τοτε C [1%] | οι 2 D † 14:13 αυτων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [5%] NU | αυτοις (D) ‡ 14:13 ηθελεν *rell* | ηθελον D [35%] § 14:14 εισεπηδησαν f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | εξεπηδησαν κA,B,C,D [6%] NU \* 14:15 και *rell* | — ϣ<sup>45</sup>D [15%] † 14:15 υμιν εσμεν f<sup>35</sup> C [20%] | 21 ϣ<sup>45v</sup>κA,B(D) [60%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | 2 [20%] ‡ 14:15 τον f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup>D [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [6%] NU § 14:15 τον f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup>κ [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — A,B,C,D [6%] NU \* 14:17 καιτοιγε f<sup>35</sup> κ [95%] HF,RP,OC,TR,CP | καιτοι A,B,C [3%] NU | και γε ϣ<sup>45</sup>D [1%] | two other variants † 14:17 εαυτον f<sup>35</sup> C(D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP | αυτον ϣ<sup>45</sup>κA,B [2%] NU ‡ 14:17 αγαθοποιων f<sup>35</sup> D [96%] HF,RP,OC,TR,CP | αγαθουργων κA,B,C [4%] NU § 14:17 υμιν f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup>κB,C(D) [83%] HF,RP,OC,NU | ημιν [15%] TR,CP | — A [2%]

καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.»\* 18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.†

### *Paul stoned*

19 Ἐπηλθον‡ δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυραν§ ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες\* αὐτὸν τεθνάναι.†  
20 Κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτόν,‡ ἀναστὰς εἰσηλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

### *The return to Antioch*

21 Εὐαγγελισάμενοί§ τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς\* Λύστραν καὶ† Ἰκόνιον καὶ‡ Ἀντιόχειαν,  
22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν,

\* **14:17** ἡμων **f**<sup>35</sup> A [75%] HF,RP,TR,CP | υμων **x**B,C,D [20%] OC,NU | — [5%] † **14:18** αυτοις **f**<sup>35</sup> **p**<sup>45</sup>**x**A,B [90%] HF,RP,OC,TR,NU | 1 διατριβουτων δε αυτων και διδασκοντων C,D [10%] CP ‡ **14:19** επηλθον *rell* | επηλθαν **x**A,B [1%] NU | αυηλθον **p**<sup>45</sup> [12%] § **14:19** εσυραν **f**<sup>35</sup> D [43%] OC,CP | εσυρον **x**A,B,C [57%] HF,RP,TR,NU \* **14:19** νομισαντες **f**<sup>35</sup> C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | νομιζοντες **p**<sup>45</sup>**x**A,B,D [4%] NU † **14:19** τεθναναι **f**<sup>35</sup> (D) [94%] HF,RP,OC,TR,CP | τεθνηκεναι **x**A,B,C [6%] NU ‡ **14:20** των μαθητων αυτον **f**<sup>35</sup> **x**A,B,C [22%] NU | 312 [55%] HF,RP,OC,TR | αυτων 12 [20%] CP | 12 αυτου D | 12 αυτου 3 **p**<sup>45</sup> | three other variants [2%] § **14:21** ευαγγελισαμενοι *rell* | ευαγγελιζομενοι A,D [20%] \* **14:21** εις **f**<sup>35</sup> D [20%] | 1 την **x**A,B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU † **14:21** και **f**<sup>35</sup> **p**<sup>45</sup>D [90%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 εις **x**A,B,C [5%] NU | 1 το [5%] ‡ **14:21** και **f**<sup>35</sup> B,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 εις **x**A,C [5%] NU

παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι «Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.» <sup>23</sup> Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, § προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.\* <sup>24</sup> Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς † Παμφυλίαν. <sup>25</sup> Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. ‡ <sup>26</sup> Κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. <sup>27</sup> Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνηγγειλαν § ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. <sup>28</sup> Διέτριβον δὲ ἐκεῖ\* χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

## 15

### *The Jerusalem Council*

#### *The conflict*

---

§ **14:23** πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,TR,CP | 231 κα,Β,С(D) [6%] NU | 123 και OC (in small print) \* **14:23** πεπιστευκεισαν *rell* | επεπιστευκεισαν [14%] | πεπιστευκισαν κC | πεπιστευκασιν D [2%] OC | πεπιστευκησαν [1%] | πεπειστευκεισαν A † **14:24** εις **f**<sup>35</sup> A,D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 την κB,С [3%] NU ‡ **14:25** ατταλειαν *rell* | αταλειαν [15%] | αταλιαν [10%] | ατταλιαν κα,Β,С,D [8%] | two other spellings § **14:27** ανηγγειλαν **f**<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | ανηγγελλον κα,Β,С [3%] NU | ανηγγειλον D | απηγγειλαν [5%] \* **14:28** εκει **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κα,Β,С,D [4%] NU

1 Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι «Ἐὰν μὴ περιτέμνησθε\* τῷ ἔθει† Μωϋσέος,‡ οὐ δύνασθε σωθῆναι.» 2 Γενομένης οὖν§ στάσεως καὶ ζητήσεως\* οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν, πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν† Φοινίκην καὶ‡ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἀπεδέχθησαν§ ὑπὸ\* τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.† 5 Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς

\* 15:1 περιτεμνησθε f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | περιτιμηθητε κA,C(D) [4%] NU | περιθμητε B † 15:1 εθει f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τω κA,B,C [2%] NU | 1 του [3%] ‡ 15:1 μωυσεος f<sup>35</sup> [28%] CP | μωυσεως κB,C [55%] HF,RP,OC,TR,NU | μωσεως A,D [17%] § 15:2 ουν f<sup>35</sup> A [93%] HF,RP,OC,TR,CP | δε ϣ<sup>45v</sup> κB,C,D [7%] NU \* 15:2 ζητησεως f<sup>35</sup> κA,B,C [95%] HF,RP,OC,CP,NU | συζητησεως [5%] TR † 15:3 την f<sup>35</sup> A [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τε ϣ<sup>45v</sup> κB,C [3%] NU ‡ 15:3 και *rell* | 1 την D [20%] § 15:4 απεδεχθησαν f<sup>35</sup> C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | παρεδεχθησαν ϣ<sup>45v</sup> κA,B [3%] NU | παρεδοθησαν D | two other variants [1%] \* 15:4 υπο f<sup>35</sup> κA [99%] HF,RP,OC,TR,CP | απο B,C [1%] NU † 15:4 αυτων *rell* | 1 και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσιν θυραν πιστεως [35%] OC

αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, † λέγοντες ὅτι «Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν § τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωσέως.» \*

### The Council

6 Συνήχθησαν δὲ † οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως † γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· «Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο, § διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δούς αὐτοῖς\* τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν. 9 καὶ οὐδὲν † διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 Νῦν οὖν, τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι † ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν

† 15:5 πεπιστευκοτες *rell* | πεπιστευκοτων [15%] § 15:5 παραγγελλειν *rell* | παραγγελειν [15%] | four further spellings x [5%] \* 15:5 μωσεως **f**<sup>35</sup> A,D [35%] CP | μωυσεως **p**<sup>45</sup> xB,C [60%] HF,RP,OC,TR,NU | μωυσεος [5%] † 15:6 δε **f**<sup>35</sup> xA,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τε B,C [3%] NU † 15:7 συζητησεως **f**<sup>35</sup> (C,D) [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ζητησεως **p**<sup>45</sup> xA,B [5%] NU § 15:7 ο θεος εν υμιν εξελεξατο **f**<sup>35</sup> [30%] | 123 ημιν 5 [55%] HF,RP,OC,TR,CP | 12 ημιν 5 [5%] | 125 (1.5%) | 34512 xA,B,C [5%] NU | 3 ημιν 512 [1%] | 3 ημιν 125 [1%] | ημιν 125 (D) [1%] \* 15:8 αυτοις **f**<sup>35</sup> C(D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — xA,B [3%] NU † 15:9 ουδεν **f**<sup>35</sup> xA,C,D [40%] HF,RP,OC,TR,CP | ουθεν B [60%] NU † 15:10 επιθειναι *rell* | επιθηραι [22%]

μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς  
 ἰσχύσαμεν βαστάσαι; <sup>11</sup> Ἀλλά, διὰ τῆς χάριτος  
 τοῦ§ Κυρίου Ἰησοῦ\* πιστεύομεν σωθῆναι,  
 καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι.»

<sup>12</sup> Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος† καὶ ἤκουον  
 Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα  
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς  
 ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. <sup>13</sup> Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι  
 αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· <sup>14</sup> «Ἄνδρες  
 ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο  
 καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ  
 ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ‡ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. <sup>15</sup> Καὶ  
 τούτω§ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν,  
 καθὼς γέγραπται· <sup>16</sup> «Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,  
 καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ, τὴν  
 πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς  
 ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· <sup>17</sup> ὅπως  
 ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων  
 τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη—ἐφ' οὓς  
 ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς—λέγει  
 Κύριος ὁ \* ποιῶν ταῦτα πάντα.»† <sup>18</sup> Γνωστὰ ἀπ'

§ 15:11 του *rell* | — [5%] TR \* 15:11 ἰησου **f**<sup>35</sup> *κ*A,B [95%]  
 HE,RP,OC,NU | 1 χριστου C,D [5%] TR,CP † 15:12 παν το  
 πληθος *rell* | 23 απαν CP | απαν 23 [2%] | 23 [1%] ‡ 15:14  
 επι **f**<sup>35</sup> [87%] HE,RP,OC,TR,CP | — *κ*A,B,C,D [13%] NU § 15:15  
 τουτω *rell* | τουτο [25%] | ουτως D \* 15:17 ο **f**<sup>35</sup> A,C [98%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | — *κ*B,D [2%] NU † 15:17 ταυτα παντα **f**<sup>35</sup>  
 [48%] HE,RP,OC,TR | 21 [45%] CP | 1 *κ*A,B,C,D [7%] NU



αἰῶνός ἐστιν τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. †  
 19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν  
 ἔθνων ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν, 20 ἀλλ' ὅς  
 ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ\* τῶν  
 ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων † καὶ τῆς πορνείας  
 καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωσῆς †  
 γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς  
 κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς  
 κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.»

### *The edict*

22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ  
 τοῖς πρεσβυτέροις, σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ,  
 ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι  
 εἰς Ἀντιόχειαν σὺν ὁ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ·  
 Ἰούδαν (τὸν ἐπικαλούμενον\* Βαρσαβᾶν) †  
 καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἠγουμένους ἐν τοῖς  
 ἀδελφοῖς. 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν  
 τάδε· † «Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι

† 15:18 ἐστιν (εισιν 6%; -ε. A 1%) τῷ θεῷ (κυριῷ A,D 2.5%)  
 πάντα (-π. A,D 2.5%) τὰ ἔργα (τὸ ἔργον A,D 1%) αὐτοῦ f<sup>35</sup>  
 (A,D) [90%] HF,RP,OC,TR | — κB,C [5%] NU | CP gives the whole  
 verse as: α ἐστι γνωστα ἀπ αἰωνος αὐτῷ (5%) § 15:20  
 ἀλλ f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup>B,C [55%] | ἀλλὰ καA [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU  
 \* 15:20 ἀπο f<sup>35</sup> A,C [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — ϣ<sup>45</sup>κB,D [2%]  
 NU † 15:20 εἰδωλων *rell* | εἰδολων [20%] † 15:21 μωσης  
 f<sup>35</sup> ϣ<sup>45</sup>A [35%] TR | μωυσης κB,C,D [65%] HF,RP,OC,CP,NU  
 § 15:22 σὺν f<sup>35</sup> D [93%] HF,RP,CP | 1 τῷ καA,B,C [7%] OC,TR,NU  
 \* 15:22 επικαλουμενον f<sup>35</sup> [87%] HF,RP,OC,TR,CP | καλουμενον  
 ϣ<sup>45</sup>καA,B,C,D [13%] NU † 15:22 βαρσαβαν f<sup>35</sup> [50%] TR |  
 βαρσαββαν καA,B,C(D) [50%] HF,RP,OC,CP,NU † 15:23 ταδε  
 f<sup>35</sup> (C,D) (97.7%) HF,RP,OC,TR,CP | — ϣ<sup>45</sup>καA,B (1.3%) NU | ταυτα  
 (0.8%) | one other variant

καὶ οἱ§ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ\* Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων· Χαίρειν. <sup>24</sup> Ἐπειδὴ† ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν‡ ἐξεληθόντες§ ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον\*—οἷς οὐ διεστείλαμεθα— <sup>25</sup> ἔδοξεν ἡμῖν, γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένοις† ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,‡ <sup>26</sup> ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. <sup>27</sup> Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. <sup>28</sup> Ἐδοξεν γὰρ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι,§ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων.\* <sup>29</sup> ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ† καὶ

§ 15:23 και οι f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [3%] NU \* 15:23 κατα f<sup>35</sup> [20%] | 1 την κA,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU † 15:24 επειδη *rell* | επιδη D [14%] | επι δε κ [1%] ‡ 15:24 εξ ημων f<sup>35</sup> A,B,C [95%] HF,RP,OC,TR,NU | — [4%] CP | 1 υμων κ [1%] § 15:24 εξελθοντες f<sup>35</sup> A(C)D (95%) HF,RP,OC,TR,CP[NU] | ελθοντες (3.3%) | — κB (1.7%) \* 15:24 λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον f<sup>35</sup> C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — ϕ<sup>45v</sup> κA,B [4%] NU † 15:25 εκλεξαμενοις f<sup>35</sup> ϕ<sup>45v</sup> A,B [35%] CP,NU | εκλεξαμενους κC,D [65%] HF,RP,OC,TR ‡ 15:25 παυλω *rell* | παυλου [5%] CP § 15:28 αγιω πνευματι f<sup>35</sup> C,D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 2 τω 1 κA,B [5%] NU \* 15:28 των επαναγκες τουτων f<sup>35</sup> [63%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 B,C [30%] NU | 12 (A) [5%] | 32 (κ)D [2%] † 15:29 πνικτου f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | πνικτων κA,B,C [3%] NU | — D

πορνείας·‡ ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ  
πράξετε. § Ἔρρωσθε.»

### Good results

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον\* εἰς  
Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος  
ἐπέδωκαν† τὴν ἐπιστολήν. 31 Ἀναγνόντες‡  
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας  
τε§ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφηῆται ὄντες, διὰ  
λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς  
καὶ ἐπεστήριξαν. 33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον,  
ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν

---

‡ 15:29 πορνειας *rell* | 1 και οσα μη θελετε εαυτοις γινεσθαι  
ετεροις μη ποιειν (ποιειτε CP) D [5%] (CP) § 15:29 πραξετε  
*rell* | πραξατε (D) [8%] CP | four other variants C [2%] \* 15:30  
ηλθον **f**<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | κατηλθον xA,B,C(D) [6%] NU  
| απηλθον [4%] † 15:30 επεδωκαν *rell* | εδωκαν [25%] | one  
other variant ‡ 15:31 αναγνοντες *rell* | αναγνωντες [15%]  
§ 15:32 τε *rell* | δε D [5%] [some TRs]

πρὸς τοὺς ἀποστόλους.\*;† 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

### *Missionary journey II—Paul and Silas*

#### *Paul and Barnabas separate*

36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν,‡ «Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν§ κατὰ πᾶσαν πόλιν\* ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσιν.» 37 Βαρνάβας δὲ

---

\* **15:33** αποστολους f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | αποστειλαντας αυτους A,B,C,D [5%] NU | αποστειλαντας εαυτους κ † **15:33** 1) (omit verse 34) f<sup>35</sup> κA,B (70.8%) HF,RP,NU 2) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτου (20.3%) OC,TR (OC is in small print) 3) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτοθι (7.5%) CP 4) εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτους C(D) (1%) (two other readings) (0.4%) (RP,HF,NU agree that variant 1) is correct, and indeed verse 33 seems to require that Silas returned to Jerusalem; “they were sent back ... to the apostles”, and “they” refers to Judas and Silas. The ‘problem’ is that in verse 40 Paul chooses Silas to accompany him, so he had to be in Antioch, not Jerusalem. Accordingly the longer reading was created to solve the ‘problem’. The “some days” of verse 36 could well have been a month or two. From Antioch to Jerusalem would be a trip of some 400 miles. Silas had time to go to Jerusalem and get back to Antioch.) ‡ **15:36** παυλος προς βαρναβαν f<sup>35</sup> (D) [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C [2%] NU | 23 ο 1 [2%] § **15:36** ημων f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [10%] NU \* **15:36** πασαν πολιν f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C [3%] NU

ἐβουλεύσατο† συμπαραλαβεῖν καὶ‡ Ἰωάννην (τὸν καλούμενον§ Μᾶρκον). 38 Παῦλος δὲ ἤξιου, τὸν ἀποστάντα ἀπ’ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον μὴ συμπαραλαβεῖν\* τοῦτον. 39 Ἐγένετο οὖν† παροξυσμὸς ὥστε χωρισθῆναι‡ αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων. Τὸν τε§ Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον· 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ\* ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν,† ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

## 16

### *Paul finds Timothy*

1 Κατήνητησεν δὲ\* εἰς Δέρβην καὶ† Λύστραν. Καὶ ἰδοὺ, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ‡ ὀνόματι

† 15:37 εβουλευσατο f<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | εβουλετο KA,B,C [5%] NU | εβουλευετο D | two other variants [2%]  
‡ 15:37 και f<sup>35</sup> A,C [39%] | 1 τον KB [3%] NU | τον [50%] HE,RP,OC,TR,CP | — D [8%] § 15:37 καλουμενον *rell* | επικαλουμενον C,D [20%] OC \* 15:38 συμπαραλαβειν f<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | συμπαραλαμβαειν ϕ<sup>45v</sup>(KA,B,C) [8%] NU | D is wild † 15:39 ουν f<sup>35</sup> C [90%] HE,RP,OC,TR,CP | δε ϕ<sup>45</sup>KA,B,D [10%] NU ‡ 15:39 χωρισθηναι f<sup>35</sup> [20%] | αποχωρισθηναι KA,B,C,D [75%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | four other variants [5%] § 15:39 τε *rell* | δε [20%] | τοτε D \* 15:40 θεου f<sup>35</sup> ϕ<sup>45</sup>C [97%] HE,RP,OC,TR,CP | κυριου KA,B(D) [3%] NU † 15:41 κιλικιαν f<sup>35</sup> KA,C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | την 1 B,D [2%] [NU] | της κιλικιας ϕ<sup>45</sup> \* 16:1 δε f<sup>35</sup> KC [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 και ϕ<sup>45</sup>A,B [5%] [NU] | — D † 16:1 και f<sup>35</sup> C,D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 εις KA,B [4%] NU ‡ 16:1 εκει *rell* | — CP

Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς τινος<sup>§</sup> Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος·<sup>2</sup> ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.  
<sup>3</sup> Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἥδεσαν\* γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἑλλην† ὑπῆρχεν.  
<sup>4</sup> Ὡς δὲ διεπορεύοντο‡ τὰς πόλεις παρεδίδουν<sup>§</sup> αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα—τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν\* πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.†  
<sup>5</sup> Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

### *The 'Macedonian call'*

<sup>6</sup> Διελθόντες‡ δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν<sup>§</sup> Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλήσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

§ 16:1 τινος **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | —  $\kappa\alpha, B, C, D$  [10%] NU (OC is in small print) \* 16:3 ηδεσαν **f**<sup>35</sup> [22%] | ηδειςαν  $\kappa\alpha, B, C, D$  [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | ηδησαν [10%] | two other variants [3%] (Imperfect or Pluperfect? The Imperfect fits the context better.) † 16:3 τον πατερα αυτου οτι ελλην **f**<sup>35</sup>  $\wp^{45v} D$  [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 45 ο πατηρ 3  $\kappa\alpha, B, C$  [5%] NU ‡ 16:4 διεπορευοντο *rell* | επορευοντο [10%] CP | διερχομενοι D § 16:4 παρεδιδουν **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | παρεδιδουσαν  $\wp^{45v} \kappa\alpha, B, D$  [4%] NU | παρεδιδουσαν C | παρεδιδωσαν [1%] \* 16:4 των **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | —  $\kappa\alpha, B, C, D$  [10%] NU † 16:4 ιερουσαλημ **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | ιεροσολυμοις  $\kappa\alpha, B, C$  [4%] NU ‡ 16:6 διελθοντες **f**<sup>35</sup> [80%] HF,RP,OC,TR,CP | διηλθον  $\kappa\alpha, B, C, D$  [20%] NU § 16:6 την **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | —  $\kappa\alpha, B, C, D$  [5%] NU

7 ἔλθόντες\* κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον κατὰ† τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι,‡ καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα.§ 8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὄραμα διὰ τῆς\* νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ·† ἀνὴρ τις ἦν Μακεδῶν‡ ἐστῶς,§ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, «Διαβὰς εἰς τὴν\* Μακεδονίαν,† βοήθησον ἡμῖν.» 10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεθεῖν εἰς τὴν‡ Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύριος§ εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

### *Philippi*

11 Ἀναχθέντες οὖν\* ἀπὸ τῆς† Τρωάδος,

\* **16:7** ελθοντες f<sup>35</sup> [80%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 δε KA,B,C,D [20%] NU † **16:7** κατα f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | εις KA,B,C,D [10%] NU ‡ **16:7** πορευεσθαι f<sup>35</sup> C,D [97%] HE,RP,OC,TR,CP | πορευθηναι KA,B [3%] NU § **16:7** πνευμα f<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 ιησου KA,B,D [6%] NU | 1 κυριου C \* **16:9** της f<sup>35</sup> KC [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — A,B,D [2%] † **16:9** ωφθη τω παυλω f<sup>35</sup> A,C,D [94%] HE,RP,OC,TR,CP | 231 KB [4%] NU | εφανη 23 [2%] ‡ **16:9** τις ην μακεδων f<sup>35</sup> [89%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 (KA)B(C) [4%] NU | 13 [5%] | 31 D [1%] | two other variants [1%] § **16:9** εστως f<sup>35</sup> (D) [90%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 και KA,B,C [10%] NU \* **16:9** την f<sup>35</sup> [20%] | — KA,B,C,D [80%] HE,RP,OC,TR,CP,NU † **16:9** μακεδονιαν rell | μακεδωνιαν [6%] CP | μακαιδονιαν A [1%] (CP has the same vowel shift in verses 10 and 12.) ‡ **16:10** την f<sup>35</sup> [75%] HE,RP,OC,TR,CP | — KA,B,C [25%] NU | D is wild § **16:10** κυριος f<sup>35</sup> D [95%] HE,RP,OC,TR,CP | θεος KA,B,C [5%] NU \* **16:11** ουν f<sup>35</sup> B,C [95%] HE,RP,OC,TR,CP | δε KA [4%] NU | — D [1%] † **16:11** της f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | — KA,B,C,D [7%] NU

εὐθυδρομήσαμεν εἰς τὴν<sup>†</sup> Σαμοθράκην, τῇ τε<sup>§</sup>  
ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν.\* 12 ἐκεῖθεν τε<sup>†</sup> εἰς  
Φιλίππους, ἣτις ἐστὶν πρώτη τῆς<sup>†</sup> μερίδος  
τῆς<sup>§</sup> Μακεδονίας πόλις, κολωνεῖα.\* Ἥμεν δὲ  
ἐν αὐτῇ<sup>†</sup> τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.  
13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω  
τῆς πόλεως<sup>†</sup> παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομιζετο<sup>§</sup>  
προσευχῆ\* εἶναι, καὶ καθίσαντες<sup>†</sup> ἐλάλοῦμεν  
ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14 Καί τις  
γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις<sup>†</sup> πόλεως  
Θυατείρων,<sup>§</sup> σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν,\* ἣς  
ὁ Κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν

<sup>†</sup> 16:11 τὴν **f**<sup>35</sup> [20%] | —  $\kappa$ A,B,C,D [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU  
<sup>§</sup> 16:11 τε **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,TR,CP | δε  $\kappa$ A,C [10%] OC,NU |  $\delta$   
B | καὶ D \* 16:11 νεαπολιν **f**<sup>35</sup> C,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP  
| νεαν πολιν  $\kappa$ A,B [3%] NU <sup>†</sup> 16:12 ἐκειθεν τε **f**<sup>35</sup> [90%]  
HF,RP,OC,TR,CP | κακειθεν  $\kappa$ A,B(C)D [5%] NU | 1 δε [5%]  
<sup>†</sup> 16:12 πρώτη της **f**<sup>35</sup>  $\kappa$ A,C [84%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 B [16%] |  
κεφαλή D | πρώτης [none!] [NU] (NU has a conjecture) <sup>§</sup> 16:12  
μερίδος της *rell* | 1  $\kappa$ A,C [10%] | — D [10%] (homoioteleuton)  
\* 16:12 κολωνεῖα **f**<sup>35</sup> [82%] HF,RP,CP | κολωνία  $\kappa$ B,C,D  
[12%] OC,TR,NU | κωλωνεῖα [5%] | κωλωνία A | three other  
variants [1%] <sup>†</sup> 16:12 αὐτὴ **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,CP | ταυτὴ  
 $\kappa$ A,B,C,D [6%] TR,NU | one other variant <sup>†</sup> 16:13 πολεως  
**f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | πυλης  $\kappa$ A,B,C,D [5%] NU <sup>§</sup> 16:13  
ενομιζετο **f**<sup>35</sup> A [96%] HF,RP,OC,TR,CP | ενομιζομεν B [2%] NU |  
ενομιζαμεν C | ενομιζεν  $\kappa$  [1%] | εδοκει D \* 16:13 προσευχὴ  
**f**<sup>35</sup> A,B,D [84%] HF,RP,OC,TR,CP | προσευχὴν  $\kappa$ C [2%] NU |  
ευχὴ [14%] <sup>†</sup> 16:13 καθισαντες *rell* | καθησαντες [10%] |  
καθεισαντες A <sup>†</sup> 16:14 πορφυροπωλις *rell* | πορφυροπολις  
[30%] | πορφυροπωλεῖς A | πορφυροπολεῖς [3%] | one other  
variant <sup>§</sup> 16:14 θυατειρων *rell* | θυατηρων [25%] | three  
other variants [1%] \* 16:14 ηκουεν *rell* | ηκουσεν D [30%]



τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. 15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη αὐτῇ,† καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, «Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι,‡ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε.»§ Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

### Prison

16 Ἐγένετο δέ, πορευομένων ἡμῶν εἰς\* προσευχὴν, παιδίσκητινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος† ἀπαντῆσαι‡ ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 Αὕτη κατακολουθήσασα§ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ\* ἔκραζεν† λέγουσα, «Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν‡ ἡμῖν§ ὁδὸν σωτηρίας.» 18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεῖς δὲ ὁ \*

† 16:15 αὐτῇ **f**<sup>35</sup> [20%] | — **κ**A,B,C,D [80%] **HE,RP,OC,TR,CP,NU**  
 ‡ 16:15 τῷ κυρίῳ εἶναι *rell* | 312 [5%] **CP** | 3 [5%]  
 § 16:15 μείνατε **f**<sup>35</sup> [96%] **HE,RP,OC,TR,CP** | μενετε **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,D [3%] **NU** | μίνατε **C** | μενεται [1%] \* 16:16 εἰς **f**<sup>35</sup> **D** [95%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 1 τὴν **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,C [5%] **NU** † 16:16 πυθωνος **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup> [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | πυθωνα **κ**A,B,C,D [3%] **NU** ‡ 16:16 ἀπαντῆσαι **f**<sup>35</sup> **A,D** [96%] **HE,RP,OC,TR,CP** | υπαντῆσαι **ϕ**<sup>45</sup>**κ**B,C [4%] **NU** § 16:17 κατακολουθήσασα **f**<sup>35</sup> **A,C** [98%] **HE,RP,OC,TR,CP** | κατακολουθουσα **κ**B,D [2%] **NU** | κατακολουθουσαν **ϕ**<sup>45</sup> \* 16:17 τῷ σιλῷ **f**<sup>35</sup> [40%] **OC** | ἡμῖν **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B,C(D) [60%] **HE,RP,TR,CP,NU** (Who was put in prison?) † 16:17 ἐκραζεν *rell* | ἐκραξε [17%] **CP** | ἐκραζον **D** ‡ 16:17 καταγγέλλουσιν *rell* | καταγγελουσιν [30%] | ευαγγελιζοντες **D** § 16:17 ἡμῖν **f**<sup>35</sup> **A,C** [80%] **HE,RP,OC,TR,CP** | υμῖν **κ**B(D) [20%] **NU** \* 16:18 ὁ **f**<sup>35</sup> **C,D** [98%] **HE,RP,OC,TR,CP** | — **ϕ**<sup>45</sup>**κ**A,B [2%] **NU**

Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν, «Παραγγέλλω† σοι ἐν τῷ‡ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ’ αὐτῆς.» Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἴδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἢ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν§ Σίλαν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον,\* «Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν† ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσιν.» 22 Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ’ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες‡ αὐτῶν τὰ ἱμάτια§ ἐκέλευον ραβδίσειν. 23 Πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὅς, παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφώς,\* ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν† φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο‡

† 16:18 παραγγελλω *rell* | παραγγελω C [18%] ‡ 16:18 τω **f**<sup>35</sup> D [93%] HE,RP,OC,TR,CP | — KA,B,C [7%] NU § 16:19 τον *rell* | — C,D [5%] CP \* 16:20 ειπον *rell* | ειπαν KA,B [2%] NU † 16:21 καταγγελλουσιν *rell* | καταγγελουσιν [25%] | one other variant ‡ 16:22 περιρρηξαντες **f**<sup>35</sup> [82%] HE,RP,OC,TR,CP | περιρηξαντες KA,B,C,D [18%] NU § 16:22 αυτων τα ιματια *rell* | 231 [1%] CP \* 16:24 ειληφως **f**<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | λαβων KA,B,C,D [5%] NU † 16:24 εσωτεραν *rell* | εσοτεραν [12%] CP ‡ 16:24 αυτων ησφαλισατο **f**<sup>35</sup> (D) [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 KA,B,C [3%] NU

εἰς τὸ ξύλον.

### *The Jailor Converts*

<sup>25</sup> Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνου τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο<sup>§</sup> δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. <sup>26</sup> Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου.\* ἀνεώχθησάν<sup>†</sup> δὲ<sup>‡</sup> παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. <sup>27</sup> Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένους τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος<sup>§</sup> μάχαιραν, ἔμελλεν\* ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δεσμίους.

<sup>28</sup> Ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος<sup>†</sup> λέγων, «Μηδὲν πράξης<sup>‡</sup> σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε.» <sup>29</sup> Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν<sup>§</sup> καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ\* Σίλα. <sup>30</sup> Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, «Κύριοι, τί με δεῖ

§ 16:25 ἐπηκροωντο *rell* | ἐπικροωντο [40%] \* 16:26 δεσμοτηριου *rell* | δεσμοτηριου [14%] † 16:26 ἀνεωχθησαν **f**<sup>35</sup> [95%] *HE,RP,OC,TR,CP* | ἠνεωχθησαν B,C,D [3%] *NU* | ἠνοιχθησαν *KA* [2%] ‡ 16:26 δε **f**<sup>35</sup> *KA,B,D* [30%] *NU* | τε C [70%] *HE,RP,OC,TR,CP* § 16:27 σπασαμενος **f**<sup>35</sup> *KA* [98%] *HE,RP,OC,TR,CP* | 1 την B,C,D [2%] [*NU*] \* 16:27 ἐμελλεν **f**<sup>35</sup> D [85%] *HE,RP,OC,TR,CP* | ἠμελλεν *KA,B,C* [15%] *NU* † 16:28 φωνη μεγαλη ο παυλος **f**<sup>35</sup> D (91.3%) *HE,RP,OC,TR,CP* | 2134 A (0.8%) [*NU*] | 3412 (3.5%) | 214 [1%] | 124 *NC* (3.1%) | 421 B | three other variants (1%) ‡ 16:28 πραξης *rell* | πραξεις [13%] | one other variant § 16:29 εισεπηδησεν *rell* | εισεπιδησεν [5%] *CP* \* 16:29 τω **f**<sup>35</sup> *KA* [98%] *HE,RP,OC,TR,CP*[*NU*] | — B,C,D [2%]

ποιεῖν ἵνα σωθῶ;» <sup>31</sup> Οἱ δὲ εἶπον,† «Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν‡ καὶ σωθήσῃ, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.» <sup>32</sup> Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου καὶ πᾶσιν§ τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. <sup>33</sup> Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες\* παραχρῆμα. <sup>34</sup> Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ† παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο,‡ πανοικὶ§ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

### *Magistrates Rebuked*

<sup>35</sup> Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, «Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.» <sup>36</sup> Ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους\* πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι «Ἀπεστάλκασιν† οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.»

† **16:31** ειπον *rell* | ειπαν  $\kappa\lambda, B, D$  [3%] *NU* ‡ **16:31** χριστον  $f^{35} C, D$  [97%] *HE, RP, OC, TR, CP* | —  $\kappa\lambda, B$  [3%] *NU* § **16:32** και πασιν  $f^{35}$  [92%] *HE, RP, OC, TR, CP* | συν 2 *A, C, D* [6%] *NU* | συμπασιν  $\varphi^{45} \kappa$  [2%] | συ πασιν *B* \* **16:33** αυτου παντες  $f^{35} (A) C, D$  (89.6%) *HE, RP, OC, TR, NU* | 1 απαντες  $\kappa B$  (4.1%) | 1 ολος  $\varphi^{45}$  | 1 (3.9%) *CP* | αυτω 2 (1.9%) | one other variant † **16:34** αυτου  $f^{35} \kappa A (D)$  [80%] *HE, RP, OC, TR, CP* | —  $\varphi^{45} B, C$  [20%] *NU* ‡ **16:34** ηγαλλιατο  $f^{35} C, D$  [70%] *HE, RP, OC* | ηγαλλιασατο  $\kappa A, B$  [30%] *TR, CP, NU* § **16:34** πανοικι  $f^{35}$  [96%] *HE, RP, OC, TR, CP* | πανοικει  $\varphi^{45} \kappa A, B, C$  [4%] *NU* | *D* is wild \* **16:36** τουτους  $f^{35} \kappa A$  [99%] *HE, RP, OC, TR, CP [NU]* | — *B, C, D* [1%] † **16:36** απεσταλκασιν  $f^{35} D$  [97%] *HE, RP, OC, TR, CP* | απεσταλκαν  $\varphi^{45} \kappa A, B$  [2%] *NU* | απεστειλαν *C* [1%]

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· «Δήραντες † ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον § εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ\* ἐλθόντες αὐτοῖ † ἐξαγαγέτωσαν.»  
 38 Ἀνηγγειλαν † δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ § ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν· 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελεῖν\* τῆς † πόλεως. 40 Ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ † τῆς φυλακῆς εἰσηλθον πρὸς § τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς\* καὶ ἐξῆλθον.

## 17

### *Thessalonica*

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ\* Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου

† 16:37 δηραντες f<sup>35</sup> [32%] CP | δειραντες A,B,D [67%] HE,RP,OC,TR,NU | διραντες κ [1%] § 16:37 εβαλον *rell* | εβαλαν B,D,NU \* 16:37 αλλα *rell* | αλλ [23%] † 16:37 αυτοι f<sup>35</sup> [75%] HE,RP | 1 ημας ρ<sup>45</sup> κA,B,D [25%] OC,TR,CP,NU † 16:38 ανηγγειλαν f<sup>35</sup> [65%] HE,RP,OC,TR,CP | απηγγειλαν ρ<sup>45</sup>(κ)A,B,D [35%] NU § 16:38 εφοβηθησαν δε f<sup>35</sup> ρ<sup>45</sup> κA,B [20%] NU | και 1 [80%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 (D) \* 16:39 εξελθειν f<sup>35</sup> ρ<sup>45v</sup>(D) [96%] HE,RP,OC,TR,CP | απελθειν (κ)A,B [4%] NU † 16:39 της f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | απο 1 κA,B [5%] NU | εκ 1 D [2%] † 16:40 απο f<sup>35</sup> κB [20%] NU | εκ A,D [80%] HE,RP,OC,TR,CP § 16:40 προς *rell* | εις [5%] TR \* 16:40 τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους f<sup>35</sup> (D) [98%] HE,RP,OC,TR,CP | 312 κA,B [2%] NU \* 17:1 και f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 την κA,B [4%] NU

ἦν ἡ † συναγωγή τῶν Ἰουδαίων. <sup>2</sup> Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ, εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο † αὐτοῖς ἀπὸ τῶν Γραφῶν, <sup>3</sup> διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι «οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς § ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.» <sup>4</sup> Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ,\* γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

<sup>5</sup> Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες † τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς † πονηροῦς, καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε § τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος,\* ἐζήτησαν αὐτοὺς ἀγαγεῖν † εἰς τὸν δῆμον.

† 17:1 η f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [4%] NU † 17:2 διελεγετο f<sup>35</sup> [92%] OC,TR,CP | διελεξατο κA,B [5%] HF,RP,NU | διελεχθη D [3%] § 17:3 ιησους ο χριστος f<sup>35</sup> [20%] | 231 [75%] HF,RP,OC,TR,CP | 2321 B[NU] | 13 κ [3%] | 31 A,D [2%] \* 17:4 πληθος πολυ f<sup>35</sup> κA,B,D [20%] NU | 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP † 17:5 προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες f<sup>35</sup> [75%] HF,RP,CP | ζηλωσαντες 23456 και 1 [12%] | ζηλωσαντες 234 και 1 κA,B [5%] NU | ζηλωσαντες 2564 και 1 [3%] TR | ζηλωσαντες 234 και 156 [3%] | 12364 [2%] | 3264 συστρεψαντες D | 12364 OC † 17:5 ανδρας τινας f<sup>35</sup> A,B [20%] NU | 21 κ(D) [75%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 [5%] § 17:5 επισταντες τε f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | και 1 κA,B(D) [5%] NU | 1 [5%] \* 17:5 ιασονος rell | ιασωνος A,D [30%] † 17:5 αγαγειν f<sup>35</sup> [89%] HF,RP,OC,TR,CP | προαγαγειν κA,B [6%] NU | αναγαγειν [3%] | προσαγαγειν [2%] | εξαγαγειν D

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον<sup>‡</sup> τὸν<sup>§</sup> Ἰάσονα\* καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι «Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,  
7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν,<sup>†</sup> βασιλέα ἕτερον λέγοντες<sup>‡</sup> εἶναι<sup>§</sup>—Ἰησοῦν.» 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. 9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος\* καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

### Berea

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως, διὰ τῆς νυκτός,<sup>†</sup> ἐξέπεμψαν τὸν τε<sup>‡</sup> Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέρροϊαν·<sup>§</sup> οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπήεσαν τῶν Ἰουδαίων.\* 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν<sup>†</sup> ἐν Θεσσαλονίκῃ,<sup>‡</sup>

<sup>‡</sup> 17:6 εσυρον *rell* | εσυραν D [13%] | ευρον κ | one other variant § 17:6 τον **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [5%] NU \* 17:6 ιασονα *rell* | ιασωνα [30%] | ισωναν D † 17:7 πρασσουσιν **f**<sup>35</sup> κA,B,D [91%] HF,RP,OC,NU | πραττουσιν [7%] TR,CP | ταρασσουσιν [2%] ‡ 17:7 ετερον λεγοντες **f**<sup>35</sup> κA,B [30%] OC,NU | 21 D [70%] HF,RP,TR,CP § 17:7 ειναι *rell* | — CP \* 17:9 ιασονος *rell* | ιασωνος D [30%] † 17:10 δια της νυκτος **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 13 ϰ<sup>45</sup>κA,B,D [4%] NU | — A [1%] ‡ 17:10 τε *rell* | — D [2%] CP | two other variants [2%] § 17:10 βερροϊαν **f**<sup>35</sup> [30%] | βερροϊαν ϰ<sup>45</sup>κA,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU \* 17:10 απηεσαν των ιουδαιων **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,CP | 231 κA,B,D [5%] TR,NU | 23 ϰ<sup>45</sup> † 17:11 των *rell* | 1 αλλων CP ‡ 17:11 θεσσαλονικη *rell* | θεσσαλονικη [22%] | θεσσαλονεικη ϰ<sup>45</sup>B | two other spellings

οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, § καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς Γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. <sup>12</sup> Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων, γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν, οὐκ ὀλίγοι. <sup>13</sup> Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ\* Βερροιά† κατηγγέλη‡ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κάκεϊ, σαλεύοντες§ τοὺς ὄχλους. <sup>14</sup> Εὐθέως δέ, τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοί, πορεύεσθαι ὡς\* ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ὑπέμενον† δε‡ ὃ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. <sup>15</sup> Οἱ δὲ καθιστῶντες§ τὸν Παῦλον ἤγαγον αὐτὸν\* ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ† Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν,

§ 17:11 προθυμίας **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup> **κ**A(D) [25%] NU | 1 το B [75%] HF,RP,OC,TR,CP \* 17:13 τη *rell* | — [5%] CP † 17:13 βερροια **f**<sup>35</sup> [30%] | βερροια **κ**A,B(D) [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 17:13 κατηγγελη *rell* | κατηγγελλη [15%] | κατηγγελει [12%] | three other variants [2%] § 17:13 σαλευοντες **f**<sup>35</sup> **ϕ**<sup>45</sup> (67.6%) HF,RP,OC,TR,CP | σαλευσοντες [10%] | 1 και ταρασσοντες **κ**A,B(D) (22.2%) NU | one other variant \* 17:14 ὡς **f**<sup>35</sup> [89%] HF,RP,OC,TR,CP | εως **κ**A,B [4%] NU | — D [7%] † 17:14 υπεμενον **f**<sup>35</sup> [76%] HF,RP,OC,TR,CP | υπεμενευ [10%] | υπεμειναν **ϕ**<sup>45</sup> (**κ**)B [8%] NU | υπεμεινεν A,D [3%] | επεμειναν [2%] | two other variants [1%] ‡ 17:14 δε **f**<sup>35</sup> D [93%] HF,RP,OC,TR,CP | τε **ϕ**<sup>45</sup> **κ**A,B [7%] NU § 17:15 καθιστωντες **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | καθιστανοντες A,B [1%] NU | καθισπαντες **κ** | καταστανοντες **ϕ**<sup>45</sup> D \* 17:15 αυτον **f**<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC,TR,CP | — **ϕ**<sup>45</sup> **κ**A,B,D [12%] NU † 17:15 και **f**<sup>35</sup> A,D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 του **ϕ**<sup>45</sup> **κ**B [3%] NU



ἐξήρσαν.

*Athens*

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο<sup>‡</sup> τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι<sup>§</sup> κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. 17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 Τινὲς δὲ καὶ\* τῶν Ἐπικουρείων<sup>†</sup> καὶ τῶν<sup>‡</sup> Στωϊκῶν<sup>§</sup> φιλοσόφων συνέβαλον\* αὐτῷ. Καί τινες ἔλεγον, «Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν;» Οἱ δέ, «Ἐένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι»—ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.<sup>†</sup> 19 Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ<sup>‡</sup> ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον λέγοντες· «Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ; 20 Ἐενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν

<sup>‡</sup> **17:16** παρωξυνετο *rell* | παροξυνετο [14%] § **17:16** θεωρουντι **f**<sup>35</sup> D [87%] HE,RP,OC,TR,CP | θεωρουντος κA,B [5%] NU | θεωρουντος [7%] | θεωρουντες [1%] \* **17:18** και **f**<sup>35</sup> κA,B,D [85%] HE,RP,CP,NU | — [15%] OC,TR † **17:18** επικουρειων *rell* | επικουριων κA,B,D [22%] ‡ **17:18** των **f**<sup>35</sup> D [93%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [7%] NU § **17:18** στωικων **f**<sup>35</sup> B [60%] TR,CP | στωικων κA,D [40%] HE,RP,OC,NU \* **17:18** συνεβαλον **f**<sup>35</sup> [50%] | συνεβαλλον κA,B [50%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | συνελαβον D † **17:18** ευηγγελιζετο **f**<sup>35</sup> κB [75%] HE,RP,CP,NU | 1 αυτοις A [20%] OC | αυτοις 1 [5%] TR | — D ‡ **17:19** αυτου *rell* | αυτον (D) [8%] | του παυλου [5%] | αυτους [3%]

γνώναι τί ἂν θέλοι<sup>§</sup> ταῦτα εἶναι.» <sup>21</sup> (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν\* ἢ λέγειν τι καὶ † ἀκούειν ‡ καινότερον.)

### *The Areopagus*

<sup>22</sup> Σταθεὶς δὲ ὁ § Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη· «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· <sup>23</sup> διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἔπεγέγραπτο· Ἐγνώστῳ Θεῷ.» Ὁν\* οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον † ἐγὼ καταγγέλλω ‡ ὑμῖν· <sup>24</sup> Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, § οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, <sup>25</sup> οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων\* θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς † πᾶσιν

§ 17:20 τι αν θελοι f<sup>35</sup> D [89%] HF,RP,OC,TR,CP | τινα θελει κA,B [4%] NU | τινα 2 [2%] | 12 θελει [5%] \* 17:21 ευκαιρουν f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ηυκαιρουν (κ)A,B,D [10%] NU † 17:21 και f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | η κA,B,D [2%] NU ‡ 17:21 ακουειν f<sup>35</sup> D [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τι κA,B [2%] NU § 17:22 ο f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B [5%] \* 17:23 ον f<sup>35</sup> (97.5%) HF,RP,OC,TR,CP | ο κA,B,D (2.3%) NU † 17:23 τουτον f<sup>35</sup> (98.3%) HF,RP,OC,TR,CP | τουτο κA,B,D (1.7%) NU ‡ 17:23 καταγγελω *rell* | καταγγελω [25%] | κατεγγελλω A § 17:24 κυριος υπαρχων f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B [5%] NU \* 17:25 ανθρωπων f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ανθρωπων (κ)A,B,D [5%] NU † 17:25 αυτους διδους *rell* | δους [18%]

ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ<sup>‡</sup> πάντα. <sup>26</sup> Ἐποίησέν τε ἕξ ἑνὸς αἵματος<sup>§</sup> πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον\* τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους<sup>†</sup> καιροὺς καὶ τὰς ὀροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, <sup>27</sup> ζητεῖν τὸν Κύριον,<sup>‡</sup> εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιεν, καὶ γε<sup>§</sup> οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. <sup>28</sup> ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς\* ποιητῶν εἰρήκασιν, «Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.» <sup>29</sup> Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ—χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου—τὸ θεῖον εἶναι ὁμοιον. <sup>30</sup> Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν<sup>†</sup> πανταχοῦ μετανοεῖν, <sup>31</sup> διότι<sup>‡</sup> ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧ<sup>‡</sup> μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ὧ<sup>‡</sup>

<sup>‡</sup> **17:25** κατα **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR | και τα A,B,D [8%] CP,NU | και κ [1%] | — [1%] **§ 17:26** αιματος **f**<sup>35</sup> D (95.2%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B (4.4%) NU | two other variants (0.4%)  
\* **17:26** παν το προσωπον **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | παντος προσωπου κA,B,D [3%] NU <sup>†</sup> **17:26** προστεταγμενους *rell* | προτεταγμενους D [5%] TR | τεταγμενους [2%] <sup>‡</sup> **17:27** κυριον **f**<sup>35</sup> [55%] HF,RP,OC,TR,CP | θεον κA,B [45%] NU | θειον D  
**§ 17:27** και γε **f**<sup>35</sup> B [94%] HF,RP,OC,NU | καιτοιγε κ [5%] TR,CP | καιτοι A [1%] | και τε D \* **17:28** υμας *rell* | ημας B [5%] CP  
<sup>†</sup> **17:30** πασιν **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | παντας κA,B [3%] NU | παντες D <sup>‡</sup> **17:31** διοτι **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | καθοτι κA,B,D [10%] NU

ώρισεν· πίστιν παρασχών§ πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.»

<sup>32</sup> Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον,\* «Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.» <sup>33</sup> Καὶ† οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. <sup>34</sup> Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

## Consolidation of the Gentile Church

### 18

#### Corinth

<sup>1</sup> Μετὰ δὲ\* ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος† ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. <sup>2</sup> Καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναιῖκα αὐτοῦ (διὰ τὸ διατεταχέναι‡ Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ§ τῆς Ῥώμης), προσῆλθεν αὐτοῖς· <sup>3</sup> καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνον

§ 17:31 παρασχων *rell* | παρασχειν CP | παρεσχειν D | one other variant \* 17:32 ειπον *rell* | ειπαν κB [2%] NU † 17:33 παλιν περι τουτου και f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 2341 κA,B [4%] NU | 231 D [1%] \* 18:1 δε f<sup>35</sup> (D) [92%] HF,RP,OC,TR,CP | —κA,B [8%] NU † 18:1 ο παυλος f<sup>35</sup> A (98.3%) HF,RP,OC,TR,CP | —κB(D) (1.7%) NU ‡ 18:2 διατεταχεναι f<sup>35</sup> A,B [67%] OC,TR,CP,NU | τεταχεναι D [20%] HF,RP | διατεταχθεναι [3%] | προστεταχεναι [10%] | τεχεναι κ § 18:2 εκ f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,TR,CP | απο κA,B,D [10%] OC,NU

εἶναι, ἔμενεν\* παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο† (ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην).‡

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλλήνας. 5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ Πνεύματι§ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις\* τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος† τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· «Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς‡ ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ. Ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.»

*The house of Justus becomes the base*

7 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν§ εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι\* Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δέ, ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἐπίστευσεν τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ

\* **18:3** εμενεεν *rell* | εμεινευ [55%] OC | εμινεν [1%] † **18:3** ειργαζετο **f**<sup>35</sup> (91.6%) HF,RP,OC,TR,CP | ηργαζετο A,D (7.8%) NU | ηργαζοντο κB (alone) | one other variant ‡ **18:3** την τεχνην **f**<sup>35</sup> [83%] HF,RP,TR,CP | τη τεχνη κA,B [17%] OC,NU | — D § **18:5** πνευματι **f**<sup>35</sup> (93.9%) HF,RP,OC,TR,CP | λογω κA,B,D (6.1%) NU \* **18:5** ιουδαιοις **f**<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ειναι κ(A)B,D [6%] NU † **18:6** εκτιναξαμενος *rell* | εκτειναξαμενος [17%] | one other variant ‡ **18:6** τας κεφαλας **f**<sup>35</sup> [20%] | την κεφαλην κA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § **18:7** ηλθεν **f**<sup>35</sup> B [95%] HF,RP,OC,TR,CP | εισηλθεν κA,D [5%] NU \* **18:7** ονοματι **f**<sup>35</sup> A [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τιτιου B [1%] NU | 1 τιτου κ [4%]

τῶν Κορινθίων, ἀκούοντες,† ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. <sup>9</sup> Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος δι' ὄραματος ἐν νυκτὶ‡ τῷ Παύλῳ· «Μὴ φοβοῦ· ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπῆσης, <sup>10</sup> διότι ἐγὼ εἶμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.» <sup>11</sup> Ἐκάθισεν τε§ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

### Gallio

<sup>12</sup> Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος\* τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι† τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, <sup>13</sup> λέγοντες ὅτι «Παρὰ τὸν νόμον ἀναπειθεὶ οὗτος‡ τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν.» <sup>14</sup> Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «Εἰ μὲν οὖν§ ἦν ἀδίκημά τι\* ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον

† **18:8** ακουοντες f<sup>35</sup> κA,B [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | ακουσαντες [50%] ‡ **18:9** δι οραματος εν νυκτι f<sup>35</sup> (D) [92%] HF,RP,OC,TR,CP | 3412 κB [3%] NU | εν οραματι 34 [5%] | εν οραματι A § **18:11** τε f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | δε κA,B [5%] NU | ται [1%] | και (D) \* **18:12** ανθυπατευοντος f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ανθυπατου οντος κA,B,D [3%] NU | two other variants [2%] † **18:12** ομοθυμαδον οι ιουδαιοι *rell* | 231 B [14%] ‡ **18:13** αναπειθει ουτος f<sup>35</sup> κ(A)B [25%] NU | 21 D [65%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 πειθει [10%] § **18:14** ουν f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [15%] NU \* **18:14** ην αδικημα τι *rell* | 231 [3%] CP | 23 [3%]

ἄν ἠνεσχόμεν<sup>†</sup> ὑμῶν· <sup>15</sup> εἰ δὲ ζήτημά<sup>‡</sup> ἐστὶν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτῆς γὰρ<sup>§</sup> ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.» <sup>16</sup> Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. <sup>17</sup> Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες\* Σωσθένην, τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελλεν.<sup>†</sup>

### *To Ephesus and Antioch*

<sup>18</sup> Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας (κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς,<sup>‡</sup> εἶχεν γὰρ εὐχήν). <sup>19</sup> Κατήντησεν<sup>§</sup>

<sup>†</sup> **18:14** ἠνεσχομην **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | ανεσχομην κA,B [3%] NU <sup>‡</sup> **18:15** ζητημα **f**<sup>35</sup> D [94%] HE,RP,OC,TR,CP | ζητηματα κA,B [6%] NU <sup>§</sup> **18:15** γαρ **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [3%] NU <sup>\*</sup> **18:17** οι ελληνες **f**<sup>35</sup> D (96.4%) HE,RP,OC,TR,CP | 1 ιουδαιοι (1.9%) | — κA,B (1.7%) NU <sup>†</sup> **18:17** εμελλεν **f**<sup>35</sup> κ [85%] HE,RP,CP | εμελεν A,B [14%] OC,TR,NU | ημελλεν [1%] | — D (Is the verb μελλω or μελω? If the former, the meaning is not common and could easily give rise to the latter. Render: ‘None of this was a delay to Gallio’; Gallio is in the dative. Gallio presumably considered himself to be a busy man and did not appreciate the interruption; he was not about to allow himself to be further delayed. In 22:16 the same verb has the sense of ‘delay’.) <sup>‡</sup> **18:18** την κεφαλην εν κεγχρεαις (κεχρεαις 20%) **f**<sup>35</sup> D [96%] HE,RP,OC,TR(CP) | 3412 (x)(A,B) [4%] NU <sup>§</sup> **18:19** κατηντησεν **f**<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP | κατηντησαν κA,B [2%] NU | καταντησας D

δὲ εἰς Ἔφεσον κάκεινους\* κατέλιπεν† αὐτοῦ (αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη‡ τοῖς Ἰουδαίοις). <sup>20</sup> Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν§ ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς,\* οὐκ ἐπένευσεν· <sup>21</sup> ἀλλ'† ἀπετάξατο αὐτοῖς‡ εἰπὼν, «Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα·§ πάλιν δὲ\* ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος.» Καὶ ἀνήχθη† ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

<sup>22</sup> Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. <sup>23</sup> Καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.‡

### *Apollos*

<sup>24</sup> Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι,§

\* **18:19** κακεινους f<sup>35</sup> κA,B [29%] OC,TR,CP,NU | και εκεινους [70%] HF,RP | κακει [1%] | εκεινους D † **18:19** κατελιπεν *rell* | κατελειπεν A [25%] ‡ **18:19** διελεχθη f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | διελεξατο κA,B [3%] NU | διελεγχθη [2%] | διελεγετο D [1%] § **18:20** αυτων *rell* | αυτον [15%] \* **18:20** παρ αυτοις f<sup>35</sup> D (91.5%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B (8.5%) NU † **18:21** αλλ *rell* | αλλα κA,B,D [40%] OC,CP ‡ **18:21** απεταξατο αυτοις f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | αποταξαμενος και κA,B,D [2%] NU | αποταξαμενος 2 και [2%] § **18:21** δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα f<sup>35</sup> (D) [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [3%] NU \* **18:21** δε f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B(D) [4%] NU † **18:21** και ανηχθη f<sup>35</sup> [96%] HF,OC,TR,CP | 2 A,B,D [3%] RP,NU | 2 δε κ (0.4%) (*TuT* is way off here) ‡ **18:23** παντας τους μαθητας *rell* | 231 CP | 23 [2%] § **18:24** ονοματι *rell* | ονομα CP



Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς Γραφαῖς. <sup>25</sup> Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ Πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,\* ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. <sup>26</sup> Οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα,† προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο‡ τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδόν.§

<sup>27</sup> Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. <sup>28</sup> εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν Γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

## 19

### *Back to Ephesus*

\* **18:25** ἰησου **f**<sup>35</sup> κA,B(D) [35%] NU | κυριου [65%] HE,RP,OC,TR,CP † **18:26** ακυλας και πρισκιλλα **f**<sup>35</sup> D [98%] HE,RP,OC,TR,CP | 321 (κ)A,B [2%] NU ‡ **18:26** εξεθεντο *rell* | εξεθετο [12%] | εξεθοντο D § **18:26** του θεου οδον **f**<sup>35</sup> [86%] HE,RP,TR | 312 κA,B [5%] OC,CP[NU] | 1 κυριου 3 [5%] | 31 κυριου [2%] | λογον 1 κυριου [2%] | 3 D

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον, διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν\* εἰς Ἔφεσον.

### *Disciples of John*

Καὶ εὐρών† τινας μαθητὰς‡ 2 εἶπεν§ πρὸς αὐτούς, «Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες;» Οἱ δὲ εἶπον\* πρὸς αὐτόν, «Ἄλλ' οὐδὲ† εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν.» 3 Εἶπέν τε,‡ «Εἰς τί οὖν

\* **19:1** ελθειν **f**<sup>35</sup> B [92%] HF,RP,OC,TR,CP | κατελθειν (κ)A [4%] [NU] | ερχεται D | two other variants [4%] † **19:1** ευρων **f**<sup>35</sup> D [85.5%] HF,RP,OC,TR,CP | ευρον [9%] | ευρειν A,B (5.5%) NU | ευριν κ ‡ **19:1** τινας μαθητας *rell* | 21 OC § **19:2** ειπεν **f**<sup>35</sup> D (94.7%) HF,RP,OC,TR,CP | 1 τε κA,B (3.6%) NU | 1 δε (1.7%) \* **19:2** ειπον **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [5%] NU † **19:2** ουδε **f**<sup>35</sup> (D) [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ουδ κA,B [2%] NU ‡ **19:3** 1) ειπεν τε **f**<sup>35</sup> B (18.3%) NU | ειπεν δε D (4.5%) | ειπεν ουν (1.7%) 2) ειπεν τε προς αυτους (61.6%) HF,RP,OC,TR,CP | ειπεν δε προς αυτους (5.1%) | ειπεν προς αυτους (1.1%) 3) ο δε ειπεν κA (3.6%) | ο δε ειπεν αυτοις (4%) | ο δε παυλος προς αυτους **ϕ**<sup>38</sup> At issue is a minor question of taste or style. The second set of three gives the complete formula, the first gives a shortened form. We observe that in verse 2 there is a complete exchange between Paul and the group of disciples, and the full introductory formula is used for both. In verse 3 there is a second complete exchange, wherein the second introductory formula is short—should not the first introductory formula also be short, to match it? That would seem to make for better style. But the attestation for the long form is fairly strong, 67.8% vs 24.5%. Presumably the contenders are the first variants in 1) and 2), so τε wins over δε. I consider that the first variant in 1) really is the better reading, as well as being attested by **f**<sup>35</sup>.

ἐβαπτίσθητε;» Οἱ δὲ εἶπον, § «Εἰς τὸ Ἰωάννου  
βάπτισμα.» <sup>4</sup> Εἶπεν δὲ\* Παῦλος, «Ἰωάννης  
μὲν† ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ  
λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα  
πιστεύσωσιν, τοῦτ’ ἔστιν, εἰς τὸν Χριστόν, ‡  
Ἰησοῦν.» § <sup>5</sup> Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς  
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. <sup>6</sup> Καὶ ἐπιθέντος  
αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς\* χεῖρας ἦλθεν τὸ  
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ἐλάλουν τε  
γλώσσαις καὶ προεφήτευον.† <sup>7</sup> Ἦσαν δὲ οἱ  
πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. ‡

*The school of Tyrannus becomes the base*

<sup>8</sup> Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν  
ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς,  
διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ§ περὶ τῆς  
βασιλείας τοῦ Θεοῦ. <sup>9</sup> Ὡς δέ τινες  
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπεῖθουν, κακολογοῦντες  
τὴν Ὀδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’  
αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ’ ἡμέραν  
διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός.\*  
<sup>10</sup> Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας

§ 19:3 ειπον *rell* | ειπαν *KA,B* [2%] *NU* \* 19:4 δε *rell* |  
τε [45%] † 19:4 μεν *f*<sup>35</sup> [96%] *HF,RP,OC,TR,CP* | — *KA,B,D*  
[4%] *NU* ‡ 19:4 χριστον *f*<sup>35</sup> (D) [96%] *HF,RP,OC,TR,CP* | —  
*KA,B* [4%] *NU* § 19:4 χριστον ιησουν *rell* | 21 *OC* \* 19:6  
τας *f*<sup>35</sup> [55%] *HF,RP,OC,TR,CP[NU]* | — *KA,B(D)* [45%] † 19:6  
προεφητευον *f*<sup>35</sup> [93%] *HF,RP,OC,TR,CP* | επροφητευον *KA,B,D*  
[7%] *NU* ‡ 19:7 δεκαδυο *f*<sup>35</sup> [94%] *HF,RP,OC,TR,CP* | δωδεκα  
*KA,B,D* [6%] *NU* § 19:8 τα *f*<sup>35</sup> *KA* [96%] *HF,RP,OC,TR,CP[NU]*  
| — *B,D* [4%] \* 19:9 τινος *f*<sup>35</sup> (D) [97%] *HF,RP,OC,TR,CP* | —  
*KA,B* [3%] *NU*

τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,† Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις δὲ‡ οὐ τὰς τυχοῦσας ἐποίει ὁ Θεὸς§ διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι\* ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι† ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.‡

### *Some fake exorcists*

13 Ἐπεχείρησαν§ δέ τινες ἀπὸ\* τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, «Ὀρκίζομεν† ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ ‡ Παῦλος κηρύσσει.» 14 Ἦσαν δέ τινες§

† 19:10 ἰησου f<sup>35</sup> [87%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B(D) [13%] NU ‡ 19:11 δε f<sup>35</sup> D [22%] | τε κA,B [78%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § 19:11 εποιει ο θεος f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,D [5%] NU \* 19:12 επιφερεσθαι f<sup>35</sup> D [90%] HF,RP,OC,TR,CP | αποφερεσθαι κA,B [5%] NU | two other variants [5%] † 19:12 απαλασσεσθαι *rell* | απαλασσεσθαι B [15%] | at least six further spellings ‡ 19:12 εξερχεσθαι απ αυτων f<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC,TR,CP | εκπορευεσθαι κA,B,D [7%] NU | 1 [5%] § 19:13 επεχειρησαν *rell* | επεχειρισαν [3%] CP | επεχιρησαν κ \* 19:13 απο f<sup>35</sup> [55%] HF,RP,OC,TR,CP | και κA,B [5%] NU | και 1 [40%] | εκ D † 19:13 ορκιζομεν f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ορκιζω κA,B,D [3%] NU | ορκιζωμεν [1%] | εξορκιζομεν [5%] | — [1%] ‡ 19:13 ο f<sup>35</sup> [35%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [65%] NU § 19:14 τινες f<sup>35</sup> κA (95.8%) HF,RP,OC,TR,CP | τινος [p<sup>38</sup>]B[D] (4%) NU | — p<sup>38</sup> and D have a long addition | one other variant

υιοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτά\* οἱ† τοῦτο ποιοῦντες. <sup>15</sup> Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν,‡ «Τὸν§ Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;» <sup>16</sup> Καὶ ἐφαλλόμενος\* ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος† ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν καὶ‡ κατακυριεύσαν§ αὐτῶν\* ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. <sup>17</sup> Τοῦτο δὲ ἐγένετο πᾶσιν γνωστόν,† Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήσιν, τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. <sup>18</sup> Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες‡ τὰς πράξεις αὐτῶν. <sup>19</sup> Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ

\* **19:14** υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα **f**<sup>35</sup> (91%) **HE,RP,OC,TR,CP** | 23451 **x(A)B** (8.5%) **NU** | — **p**<sup>38</sup> and **D** are wild † **19:14** οι **f**<sup>35</sup> (95%) **HE,RP,OC,TR,CP** | — **xA,B** (4.7%) **NU** | — **p**<sup>38</sup> and **D** are wild ‡ **19:15** ειπεν **f**<sup>35</sup> [93%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 1 αυτοις **xA,B,D** [7%] **NU** § **19:15** τον **f**<sup>35</sup> **xA,D** [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 1 μεν **B** [3%] [**NU**] \* **19:16** εφαλλομενος **f**<sup>35</sup> [94%] **HE,RP,OC,TR,CP** | εφαλομενος **xA,B** [5%] **NU** | εναλλομενος **D** | two other variants [1%] † **19:16** επ αυτους ο ανθρωπος **f**<sup>35</sup> (**D**) [93%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 3412 **xA,B** [5%] **NU** | 34 [2%] ‡ **19:16** και **f**<sup>35</sup> **x** [95%] **HE,RP,OC,TR,CP** | — **A,B(D)** [5%] **NU** § **19:16** κατακυριευσαν **f**<sup>35</sup> **A** [80%] **HE,RP,CP** | κατακυριευσας **xB** [18%] **OC,TR,NU** | κυριευσας **D** [1%] | κατεκυριευσεν [1%] \* **19:16** αυτων **f**<sup>35</sup> [90%] **HE,RP,OC,TR,CP** | αμφοτερων **xA,B,D** [5%] **NU** | two other variants [5%] † **19:17** εγενετο πασιν γνωστον **f**<sup>35</sup> [20%] | 132 **xA,B,D** [75%] **HE,RP,OC,TR,CP,NU** | 312 [5%] ‡ **19:18** αναγγελλοντες *rell* | αναγγελοντες [18%] | one other variant

περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων (καὶ συνεψηφίσαντο§ τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε). <sup>20</sup> Οὕτως κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου\* ἠύξανε καὶ ἴσχυεν.

<sup>21</sup> Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν† τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,‡ εἰπὼν ὅτι «Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.» <sup>22</sup> Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

### *Demetrius*

<sup>23</sup> Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς Ὀδοῦ. <sup>24</sup> Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην·§ <sup>25</sup> οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· «Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ

---

§ **19:19** συνεψηφίσαντο **f**<sup>35</sup> [20%] | συνεψηφισαν **KA,B(D)** [67%] **HE,RP,OC,TR,CP,NU** | συνεψηφισαν [12%] | two other variants [1%] \* **19:20** ο λογος του κυριου **f**<sup>35</sup> [97%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 3412 **KA,B** [1%] **NU** | 123 θεου [2%] | 3 θεου **D** † **19:21** διελθων *rell* | διελθειν **A,D** [20%] | one other variant ‡ **19:21** ιερουσαλημ **f**<sup>35</sup> [92%] **HE,RP,OC,TR,CP** | ιεροσολυμα **KA,B(D)** [8%] **NU** § **19:24** εργασιαν ουκ ολιγην **f**<sup>35</sup> [96%] **HE,RP,OC,TR,CP** | 231 (x)**A,B,D** [4%] **NU**

ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν\* ἔστιν.  
 26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον  
 Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ  
 Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν  
 ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν  
 γινόμενοι.† 27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει  
 ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ  
 καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἄρτεμιδος ἱερὸν‡  
 εἰς οὐδὲν§ λογισθῆναι, μέλλειν δὲ\* καὶ  
 καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα† αὐτῆς, ἣν  
 ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.»

28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις‡  
 θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες, «Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις  
 Ἐφεσίων.» 29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη§  
 τῆς\* συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν  
 εἰς τὸ θέατρον (συναρπάσαντες Γάϊον καὶ  
 Ἀρίσταρχον, Μακεδόνας, συνεκδήμους†  
 Παύλου). 30 Τοῦ δὲ Παύλου‡ βουλομένου  
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν

\* 19:25 ἡμων f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | ημιν κA,B(D) [7%] NU  
 † 19:26 γινομενοι *rell* | γενομενοι D [15%] | γεινομενοι B |  
 three other variants ‡ 19:27 αρτεμιδος ιερων f<sup>35</sup> κA,B [25%]  
 OC,TR,NU | 21 D [75%] HE,RP,CP § 19:27 ουδεν f<sup>35</sup> D [40%]  
 TR | ουθεν κA,B [60%] HE,RP,OC,CP,NU \* 19:27 δε f<sup>35</sup> [88%]  
 HE,RP,TR,CP | τε κA,B [10%] OC,NU | — D [2%] † 19:27 την  
 μεγαλειοτητα f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | της μεγαλειοτητος  
 (κ)A,B [5%] NU | — D ‡ 19:28 πληρεις *rell* | πληρης A [20%]  
 | πληρις κ [1%] § 19:29 ολη f<sup>35</sup> (D) [92%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 — κA,B [8%] NU \* 19:29 της f<sup>35</sup> κA,B [95%] HE,RP,OC,NU |  
 — (D) [5%] TR,CP † 19:29 συνεκδημους *rell* | 1 του [5%] TR  
 ‡ 19:30 του δε παυλου f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 32 κA,B  
 [3%] NU | 132 [1%] | 213 (D)

οὶ μαθηταί. <sup>31</sup> Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. <sup>32</sup> Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνας ἔνεκεν§ συνεληλύθεισαν. <sup>33</sup> Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν\* Ἀλέξανδρον, προβαλλόντων† αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἠθέληεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. <sup>34</sup> Ἐπιγνόντες‡ δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, «Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.»

<sup>35</sup> Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν· «Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος§ ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον\* οὔσαν τῆς μεγάλης θεᾶς† Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; <sup>36</sup> Ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.‡ <sup>37</sup> Ἠγάγετε

§ 19:32 ενεκεν f<sup>35</sup> D [97%] HF,RP,OC,TR,CP | ενεκα κA,B [3%] NU \* 19:33 προεβιβασαν f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | συνεβιβασαν κA,B [4%] NU | κατεβιβασαν D † 19:33 προβαλλοντων f<sup>35</sup> D [65%] OC,CP | προβαλοντων κA,B [35%] HF,RP,TR,NU ‡ 19:34 επιγνοντες f<sup>35</sup> κA,B [70%] HF,RP,OC,CP,NU | επιγνοντων [5%] TR | επιγνωντες [25%] § 19:35 ανθρωπος f<sup>35</sup> D [92%] HF,RP,OC,TR,CP | ανθρωπων κA,B [8%] NU \* 19:35 νεωκορον *rell* | νεοκορον [25%] | ναοκορον D † 19:35 θεας f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [6%] NU ‡ 19:36 πρασσειν *rell* | πραττειν [10%] TR | πρασσιν κ | two other variants



γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν § ὑμῶν.\*  
 38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρὸς τινα λόγον, † ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείωσαν ‡ ἀλλήλοις. 39 Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων § ἐπιζητεῖτε,\* ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως, περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ † δυνησόμεθα ἀποδοῦναι ‡ λόγον § τῆς συστροφῆς ταύτης.» 41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

## Paul makes his own plans

### 20

#### Greece

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος\* ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς

§ 19:37 θεον *rell* | θεαν D [15%] OC,TR \* 19:37 υμων **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ημων *KA,B,D* [10%] NU † 19:38 εχουσιν προς τινα λογον **f**<sup>35</sup> *KA,B* [95%] HF,RP,OC,CP,NU | 2341 [5%] TR ‡ 19:38 εγκαλειωσαν *rell* | εγκαλητωσαν [20%] | εγκαλιτωσαν D [1%] § 19:39 περι ετερων **f**<sup>35</sup> *KA,D* (92.7%) HF,RP,OC,TR,CP | περαιτερω B (4.7%) NU | περετερω (1.1%) | περετερον (0.6%) | three other variants (0.9%) \* 19:39 επιζητετε *rell* | επιζητεται *x* [13%] | ζητετε [2%] | one other variant † 19:40 ου **f**<sup>35</sup> *KA,B* [90%] HF,RP,CP[NU] | — D [10%] OC,TR ‡ 19:40 αποδουνα **f**<sup>35</sup> *KA,B,D* [20%] OC,TR,NU | δουνα [80%] HF,RP,CP | two other variants § 19:40 λογον **f**<sup>35</sup> D [93%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 περι *KA,B* [7%] NU \* 20:1 προσκαλεσαμενος **f**<sup>35</sup> *A,D* [95%] HF,RP,OC,TR,CP | μεταπεψαμενος *KB* [3%] NU | μεταστειλαμενος [2%]

καὶ† ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορευθῆναι‡ εἰς τὴν§ Μακεδονίαν. <sup>2</sup> Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῶ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. <sup>3</sup> Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῶ\* ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, μέλλουσι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη† τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. <sup>4</sup> Συνείπετο δὲ αὐτῶ ἄχρι τῆς Ἀσίας‡ Σώπατρος§ Βερροιαῖος,\* Θεσσαλονικέων† δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· <sup>5</sup> οὗτοι‡ προελθόντες§ ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. <sup>6</sup> Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς

† **20:1** καὶ **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 παρακαλεσας A,B(D) [6%] NU | 1 παρακαλεσας 1 κ [1%] | one other variant ‡ **20:1** πορευθῆναι **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | πορευεσθαι κA,B [3%] NU | — D [2%] § **20:1** τὴν **f**<sup>35</sup> A [80%] HF,RP,TR,CP | — κB,D [20%] OC,NU \* **20:3** ἐπιβουλῆς αὐτῶ **f**<sup>35</sup> κA,B [20%] NU | 21 D [80%] HF,RP,OC,TR,CP † **20:3** γνώμη **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | γνώμης κA,B [7%] NU | D is wild ‡ **20:4** ἀχρι τῆς ασίας **f**<sup>35</sup> A (97%) HF,RP,OC,TR,CP | — κB (1.1%) NU | μεχρι 23 D (0.6%) | 12 μακεδονίας (1.3%) § **20:4** σῶπατρος **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR | 1 πυρρου κA,B,D [5%] CP,NU \* **20:4** βερροιαῖος **f**<sup>35</sup> [25%] | βερροιαῖος A,B [35%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | βηροιαῖος [30%] | βερυαῖος (D) [9%] | βερροῖος κ | two other spellings † **20:4** θεσσαλονικέων *rell* | θεσσαλονικαίων κ [10%] | θεσσαλονικαίων [10%] | three other variants ‡ **20:5** οὗτοι **f**<sup>35</sup> D [94%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 δε κA,B [6%] NU § **20:5** προελθόντες **f**<sup>35</sup> D [45%] OC,TR,NU | προσελθόντες κA<sup>V</sup>B [55%] HF,RP,CP

εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις\* ἡμερῶν πέντε, οὗτ' διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

### Troas

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν † κλάσαι § ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων\* ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἤμεν † συνηγμένοι. 9 Καθήμενος † δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον· κατενεχθεὶς ἀπὸ § τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν\* εἶπεν, «Μὴ θορυβεῖσθε, † ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.» 11 Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας † ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ'

\* **20:6** αχρις **f**<sup>35</sup> [58%] HE,OC,TR | αχρι A,B [40%] RP,CP,NU | απο κ [1%] | two other variants | D is wild † **20:6** ου **f**<sup>35</sup> B [98%] HE,RP,OC,TR,CP | οπου κΑ [2%] NU | εν η D † **20:7** των μαθητων **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | ημων κΑ,B,D [7%] NU § **20:7** κλασαι **f**<sup>35</sup> κΑ,B [95%] HE,RP,OC,CP,NU | του 1 D [5%] TR \* **20:7** μελλων *rell* | μελλον [12%] † **20:8** ημεν **f**<sup>35</sup> κΑ,B,D [85%] HE,RP,OC,CP,NU | ησαν [15%] TR † **20:9** καθημενος **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | καθεζομενος κΑ,B,D [4%] NU § **20:9** απο *rell* | υπο D [30%] \* **20:10** συμπεριλαβων *rell* | συνπεριλαβων κΑ,B,D [15%] | συμπαραλαβων [5%] † **20:10** θορυβεισθε *rell* | θορυβησθε [5%] CP | θορυβεισθαι B,C [4%] | θορυβισθαι D [1%] † **20:11** κλασας **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 τον κΑ,B,C,D [3%] NU

ικανόν τε ὀμιλήσας ἄχρις<sup>§</sup> αὐγῆς—οὕτως ἐξῆλθεν. <sup>12</sup> (Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.)

<sup>13</sup> Ἡμεῖς δὲ προσελθόντες\* ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς† τὴν Ἄσσον,‡ ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον—οὕτως γὰρ ἦν διατεταγμένος,<sup>§</sup> μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. <sup>14</sup> Ὡς δὲ συνέβαλεν\* ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον ἀναλαμβάνοντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.† <sup>15</sup> Κάκειθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ‡ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρα παρεβάλομεν εἰς Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ·<sup>§</sup>\* τῇ ἐχομένῃ† ἤλθομεν εἰς

§ 20:11 ἀχρις **f**<sup>35</sup> (C)D [97%] HE,OC,TR,CP | ἀχρι κα, B [3%] RP, NU | one other variant \* 20:13 προσελθοντες **f**<sup>35</sup> A, B [85%] HE, RP | προελθοντες κC [15%] OC, TR, CP, NU | κατελθοντες D † 20:13 εἰς **f**<sup>35</sup> D [95%] HE, RP, OC, TR, CP | ἐπ κα, B, C [5%] NU ‡ 20:13 ἄσσον *rell* | ἄσον [10%] | θασσον [15%] | θασσον [5%] | two other spellings § 20:13 ἠν διατεταγμενος **f**<sup>35</sup> D [96%] HE, RP, OC, TR, CP | 21 κα(B) [4%] NU | ἐντεταλμενος 1 C \* 20:14 συνεβαλεν **f**<sup>35</sup> C, D [90%] HE, RP, OC, TR, CP | συνεβαλλεν A, B [10%] NU | συνεβαλλον κ † 20:14 μιτυληνην *rell* | μιτυλινην A [11%] CP | at least six further spellings ‡ 20:15 ἀντικρυ **f**<sup>35</sup> [82%] HE, RP, OC, TR, CP | ἀντικρυς κα, B, C, D [18%] NU § 20:15 τρωγυλιω **f**<sup>35</sup> [20%] OC | τρωγυλλιω [30%] HE, RP, TR | τρογυλιω [13%] | τρογυλλιω [18%] | τρογγυλιω [13%] CP | —κα, B, C (6.1%) NU | seven other spellings D [2%] \* 20:15 και μειναντες εν τρωγυλιω **f**<sup>35</sup> D (93.8%) HE, RP, OC, TR, CP | —κα, B, C (6.2%) NU † 20:15 τη εχομενη **f**<sup>35</sup> (85.4%) HE, RP, OC, TR, CP | 1 δε 2 κα, B, C (4%) NU | 1 ερχομενη D (9.1%) | 1 δε ερχομενη (1.3%) | two other variants

Μίλητον. 16 (Ἐκρινεν<sup>‡</sup> γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν<sup>δ</sup> αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.)

### *Miletus*

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· «Ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας\* ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολλῶν<sup>†</sup> δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων<sup>‡</sup> μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων. 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρτυρόμενος<sup>§</sup> Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν τὴν εἰς\* Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν<sup>†</sup> εἰς τὸν Κύριον

<sup>‡</sup> **20:16** εκρινεν **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κεκρικει **κA,C** [4%] NU | κεκρει **B** | καικικρι **D** § **20:16** ην **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ειη **κA,B,C** [4%] NU | εις **D** | — [1%] \* **20:18** ημερας **f**<sup>35</sup> [20%] | 1 αφ **κA,B,C(D)** [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU † **20:19** πολλων **f**<sup>35</sup> **C** [97%] HF,RP,OC,TR,CP | — **κA,B,D** [3%] NU ‡ **20:19** συμβαντων (**D**) *rell* | συμβαινουντων **C** [15%] | συμβεβηκατων [1%] § **20:21** διαμαρτυρομενος *rell* | διαμαρτυραμενος [30%] | διαμαρτυρουμενος **D** [1%] \* **20:21** εις **f**<sup>35</sup> **κB,C** [45%] NU | 1 τον **A,D** [55%] HF,RP,OC,TR,CP (OC is in small print) † **20:21** την **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR | — **κA,B,C(D)** [4%] CP,NU

ἡμῶν Ἰησοῦν. † 22 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ δεδεμένος §  
 τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ,  
 τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά\* μοι μὴ εἰδώς,  
 23 πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν  
 διαμαρτύρεται, † λέγον † ὅτι δεσμά με καὶ  
 θλίψεις § μένουσιν. 24 Ἀλλ' οὐδενὸς λόγον\*  
 ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω † τὴν ψυχὴν μου † τιμίαν  
 ἐμαυτῷ, ὡς § τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ  
 χαρᾶς, \* καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ  
 Κυρίου Ἰησοῦ διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον  
 τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 »Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι  
 ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν  
 οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ

† 20:21 ἰησουν f<sup>35</sup> B [75%] HF,RP,NU | 1 χριστον κA,C(D)  
 [25%] OC,TR,CP (OC is in small print) § 20:22 ἐγω δεδεμενος  
 f<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C [5%] NU \* 20:22  
 συναντησοντα *rell* | συναντησαντα A,D [30%] | συμβησομενα  
 C [2%] † 20:23 διαμαρτυρεται f<sup>35</sup> [79%] HF,RP,OC,TR | 1 μοι  
 κA,B,C,D [15%] CP,NU | διαμεμαρτυρηται [2%] | διεμαρτυρατο  
 μοι A [2%] | three other variants [2%] † 20:23 λεγον  
*rell* | λεγων D [30%] § 20:23 με και θλιψεις f<sup>35</sup> [83%]  
 HF,RP,OC,TR,CP | 231 (κ)A(B)C(D) [17%] NU \* 20:24 λογον  
 f<sup>35</sup> A,D (89.9%) HF,RP,OC,TR,CP | λογου κB,C (2.9%) NU | τουτων  
 1 (6.9%) | one other variant † 20:24 ποιουμαι ουδε εχω f<sup>35</sup>  
 (95.6%) HF,RP,OC,TR,CP | 321 A(D) (2.3%) | 1 κB,C (1.5%) NU  
 † 20:24 μου f<sup>35</sup> D (87%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (13%) NU  
 § 20:24 ως *rell* | ωστε [20%] | ως το C | του D \* 20:24  
 μετα χαρας f<sup>35</sup> C (97.1%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D (2.9%) NU  
 [Observe how the attestation in ( ) fluctuates among these four  
 variant sets, all in one verse.]

Θεοῦ.† 26 Διὸ‡ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς ἐγὼ§ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ.\* 28 Προσέχετε† οὖν‡ ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ§ ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.\* 29 Ἐγὼ γὰρ† οἶδα τοῦτο,‡ ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. 30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες, λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην, μετὰ δακρύων, νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

32 »Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί,§ τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,

† 20:25 του θεου f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [3%] NU | 1 ιησου D ‡ 20:26 διο f<sup>35</sup> C [80%] HE,OC,TR | διοτι κA,B [20%] RP,NU | 1 και CP | αχρι ουν D § 20:26 εγω f<sup>35</sup> A [94%] HE,RP,OC,TR,CP | ειμι κB,C,D [5%] NU | 1 ειμι [1%] \* 20:27 υμιν πασαν την βουλην του θεου f<sup>35</sup> A [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 234561 κB,C(D) [3%] NU † 20:28 προσεχετε *rell* | προσεχεται D [15%] ‡ 20:28 ουν f<sup>35</sup> C [97%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [3%] NU § 20:28 κυριου και θεου f<sup>35</sup> [89%] HE,RP,OC,CP | 3 κB [7%] TR,NU | 1 A,C,D [4%] \* 20:28 ιδιου αιματος f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 2 του 1 κA,B,C,D [5%] NU † 20:29 εγω γαρ f<sup>35</sup> (95.8%) HE,RP,OC,TR,CP | 1 κA,C,D (4%) NU | οτι 1 B ‡ 20:29 τουτο f<sup>35</sup> (92.3%) HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D (7.7%) NU § 20:32 αδελφοι f<sup>35</sup> C [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [4%] NU

τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομη̃σαι\* καὶ δοῦναι ὑμῖν† κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. <sup>33</sup> Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. <sup>34</sup> Αὐτοῖς‡ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου, καὶ τοῖς οὔσιν μετ' ἐμοῦ, ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐται. <sup>35</sup> Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τοῦ λόγου§ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν, «Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι\* ἢ λαμβάνειν.»

<sup>36</sup> Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. <sup>37</sup> Ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο† πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, <sup>38</sup> ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον.‡

## 21

### *Paul is warned—AGAIN*

\* **20:32** ἐποικοδομη̃σαι **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | οἰκοδομη̃σαι **κ**A,B,C(D) [4%] NU † **20:32** ὑμιν **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | την **κ**A,B [2%] NU | 1 την C [1%] | — D [1%] ‡ **20:34** αυτοι **f**<sup>35</sup> **κ**A,B,C [85%] HF,RP,OC,CP,NU | 1 δε [5%] TR | 1 γαρ [10%] § **20:35** του λογου **f**<sup>35</sup> [22%] | των λογων **κ**A,B,C,D [23%] HF,RP,TR,NU | τον λογον [55%] OC,CP \* **20:35** μαλλον διδοναι *rell* | 21 [8%] TR † **20:37** κλαυθμος εγενετο **f**<sup>35</sup> **κ**A,B,C,D [20%] NU | 21 [80%] HF,RP,OC,TR,CP ‡ **20:38** CP omits the last sentence.



1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ,\* τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν† εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 Ἀναφανέντες‡ δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες§ αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν καὶ κατήχθημεν\* εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον† ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 Καὶ ἀνευρόντες‡ μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἐπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν§ εἰς Ἱερουσαλήμ.\* 5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων, σὺν γυναιξίν καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα.† 6 Καὶ ἀσπασάμενοι

\* 21:1 κω f<sup>35</sup> κA,B,C,D [50%] OC,CP,NU | κων [50%] HF,RP,TR

† 21:2 διαπερων *rell* | διαπερον [10%] CP | two other variants

‡ 21:3 αναφανεντες f<sup>35</sup> A,C [92%] HF,RP,OC,CP | αναφαναντες

κB [8%] TR,NU § 21:3 καταλιποντες *rell* | καταλειποντες

A [15%] \* 21:3 κατηχθημεν f<sup>35</sup> C [87%] HF,RP,OC,TR,CP |

κατηλθομεν κA,B [3%] NU | — [10%] † 21:3 ην το πλοιον

f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C [5%] NU ‡ 21:4 και

ανευροντες f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,CP | 12 τους [1%] OC,TR | 2 δε

τους κA,B,C [4%] NU | 1 ευροντες [5%] (OC is in small print)

§ 21:4 αναβαινειν f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | επιβαινειν

(κ)A,B,C [2%] NU \* 21:4 ιερουσαλημ f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,TR,CP

| ιεροσολυμα κA,B,C [5%] OC,NU † 21:5 προσηυξαμεθα f<sup>35</sup>

[95%] HF,RP,OC,TR,CP | προσευξαμενοι κA,B,C [5%] NU

ἀλλήλους, † ἐπέβημεν § εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου, κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ’ αὐτοῖς. 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες, ἦλθομεν\* εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ † (ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά), ἐμείναμεν παρ’ αὐτῷ. 9 (Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες † προφητεύουσαι.)

† **21:6** και ασπασαμενοι αλληλους **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | απησπασαμεθα 31 κ(A)B(C) [4%] NU § **21:6** επεβημεν **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | ανεβημεν κA,C [4%] NU | ενεβημεν B [3%] | one other variant \* **21:8** ηλθομεν **f**<sup>35</sup> κA(B)C (38.8%) OC,CP,NU | οι περι τον παυλον ηλθον (46.4%) HE,RP,TR | οι περι τον παυλον ηλθομεν (13.3%) | οι αποστολοι (απο τυρου) ηλθον (1.1%) | one other reading (0.4%) The third variant would appear to be a not very felicitous conflation. The first variant best fits the context—since the beginning of the chapter, and before, the main participants have been presented in the first person plural. The closest finite verb on each side of the variant in question is εμειναμεν, 1st plural. The information in the second variant is unnecessary but not objectionable; if it were original there would be no need to change it. Of course, if the first variant were original there would be no need to change it either, unless some felt it was time to remind the reader who “we” was referring to. More likely it was the influence of the Lectionaries, since they have precisely the second variant (while all three ancient versions have the first one). † **21:8** ευαγγελιστου *rell* | 1 του [5%] TR † **21:9** θυγατερες παρθενοι τεσσαρες **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | 132 κA,B [5%] NU | 213 C | one other variant

### Agabus

10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν<sup>δ</sup> ἡμέρας πλείους, κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος. 11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας τε αὐτοῦ\* τοὺς πόδας καὶ τὰς χειράς† εἶπεν, «Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ᾠδὴν ἄνδρα οὗ ἔστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δῆσουσιν ἐν‡ Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χειράς ἐθνῶν.» 12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν, ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 Ἀπεκρίθη τε<sup>δ</sup> ὁ Παῦλος· «Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐτοιμῶς ἔχω\* ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.» 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν εἰπόντες, «Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου† γενέσθω.»‡

### Jerusalem

§ 21:10 ημων f<sup>35</sup> (84.6%) HF,RP,OC,TR,CP | — A,B,C (14.4%) NU | αυτων x (0.4%) | two other variants (0.6%) \* 21:11 τε αυτου f<sup>35</sup> [89%] HF,RP,OC,TR,CP | εαυτου xA,B,C,D [10%] NU | 2 [1%] † 21:11 τους ποδας και τας χειρας f<sup>35</sup> xB,C,D [85%] HF,RP,OC,CP,NU | 45312 A [15%] TR ‡ 21:11 εν rell | εις D [1%] OC § 21:13 απεκριθη τε f<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,CP | 1 δε [5%] TR | τοτε 1 xA,B [2%] NU | τοτε 1 δε C [1%] | D is wild \* 21:13 εις ιερουσαλημ ετοιμως εχω rell | 3412 A [5%] CP † 21:14 το θελημα του κυριου f<sup>35</sup> D [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 3412 xA,B,C [4%] NU ‡ 21:14 γενεσθω f<sup>35</sup> [73%] HF,RP,TR,CP | γινεσθω C [25%] OC,NU | γεινεσθω xA,B,D [2%]

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι<sup>§</sup> ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ.\* 16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες<sup>†</sup> παρ' ὧ̄ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. 17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο<sup>‡</sup> ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος, σὺν ἡμῖν, πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο καθ' ἕν ἕκαστον ὧ̄ν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

*Paul submits to a false agenda*

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες<sup>§</sup> ἐδόξαζον τὸν Κύριον,\* εἰπόντες<sup>†</sup> αὐτῷ· «Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων<sup>‡</sup> τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ

§ 21:15 επισκευασαμενοι f<sup>35</sup> A,B [90%] HE,RP,OC,CP,NU | επισκευασαμενον κ | αποσκευασαμενοι [5%] TR | παρασκευασαμενοι C [2%] | αποταξαμενοι D | two other variants \* 21:15 ιερουσαλημ f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | ιεροσολυμα κA,B,C [7%] NU † 21:16 αγωντες *rell* | αγαγοντες CP ‡ 21:17 εδεξαντο f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | απεδεξαντο κA,B,C [5%] NU § 21:20 ακουσαντες *rell* | ακουοντες [23%] \* 21:20 κυριον f<sup>35</sup> D [70%] HE,RP,OC,TR | θεον κA,B,C [30%] CP,NU † 21:20 ειποντες f<sup>35</sup> C,D [60%] HE,RP | ειπον τε A,B [37%] OC,TR,CP,NU | ειπαν τε κ [2%] | two other variants ‡ 21:20 ιουδαιων f<sup>35</sup> (88.1%) HE,RP,OC,TR,CP | εν τοις ιουδαιοις A,B,C (6.9%) NU | — κ (2.1%) | των 1 (1.9%) | ιουδαιοι (0.8%) | εν τη ιουδαια D

σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέος §  
 τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων  
 μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς  
 ἔθεσιν\* περιπατεῖν. 22 Τί οὖν ἐστίν; Πάντως  
 δεῖ πλῆθος συνελθεῖν·† ἀκούσονται γὰρ‡ ὅτι  
 ἐλήλυθας. 23 Τοῦτο οὖν ποιήσον ὅ σοι λέγομεν·  
 Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες  
 ἐφ' ἑαυτῶν. 24 Τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι  
 σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον§ ἐπ' αὐτοῖς  
 ἵνα ξυρήσωνται\* τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσιν†  
 πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν  
 ἐστίν· ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον  
 φυλάσσων.‡ 25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων  
 ἔθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν  
 τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ§ φυλάσσεσθαι  
 αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ\* αἷμα καὶ  
 πνικτὸν καὶ πορνείαν.»

### *Paul arrested*

§ 21:21 μωυσεος f<sup>35</sup> [25%] | μωυσεως κB,C [45%]  
 HE,RP,OC,NU | μωσεως A,D [30%] TR,CP \* 21:21 εθεσιν *rell* |  
 εθνεσιν D [15%] † 21:22 δει πληθος συνελθειν f<sup>35</sup> D [94%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | 132 κA [4%] | — B,C [2%] NU ‡ 21:22 γαρ  
 f<sup>35</sup> A,D [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — (κ)B,C [4%] NU § 21:24  
 δαπανησον *rell* | δαπανισον [14%] \* 21:24 ξυρησωνται  
 f<sup>35</sup> A,C [62%] HE,RP,OC,TR,CP | ξυρησονται κB [18%] NU |  
 ξυρισωνται [18%] | ξυρισονται [2%] | ξυρωνται D † 21:24  
 γνωσιν f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | γνωσονται κA,B,C,D [5%]  
 NU ‡ 21:24 τον νομον φυλασσων f<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP |  
 312 κA,B,C,D [10%] NU § 21:25 μηδεν τοιουτον (τοιουτο C  
 5.5% RP,HF) τηρειν αυτους ει μη (αλλα 4.6%) f<sup>35</sup> (C)D (97.9%)  
 (HE,RP)OC,TR,CP | — κA,B (2.1%) NU \* 21:25 το f<sup>35</sup> [96%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C,D [4%] NU

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν<sup>†</sup> τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων<sup>‡</sup> τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. 27 Ὡς δὲ ἡμελλον<sup>§</sup> αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας,<sup>\*</sup> 28 κρίζοντες· «Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ<sup>†</sup> διδάσκων. Ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν<sup>‡</sup> τὸν ἅγιον τόπον τοῦτου.» 29 (Ἦσαν γὰρ ἑωρακότες<sup>§</sup> Τρόφιμον<sup>\*</sup> τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.)

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ

† 21:26 ο παυλος παραλαβων *rell* | 312 [32%] | 23 D [5%] ‡ 21:26 διαγγελλων *rell* | διαγγελων [25%] CP § 21:27 ημελλον **f**<sup>35</sup> [33%] | εμελλον *κA,B,C* [60%] *HF,RP,OC,TR,CP,NU* | εμελλων [7%] | D is wild \* 21:27 επ αυτον τας χειρας **f**<sup>35</sup> *κA,B,C,D* [75%] *NU* | 3412 [25%] *HF,RP,OC,TR,CP* † 21:28 πανταχου **f**<sup>35</sup> [90%] *HF,RP,OC,TR,CP* | πανταχη *κA,B,C,D* [10%] *NU* | one other variant ‡ 21:28 κεκοινωκεν *rell* | κεκοινωνηκεν (*κ*) [20%] | εκοινωνησεν D § 21:29 εωρακοτες **f**<sup>35</sup> [85%] *HF,RP,OC,CP* | προεωρακοτες *κA,B,C,D* [10%] *TR,NU* | εορακατες [5%] \* 21:29 τροφιμον *rell* | τροφημον [18%]

εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. <sup>31</sup> Ζητούντων δὲ ἄντὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρας<sup>‡</sup> ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ. <sup>32</sup> ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους,\* κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. <sup>33</sup> Ἐγγίσας δὲ ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσεσιν δυσίν, καὶ ἐπυρνθάνετο τίς ἂν<sup>‡</sup> εἶη καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς. <sup>34</sup> Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων<sup>§</sup> ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ\* γνῶναι τὸ ἀσφαλές, διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. <sup>35</sup> Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. <sup>36</sup> Ἠκολούθει<sup>†</sup> γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον,<sup>‡</sup> «Αἶρε αὐτόν.»

† **21:31** δε **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τε **κ**A,B [3%] NU | και D ‡ **21:31** σπειρας **f**<sup>35</sup> [30%] | σπειρης (**κ**)A,B,D [70%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § **21:31** συγκεχυται **f**<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | συγχυνηται (**κ**A)B(D) [2%] NU | two other variants \* **21:32** εκατονταρχους **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | εκατονταρχας **κ**A,B,D [3%] NU | εκατονταρχην [1%] † **21:33** εγγισας δε **f**<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,CP | τοτε 1 **κ**A,B,D [8%] TR,NU ‡ **21:33** αν **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — **κ**A,B,D [4%] NU § **21:34** εβων **f**<sup>35</sup> [77%] HF,RP,OC,TR,CP | εβοουν [15%] | επεφωνουν **κ**A,B,D [6%] NU | επιβων [2%] \* **21:34** δυναμενος δε **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | δυναμενου 2 αυτου **κ**A,B(D) [4%] NU † **21:36** ηκολουθει *rell* | ηκολουθη [30%] | ηκολουθι **κ**D [1%] ‡ **21:36** κραζον **f**<sup>35</sup> D [78%] HF,RP,OC,TR,CP | κραζοντες **κ**A,B [5%] NU | κραζων [17%]

37 Μέλλων δὲ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰσάγεσθαι,\* ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, «Εἰ ἕξεστί μοι εἰπεῖν† πρὸς σε;» Ὁ δὲ ἔφη· «Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν Σικαρίων;» 39 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, «Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου‡ πόλεως πολίτης· δέομαι δέ§ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.» 40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνει\* τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

## 22

### *Paul addresses the mob*

1 «Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ\* ἀπολογίας.»  
 2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει† αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον

§ 21:37 δε f<sup>35</sup> [40%] | τε κα, B, D [58%] HE, RP, OC, TR, CP, NU | — [2%] \* 21:37 εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰσαγεσθαι f<sup>35</sup> [20%] | 4123 κα, B, D [80%] HE, RP, OC, TR, CP, NU † 21:37 εἰπεῖν f<sup>35</sup> [80%] HE, RP, CP | 1 τι κα, B [20%] OC, TR, NU | λαλῆσαι D ‡ 21:39 ἀσημου *rell* | ἀσιμου [35%] | — D § 21:39 δε *rell* | — [20%] \* 21:40 προσεφώνει f<sup>35</sup> [40%] RP | προσεφώνησεν κα, B, D [60%] HE, OC, TR, CP, NU \* 22:1 νυνὶ f<sup>35</sup> κα, B(D) [95%] HE, RP, OC, CP, NU | νυν [5%] TR † 22:2 προσεφώνει *rell* | προσφώνει D [40%] | προσεφώνησεν [3%] | προσφώνησεν [3%]



ἡσυχίαν. Καί φησιν· <sup>3</sup> «Ἐγὼ μὲν<sup>†</sup> εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος<sup>§</sup> ἐν Ταρσῶ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ\* ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· <sup>4</sup> ὃς ταύτην τὴν Ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, <sup>5</sup> ὡς καὶ<sup>†</sup> ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι<sup>‡</sup> καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον·<sup>§</sup> παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄζων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. <sup>6</sup> Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι\* τῇ Δαμασκῶ, περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ. <sup>7</sup> Ἐπεσόν<sup>†</sup> τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;» <sup>8</sup> Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, «Τίς εἶ, Κύριε;» Εἶπέν τε πρὸς με, «Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.» <sup>9</sup> Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθέασαντο,

<sup>†</sup> 22:3 μὲν f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,D [4%] NU

§ 22:3 γεγεννημενος (D) *rell* | γεγεννημενος [25%] \* 22:3

κατα *rell* | δε 1 [40%] † 22:5 και *rell* | — CP ‡ 22:5 μαρτυρει

μοι *rell* | 21 CP § 22:5 πρεσβυτεριον *rell* | πρεσβυτερειον B

[25%] \* 22:6 εγγιζοντι *rell* | εγγυζοντι CP † 22:7 επεσον

f<sup>35</sup> (D) [45%] OC,TR,CP | επεσα κA,B [50%] HF,RP,NU | three

other variants [5%]

καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο·<sup>†</sup> τὴν δὲ φωνὴν<sup>§</sup> οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. <sup>10</sup> Εἶπον δέ, «Τί ποιήσω, Κύριε;» Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν πρὸς με, «Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κάκει σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται\* σοι ποιῆσαι.» <sup>11</sup> Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. <sup>12</sup> Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβῆς<sup>†</sup> κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν Δαμασκῶ<sup>‡</sup> Ἰουδαίων, <sup>13</sup> ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι, «Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον.» Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. <sup>14</sup> Ὁ δὲ εἶπεν· «Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό<sup>§</sup> σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν Δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. <sup>15</sup> Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. <sup>16</sup> Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς, βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα

<sup>†</sup> **22:9** και εμφοβοι εγενοντο **f**<sup>35</sup> D (88.2%) HF,RP,OC,TR,CP | 12 γενομενοι (1.5%) | — (x)A,B (10.3%) NU **§ 22:9** δε φωνην *rell* | 21 CP **\*** **22:10** περι παντων ων τετακται (B) *rell* | τι σε δει [16%] | τι σε εδει [5%] | τις σε δει [5%] | σοι δει [5%] <sup>†</sup> **22:12** ευσεβης **f**<sup>35</sup> [44%] RP,OC,TR | ευσεβεις [5%] | ευλαβης xB [50%] HF,CP,NU | — A [1%] <sup>‡</sup> **22:12** εν δαμασκω **f**<sup>35</sup> [75%] HF,OC,CP | — xA,B [25%] RP,TR,NU (OC is in small print) **§ 22:14** προεχειρισατο *rell* | προχειρησατο A [12%] | two other variants

τοῦ Κυρίου.»\*

17 »Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, «Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονται σου τὴν† μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.» 19 Κἀγὼ εἶπον· «Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἡμην φυλακίζων καὶ δαίρων‡ κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας εἰς§ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο\* τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός† σου, καὶ αὐτὸς ἡμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ,‡ καὶ§ φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.» 21 Καὶ εἶπεν πρὸς με, «Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.» »

### *A Roman citizen*

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, «Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ

\* **22:16** του κυριου **f**<sup>35</sup> [79%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτου **KA,B** [6%] NU | 2 [15%] † **22:18** την **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — **KA,B** [4%] NU ‡ **22:19** δαιρων **f**<sup>35</sup> [25%] CP | δερων **KA,B** [75%] HE,RP,OC,TR,NU § **22:19** εις **f**<sup>35</sup> [20%] | επι **KA,B** [80%] HE,RP,OC,TR,CP,NU \* **22:20** εξεχειτο **f**<sup>35</sup> [92%] HE,RP,OC,TR,CP | εξεχυνετο **KA,B** [1%] NU | εξεχυνετο [2%] | at least five further spellings [5%] † **22:20** μαρτυρος *rell* | πρωτομαρτυρος [10%] CP ‡ **22:20** τη αναιρεσει αυτου **f**<sup>35</sup> (97.7%) HE,RP,OC,TR,CP | — **KA,B** (2.3%) NU § **22:20** και **f**<sup>35</sup> **KA,B,D** [25%] OC,TR,NU | — [75%] HE,RP,CP

καθηκεν\* αὐτὸν ζῆν.»<sup>23</sup> Κραυγαζόντων† δὲ‡ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων§ τὰ ἰμάτια, καὶ κοινορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἄερα,<sup>24</sup> ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος ἄγεσθαι αὐτὸν\* εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν† μᾶστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.<sup>25</sup> Ὡς δὲ προέτειναν‡ αὐτὸν τοῖς ἰμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, «Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἕξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;»<sup>26</sup> Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος,§ προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν\* λέγων, «Ὅρα† τί μέλλεις ποιεῖν, ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν.»<sup>27</sup> Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, «Λέγε μοι, εἰ‡ σὺ

\* **22:22** καθηκεν *rell* | καθηκον [20%] TR | καθηκει [2%] † **22:23** κραυγαζοντων **f**<sup>35</sup>  $\kappa$ A,B,D [82%] OC,TR,NU | κραζοντων C [16%] HF,RP,CP | three other variants [2%] ‡ **22:23** δε **f**<sup>35</sup>  $\kappa$ D [99%] HF,RP,OC,TR,CP | τε A,B,C [1%] NU § **22:23** ριπτουντων (B) *rell* | ριπτουντων (D) [30%] OC | two other variants \* **22:24** ο χιλιαρχος αγεσθαι αυτον **f**<sup>35</sup> [20%] | 4123 [74%] HF,RP,OC,TR,CP | 12 εισαγεσθαι 4  $\kappa$ A(B)C(D) [6%] NU † **22:24** ειπων **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ειπας  $\kappa$ A,B,C,D [4%] NU | ειπε δε [1%] ‡ **22:25** προετειναν **f**<sup>35</sup> ( $\kappa$ )B [30%] OC,CP,NU | προετεινεν [30%] HF,RP,TR | προσετινεν [27%] | προσετειναν C(D) [3%] | προετεινον A [5%] | three other variants [5%] § **22:26** εκατονταρχος **f**<sup>35</sup> B [98%] HF,RP,OC,TR,CP | εκατονταρχης  $\kappa$ A,C,D [2%] NU \* **22:26** τω χιλιαρχω απηγγειλεν **f**<sup>35</sup> ( $\kappa$ )A(B)C(D) [20%] NU | 312 [73%] HF,RP,OC,TR,CP | 12 ανηγγειλεν [2%] | ανηγγειλεν 12 [5%] † **22:26** ορα **f**<sup>35</sup> D [95%] HF,RP,OC,TR,CP | —  $\kappa$ A,B,C [5%] NU ‡ **22:27** ει **f**<sup>35</sup> [65%] HF,RP,OC,TR | —  $\kappa$ A,B,C,D [35%] CP,NU

Ῥωμαῖος εἶ;» Ὁ δὲ ἔφη, «Ναί.» 28 Ἀπεκρίθη τε§ ὁ χιλιάρχος, «Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην.» Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, «Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.»\* 29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ† ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν‡ δεδεκώς.

### *The Sanhedrin*

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον, βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ§ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν\* καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν† τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν‡ τὸ συνέδριον αὐτῶν,§ καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

## 23

1 Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ\* εἶπεν, «Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς

§ 22:28 τε f<sup>35</sup> [80%] HF,RP,OC,TR,CP | δε κB,C [13%] NU | — A [7%] | και (D) \* 22:28 γεγεννημαι *rell* | γεγεννημαι A [18%] | γεγεννημε C [2%] † 22:29 δε *rell* | — κ [2%] CP ‡ 22:29 ην αυτον f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B,C [4%] NU § 22:30 υπο f<sup>35</sup> κA,B,C [30%] NU | παρα [70%] HF,RP,OC,TR,CP \* 22:30 απο των δεσμων f<sup>35</sup> (90.1%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (9.9%) NU † 22:30 ελθειν f<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | συνελθειν κA,B,C [5%] NU | συνεισελθειν [2%] ‡ 22:30 παν f<sup>35</sup> κA,B,C [20%] NU | ολον [80%] HF,RP,OC,TR,CP § 22:30 αυτων f<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [12%] NU \* 23:1 ο παυλος τω συνεδριω f<sup>35</sup> (85.9%) HF,RP,OC,TR,NU | 234 B (9%) CP | 3412 κA,C (5%)

ἡμέρας.» <sup>2</sup> Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. <sup>3</sup> Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· «Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων† με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι.» <sup>4</sup> Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον,‡ «Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;» <sup>5</sup> Ἐφη τε ὁ Παῦλος· «Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γάρ,§ Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.»

<sup>6</sup> Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Φαρισαίων, τὸ δὲ ἕτερον Σαδδουκαίων,\* ἔκραξεν† ἐν τῷ συνεδρίῳ, «Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου·‡ περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ§ κρίνομαι.» <sup>7</sup> Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος,\* ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων,† καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. <sup>8</sup> (Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ

† 23:3 κρινων *rell* | κρινον [20%] ‡ 23:4 ειπον *rell* | ειπαν κΒ [5%] NU § 23:5 γαρ **f**<sup>35</sup> C [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 οτι κΑ,Β [5%] NU \* 23:6 φαρισαιων το δε ετερον σαδδουκαιων **f**<sup>35</sup> [20%] | 52341 κΑ,Β,С [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU † 23:6 εκραξεν **f**<sup>35</sup> A [98%] HF,RP,OC,TR,CP | εκραζειν κΒ,С [2%] NU ‡ 23:6 φαρισαιου **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | φαρισαιων κΑ(В)С [3%] NU § 23:6 εγω **f**<sup>35</sup> κΑ [99%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — В,С [1%] \* 23:7 λαλησαντος **f**<sup>35</sup> C [86%] HF,RP,OC,TR,CP | λαλουντος В [10%] | ειποντος (κ)Α [4%] NU † 23:7 φαρισαιων και των σαδδουκαιων **f**<sup>35</sup> [48%] HF,OC,TR | 1 [25%] RP | 4231 [7%] | 124 A(В)С [15%] NU | 421 κ [5%] CP

εἶναι ἀνάστασις, μήτε † ἄγγελος μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφοτέρωθεν.)<sup>9</sup> Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες § οἱ γραμματεῖς\* τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, «Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ † πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν.» †<sup>10</sup> Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, § εὐλαβηθεῖς\* ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβῆναι καὶ † ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

### *A plot exposed*

<sup>11</sup> Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπεν, «Θάρσει Παῦλε, † ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ § καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.»  
<sup>12</sup> Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες

† 23:8 μητε f<sup>35</sup> κA,B,C [25%] OC,NU | μηδε [75%] HE,RP,TR,CP  
§ 23:9 ανασταντες f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 τινες κA,B(C) [7%] NU \* 23:9 οι γραμματεις f<sup>35</sup> [49%] HE,RP,OC,TR,CP | 2 [45%] | των γραμματεων κB(C) [4%] NU | — A [2%]  
† 23:9 δε rell | 1 και CP † 23:9 μη θεομαχωμεν f<sup>35</sup> (95.6%) HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (4.4%) NU § 23:10 γενομενης στασεως f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 A,C | γινομενης 2 (κ)(B) [5%] NU \* 23:10 ευλαβηθεις f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | φοβηθεις (κ)A,B,C [7%] NU † 23:10 καταβηναι και f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,CP | καταβαν κA,B,C [5%] TR,NU † 23:11 παυλε f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [5%] NU § 23:11 σε δει rell | 21 CP

τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν,\* ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς† μῆτε φαγεῖν μῆτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν‡ τὸν Παῦλον. 13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα§ οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν\* πεποηκότες.† 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς‡ πρεσβυτέροις εἶπον·§ «Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 Νῦν οὖν, ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ, σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον\* καταγάγῃ αὐτὸν† πρὸς‡ ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.»

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ ἐνεδρον,§ παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν

\* 23:12 τινες των ιουδαιων συστροφην f<sup>35</sup> [86%] HF,RP,OC,TR,CP | 4123 (p<sup>48</sup>) [4%] | 4 οι ιουδαιοι κA,B,C [10%] NU † 23:12 εαυτους f<sup>35</sup> C [25%] | 1 λεγοντες p<sup>48</sup> κA,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 23:12 ανελωσιν f<sup>35</sup> (A) [20%] | αποκτεινωσιν (κ)B,C [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | απεκτεινας p<sup>48</sup> § 23:13 τεσσαρακοντα f<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | τεσσερακοντα κA,B,C [3%] NU \* 23:13 συνωμοσιαν *rell* | συνομοσιαν [35%] | two other variants | — p<sup>48</sup> is wild † 23:13 πεποηκοτες f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | ποιησαμενοι κA,B,C [5%] NU | ποιησαντες [9%] | three other variants p<sup>48</sup> [1%] ‡ 23:14 τοις *rell* | — CP § 23:14 ειπον *rell* | ειπαν p<sup>48</sup> κA,B,C [15%] NU \* 23:15 αυριον f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [5%] NU † 23:15 καταγαγη αυτον f<sup>35</sup> p<sup>48</sup> κA,B,C [35%] CP,NU | 21 [65%] HF,RP,OC,TR ‡ 23:15 προς f<sup>35</sup> C [93%] HF,RP,OC,TR,CP | εις p<sup>48</sup> κA,B [7%] NU § 23:16 το ενεδρον f<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,TR,CP | πην ενεδραν κA,B,C [8%] NU



εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ.  
 17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν  
 ἑκατοντάρχων ἔφη, «Τὸν νεανίαν\* τοῦτον  
 ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γάρ τι  
 ἀπαγγεῖλαι† αὐτῷ.» 18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν  
 αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν,  
 «Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με  
 ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν‡ ἀγαγεῖν πρὸς  
 σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.» 19 Ἐπλαβόμενος  
 δὲ τῆς χειρός αὐτοῦ, ὁ χιλιάρχος καὶ  
 ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυθάνετο, «Τί  
 ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;» 20 Εἶπεν δὲ  
 ὅτι «Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτησαί  
 σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς

---

\* **23:17** νεανιαν *rell* | νεανισκον [2%] CP | νεανια [19%] |  
 one other variant † **23:17** τι ἀπαγγεῖλαι **f**<sup>35</sup> (κ)C [97%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | 21 A,B [3%] NU ‡ **23:18** νεανιαν **f**<sup>35</sup> B  
 [85%] HE,RP,OC,TR,CP | νεανισκον κA [15%] NU

τὸν Παῦλον, § ὡς μέλλοντες\* τι ἀκριβέστερον

§ **23:20** εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον **f**<sup>35</sup> [88%]  
 HE,RP,OC,TR,CP | 564123 κA,B [7%] NU | 456123 [5%] \* **23:20**  
 1) μέλλοντες **f**<sup>35</sup> (33.1%) TR,CP 2) μέλλοντα (27.2%) HE,RP 3)  
 μέλλοντων (17.4%) OC 4) μέλλων A,B (9.2%) 5) μέλλον κ (7.5%)  
 NU6) μέλλοντας (5.4%) (one other) (0.2%) Rather a dismaying  
 picture—what to do? To begin, the variants are all participial  
 forms of the same verb. The key seems to be the perceived  
 referent or antecedent of the participle. Is it “the Jews”, “the  
 Sanhedrin” or “the commander”? The best answer from the  
 point of view of the grammar is evidently “the Jews”, which  
 would require a masc., nom., plural form—the only candidate  
 is variant 1). However, there were those who took the referent  
 to be “the Sanhedrin”—the Alexandrian MSS have συνεδριον  
 next to the participle, separated only by ὡς. The grammar  
 requires a neuter, acc., sg. form—variant 5). But, the Sanhedrin  
 was made up of men, so perhaps some decided it would be  
 more appropriate to make it plural—variant 2); and maybe even  
 masc. besides—variant 6) [might this be assimilation to verse  
 15?]. Variant 3), being genitive, is really strange, unless somehow  
 someone thought that the commander intended to inquire of  
 the Sanhedrin, viewed as plural. Variant 4) presumably takes  
 “the commander” as the referent, but puts the form in the nom.,  
 sort of *ad sensum* since σε is acc. But variant 2) could also  
 be referring to the commander, precisely masc., acc., singular.  
 What are the requirements of the context? “The commander”  
 as referent does not fit. Not only was it not his idea, he sent  
 Paul away that very night to forestall the possibility. (That the  
 Jews should attempt to tell the commander what was in **his** mind  
 is scarcely credible.) “The Sanhedrin” as referent really doesn’t  
 fit either. το συνεδριον appears in the text as the OBJECT OF A  
 PREPOSITION, not as an initiating agent. It is “the Jews” that is the  
 Subject of the main verb, and therefore of the two infinitives,  
 and our participle is working with the second infinitive, “as ones  
 intending to inquire”. Conclusion: variant 1) is the only one that  
 really fits the context; it is also the best attested. Although it only  
 musters 33.1% of the vote (including **f**<sup>35</sup>), it is also attested by the  
 three ancient versions—always weighty testimony. I conclude  
 that the Autograph read μέλλοντες.

πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. <sup>21</sup> Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους† τεσσαράκοντα,‡ οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσιν§ προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.» <sup>22</sup> Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσεν\* τὸν νεανίαν† παραγγείλας, «Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.»

### *Paul sent to Felix*

<sup>23</sup> Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας‡ τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· «Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· <sup>24</sup> κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες§ τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα\* τὸν ἡγεμόνα.» <sup>25</sup> Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν† τὸν τύπον τοῦτον·

† **23:21** πλείους *rell* | — [15%] ‡ **23:21** τεσσαράκοντα **f**<sup>35</sup> [98%] *HE,RP,OC,TR,CP* | τεσσαράκοντα *KA,B* [2%] *NU* § **23:21** ετοιμοί εἰσιν **f**<sup>35</sup> [92%] *HE,RP,OC,TR,CP* | 21 *KA,B* [8%] *NU* \* **23:22** ἀπελυσεν *rell* | ἐπελυσεν *CP* | ἀπελυσαι [3%] † **23:22** νεανίαν **f**<sup>35</sup> [96%] *HE,RP,OC,TR,CP* | νεανισκον *KA,B* [4%] *NU* ‡ **23:23** δυο τινας **f**<sup>35</sup> *A* [97%] *HE,RP,OC,TR,CP[NU]* | 21 *KB* [2%] | 2 [1%] § **23:24** ἐπιβιβασαντες *rell* | ἐπιβηβασαντες [20%] \* **23:24** φηλικα **f**<sup>35</sup> *KB* [35%] *HE,RP,OC,TR,NU* | φιληκα [25%] *CP* | φιλικα *A* [40%] † **23:25** περιεχουσαν **f**<sup>35</sup> *A* [94%] *HE,RP,OC,TR,CP* | εχουσαν *KB* [6%] *NU* | — **¶**<sup>48</sup> *is wild*

26 «Κλαύδιος Λυσίας, τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι·‡ Χαίρειν. 27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα§ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ’ αὐτῶν· ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην\* αὐτόν,† μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν. 28 Βουλόμενος δὲ‡ γνῶναι§ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·\* 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν† ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα.‡ 30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλής εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν§ ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,\* ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ† πρὸς αὐτόν ἐπὶ σοῦ. Ἐρρωσο.»‡

‡ 23:26 φηλικι f<sup>35</sup> p<sup>48</sup>κΒ [40%] HE,RP,OC,TR,NU | φιληκι [30%] CP | φιλικι A [17%] | φιλικη [4%] | — [9%] § 23:27 συλληφθεντα *rell* | συλληφθεντα p<sup>48</sup>κΑ,Β [2%] NU \* 23:27 εξειλομην *rell* | εξειλαμην κ(Α)Β [4%] NU | ερυσσμην p<sup>48</sup> † 23:27 αυτον f<sup>35</sup> [87%] HE,RP,OC,TR,CP | αυτων [3%] | — κΑ,Β [10%] NU | κραζον p<sup>48</sup> ‡ 23:28 δε f<sup>35</sup> [97%] HE,RP,OC,TR,CP | τε p<sup>48</sup>κΑ,Β [3%] NU § 23:28 γνωναί f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | επιγνωναί κΑ,Β [5%] NU \* 23:28 κατηγαγον αυτον εις το συνεδριον αυτων f<sup>35</sup> p<sup>48v</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 13456 κΑ [4%] NU | — Β [1%] † 23:29 μηδεν f<sup>35</sup> [75%] HE,RP | 1 δε κΑ,Β [25%] OC,TR,CP,NU ‡ 23:29 εγκλημα εχοντα f<sup>35</sup> [50%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 κΑ,Β [50%] NU § 23:30 μελλειν f<sup>35</sup> (89.4%) HE,RP,OC,TR,CP | — κΑ,Β (10.6%) NU \* 23:30 υπο των ιουδαιων f<sup>35</sup> (89.4%) HE,RP,OC,TR,CP | — κΑ,Β (10.6%) NU † 23:30 τα f<sup>35</sup> [98%] HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — (κΑ)Β [2%] ‡ 23:30 ερρωσο f<sup>35</sup> κ [68%] HE,RP,OC,TR,CP | ερρωσθε [25%] | four further spellings [5%] | — Α,Β [2%] NU

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαμβάνοντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς§ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. 32 Τῆ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἰππεῖς πορεύεσθαι\* σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμῶν† καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας‡ ἐστίν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας. 35 «Διακούσομαί σου,» ἔφη, «ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται.»§ Ἐκέλευσέν τε\* αὐτὸν† ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ‡ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.§

## 24

### Caesarea

### Felix

§ 23:31 τῆς f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [10%] NU  
 \* 23:32 πορευεσθαι f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | απερχεσθαι (κ)A,B [15%] NU † 23:34 ο ηγεμων f<sup>35</sup> [91%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [9%] NU ‡ 23:34 επαρχιας *rell* | επαρχιας κA,B [2%] NU § 23:35 παραγενωνται *rell* | παραγενονται [20%] | παραγενοντε [3%] \* 23:35 εκελευσεν τε f<sup>35</sup> [87%] HF,RP,OC,TR,CP | κελευσας A,B [10%] NU | κελευσαντος κ | εκελευσαι δε [3%] † 23:35 αυτον f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [10%] NU ‡ 23:35 του f<sup>35</sup> κA [20%] OC,TR,NU | τω B [1%] | — [79%] HF,RP,CP § 23:35 φυλασσεσθαι f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 αυτον κA,B [10%] NU

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων\* καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν† τῷ ἡγεμόνι‡ κατὰ τοῦ Παύλου. 2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· «Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων§ γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, 3 πάντη\* τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,† μετὰ πάσης εὐχαριστίας.‡ 4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον§ σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικειᾷ. 5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσιν\* πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν

---

\* **24:1** των πρεσβυτερων **f**<sup>35</sup> (83.4%) HE,RP,OC,TR,CP | 2 τινων **κ**A,B (14.9%) NU | 2 (1.7%) † **24:1** ενεφανισαν *rell* | ενεφανησαν [20%] | επεφανησαν [5%] ‡ **24:1** ηγεμονι *rell* | ηγεμωνι [10%] | ηγεμονη [3%] § **24:2** κατορθωματα **f**<sup>35</sup> [90%] HE,RP,OC,TR,CP | διορθωματα **κ**A,B [10%] NU \* **24:3** παντη *rell* | παντι [35%] | one other variant † **24:3** φηλιξ **f**<sup>35</sup> **κ**A,B [40%] HE,RP,OC,TR,NU | φιληξ [35%] CP | φιλιξ [25%] ‡ **24:3** ευχαριστιας *rell* | ευχαριστηιας A [14%] § **24:4** πλεον **f**<sup>35</sup> [20%] | πλειον **κ**A,B [79%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | πλιον A [1%] \* **24:5** στασιν **f**<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | στασεις (**κ**)A,B [4%] NU

ἐπίειρασεν βεβηλῶσαι· ὄν καὶ ἐκρατήσαμεν·†

† 24:6 1) (without the long addition) f<sup>35</sup>  $\kappa$ A,B (58.9%) HF,RP,NU 2) - 36): 7 και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγεν κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε. The five principle variations hinge on the three underlined words; they are: 2) κριναι ... επι σε (9.7%) [6 variants] 8) κριναι ... επι σου (10.5%) [14 variants] 22) κριναι ... προς σε (5.3%) [8 variants] 30) κρινειν ... επι σου (4.4%) [4 variants] 34) κρινειν ... επι σε (1.7%) OC,TR [3 variants] (OC is in small print) 37) replaces απηγαγεν with five words, plus two other changes: κριναι ... επι σου (3.2%) [2 variants] 39) completely rewrites the material: κριναι ... προς σε (3.4%) CP [6 variants](eight further variants) (2.9%) [8 variants]. Variant 2) presumably has the best claim to be the standard form of the addition: κριναι clearly bests κρινειν, επι clearly bests προς, σε barely bests σου. [Although variant 8) appears to be slightly stronger than 2) numerically, the 14 internal variants, compared to 6, effectively diminish its credibility. The main variant in 2) is far stronger than that of 8).] It is also attested by syr and lat<sup>pt</sup>. However, although some form of the addition commands 41.1% of the MSS, there are no less than 51 variants! What about the context? The addition makes good sense, and it fits nicely. But, it is not really necessary; that information Felix already knew. The text reads quite well without the addition also. I conclude that the short form was judged to be abrupt or incomplete, giving rise to the addition; presumably the Autograph did not contain it. Since Tertullus was an orator he may well have actually said what is in the addition, plus a good deal more besides, but did Luke write it? (The incidents recorded in Acts were well known by many contemporaries, and there were many written accounts in circulation [Luke 1:1], so it was entirely predictable that a variety of historically correct material would be added, here and there, to Luke's account.) The external evidence, though divided, is adequate to resolve this case: 58.9% against a severely fragmented 41.1%. The ancient versions, being divided, do not help us much this time. Although 59% is not a strong majority, by any means, still, the severe fragmentation of the 41% sort of leaves variant 1) without a worthy opponent. Variant 1) wins in "Antiquity", "Number", "Variety" and "Continuity", so I have no doubt that it is original. [The reading of the TR, variant 34), really

8 παρ' οὗ δυνήση, αὐτὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.» 9 Συνεπέθεντο<sup>‡</sup> δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος, λέγειν· «Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν δίκαιον\* τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον<sup>†</sup> τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου γνῶναι<sup>‡</sup> ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι<sup>§</sup> δεκαδύο,\* ἄφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν<sup>†</sup> Ἱερουσαλήμ. 12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν<sup>‡</sup> ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. 13 Οὔτε<sup>§</sup> παραστήσαι\* δύνανται<sup>†</sup> περὶ ὧν νῦν<sup>‡</sup> κατηγοροῦσίν μου. 14 Ὁμολογῶ

<sup>‡</sup> 24:9 συνεπεθεντο *rell* | συνεθεντο [5%] TR § 24:10 δε **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR | τε **κ**A,B [5%] CP,NU \* 24:10 δικαιον **f**<sup>35</sup> [25%] | — **κ**A,B [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU † 24:10 ευθυμοτερον **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | ευθυμως **κ**A,B [7%] NU ‡ 24:11 γνωνα **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | επιγνωσαι **κ**A,B [7%] NU § 24:11 ημεραι **f**<sup>35</sup> **κ**A,B [95%] HF,RP,OC,CP,NU | 1 η [5%] TR | one other variant \* 24:11 δεκαδυο **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | δωδεκα **κ**A,B [7%] NU † 24:11 εν **f**<sup>35</sup> [75%] HF,RP,TR,CP | εις **κ**A,B [25%] OC,NU ‡ 24:12 επισυστασιν **f**<sup>35</sup> [89%] HF,RP,OC,TR,CP | επιστασιν **κ**A,B [10%] NU | two other variants [1%] § 24:13 ουτε **f**<sup>35</sup> A [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ουδε **κ**B [2%] NU \* 24:13 παραστησαι **f**<sup>35</sup> **κ**A,B [40%] OC,NU | 1 με HF,RP,TR,CP | 1 με νυν [60%] † 24:13 δυνανται **f**<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 σοι (σου A) **κ**(A)B [7%] NU | 1 μοι [5%] ‡ 24:13 νυν **f**<sup>35</sup> [88%] HF,RP,OC,TR,CP | νυνι **κ**A(B) [7%] NU | — [5%]



δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν, οὕτως λατρεύω τῷ πατρώῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν Νόμον καὶ τοῖς<sup>§</sup> Προφήταις γεγραμμένοις, <sup>15</sup> ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσσεσθαι νεκρῶν,\* δικαίων τε καὶ ἀδίκων. <sup>16</sup> Ἐν τούτῳ δὲ<sup>†</sup> αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων<sup>‡</sup> πρὸς τε<sup>§</sup> τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός.\* <sup>17</sup> Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου<sup>†</sup> καὶ προσφοράς, <sup>18</sup> ἐν οἷς<sup>‡</sup> εὐρόν με ἠγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινές<sup>§</sup> ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι· <sup>19</sup> οὐς ἔδει\* ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με.<sup>†</sup> <sup>20</sup> Ἡ

§ **24:14** τοις **f**<sup>35</sup> A (79.1%) HF,RP,TR,CP | 1 εν 1 κB (20.4%) OC,NU | τους [5%] (OC is in small print) \* **24:15** νεκρων **f**<sup>35</sup> (93.4%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (6.6%) NU † **24:16** δε **f**<sup>35</sup> [76%] HF,RP,TR,CP | και κA,B,C [10%] NU | 1 και [12%] OC | τε και [2%] ‡ **24:16** εχων **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,CP | εχειν κA,B,C [5%] OC,TR,NU § **24:16** τε **f**<sup>35</sup> [60%] | — κA,B,C [40%] HF,RP,OC,TR,CP,NU \* **24:16** δια παντος *rell* | — CP † **24:17** παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | 234567 A | 2345671 κB,C [7%] NU ‡ **24:18** οις **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | αις κA,B,C [10%] NU | one other variant § **24:18** τινες **f**<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC | 1 δε κA,B [2%] TR,CP,NU | 1 των [2%] | 1 δε των C [4%] | one other variant \* **24:19** εδει **f**<sup>35</sup> κA,B,C [30%] OC,NU | δει [70%] HF,RP,TR,CP † **24:19** με **f**<sup>35</sup> [97%] HF,RP,OC,TR,CP | εμε κA,B,C [3%] NU

αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν<sup>‡</sup> τί εὔρον ἐν ἐμοὶς ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, <sup>21</sup> ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα,\* ἐστὼς ἐν αὐτοῖς,<sup>†</sup> ὅτι «Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' <sup>‡</sup> ὑμῶν.»»

<sup>22</sup> Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς,<sup>§</sup> ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς Ὁδοῦ, εἰπών,\* «Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς»· <sup>23</sup> διαταξάμενός τε<sup>†</sup> τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον,<sup>‡</sup> ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι<sup>§</sup> αὐτῷ.

<sup>24</sup> Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος

<sup>‡</sup> **24:20** εἰπατωσαν **f**<sup>35</sup>  $\kappa\alpha, B, C$  [95%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, C\bar{P}, N\bar{U}$  | 1 εἰ [5%]  $TR$  **§ 24:20** ἐν ἐμοὶ **f**<sup>35</sup>  $C$  [97%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | —  $\kappa\alpha, B$  [3%]  $NU$  \* **24:21** ἐκραξα **f**<sup>35</sup> [80%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | ἐεκραξα  $\kappa\alpha, B, C$  [20%]  $NU$  <sup>†</sup> **24:21** ἐστὼς ἐν αὐτοῖς **f**<sup>35</sup> [92%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | 231  $\kappa\alpha, B, C$  [8%]  $NU$  <sup>‡</sup> **24:21** ὑφ' **f**<sup>35</sup>  $\kappa$  [97%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | εφ  $A, B, C$  [3%]  $NU$  **§ 24:22** ἀκουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο (ανεβαλλετο 7.4%  $CP$ ) αυτους **f**<sup>35</sup> (92.4%)  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | 62745  $\kappa\alpha, B, C$  (4.9%)  $NU$  | 62457 (2.7%) (For the statement of evidence on φηλιξ see the note five down.) \* **24:22** εἰπων **f**<sup>35</sup> [95%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | εἰπας  $\kappa\alpha, B, C$  [3%]  $NU$  | — [2%] <sup>†</sup> **24:23** τε **f**<sup>35</sup> [75%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | δε [3%] | —  $\kappa\alpha, B, C$  [22%]  $NU$  <sup>‡</sup> **24:23** τον παυλον **f**<sup>35</sup> [93%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | αυτον  $\kappa\alpha, B, C$  [7%]  $NU$  **§ 24:23** η προσερχεσθαι **f**<sup>35</sup> [95%]  $H\bar{F}, R\bar{P}, O\bar{C}, T\bar{R}, C\bar{P}$  | —  $\kappa\alpha, B, C$  [5%]  $NU$

ὁ Φῆλιξ\* σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικί,† οὔσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν‡ πίστεως. <sup>25</sup> Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι,§ ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, «Τὸ νῦν ἔχον\* πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβῶν† μετακαλέσομαί σε.» <sup>26</sup> Ἄμα‡ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν·§ διὸ καὶ πυκνότερον\* μεταπεμπόμενος ὠμίλει† αὐτῷ.

<sup>27</sup> Διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων δὲ‡ χάριτας§ καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις, ὁ Φῆλιξ

\* **24:24** φηλιξ **f**<sup>35</sup> **κA** [46%] **HE,RP,OC,TR,NU** | φηλιξ [37%] **CP** | φηλιξ **B** [17%] (The percentages remain the same in verses 25, 27a and 27b. In the note five up, the three variants have [46%], [32%] and [22%] respectively.) † **24:24** γυναικι **f**<sup>35</sup> **C** [88%] **HE,RP** | 1 αυτου **κ** [8%] **OC,TR** | ιδία 1 **B** [3%] **CP,NU** | ιδία 1 αυτου **A** [1%] ‡ **24:24** ιησουν **f**<sup>35</sup> **κ(B)** [55%] **CP,NU** | — **A** [45%] **HE,RP,OC,TR** § **24:25** εσεσθαι **f**<sup>35</sup> [92%] **HE,RP,OC,TR,CP** | — **κA,B,C** [8%] **NU** \* **24:25** εχον *rell* | εχων [14%] | one other variant † **24:25** μεταλαβων *rell* | λαβων [10%] **CP** | παραλαβων **A** | two other variants ‡ **24:26** αμα **f**<sup>35</sup> **κA,B,C** [95%] **HE,RP,CP,NU** | 1 δε [5%] **OC,TR** § **24:26** οπως λυση αυτον **f**<sup>35</sup> [93%] **HE,RP,OC,TR,CP** | — **κA,B,C** [5%] **NU** | two other variants [2%] \* **24:26** πυκνότερον **f**<sup>35</sup> [20%] | 1 αυτον **κA,B** [75%] **HE,RP,OC,TR,CP,NU** | 1 αυτων [5%] † **24:26** ωμιλει (**B**) *rell* | ομιλει [14%] | διελεγετο **C** | one other variant ‡ **24:27** δε **f**<sup>35</sup> [55%] **OC,CP** | τε **κA,B,C** [45%] **HE,RP,TR,NU** § **24:27** χαριτας **f**<sup>35</sup> [81%] **HE,RP,TR,CP** | χαριτα **κA,B,C** [3%] **NU** | χαριν [16%] **OC**

κατέλιπεν\* τὸν Παῦλον δεδεμένον.

## 25

### *Festus*

<sup>1</sup> Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ,\* μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. <sup>2</sup> Ἐνεφάνισαν† δὲ‡ αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς§ καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, <sup>3</sup> αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως μεταπέμψηται αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ— ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν. <sup>4</sup> Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ,\* ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. <sup>5</sup> «Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν,» φησίν,† «συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ,‡ κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.» <sup>6</sup> Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας§

\* **24:27** κατελιπεν *rell* | κατελειπεν A [16%] \* **25:1** επαρχια *rell* | επαρχεια B [1%] NU | επαρχιω κ [1%] | επαρχειω A | two other variants † **25:2** ενεφανισαν *rell* | ανεφανισαν CP | ενεφανησαν [6%] | two other variants ‡ **25:2** δε **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | τε κA,B,C [4%] NU § **25:2** οι αρχιερεις **f**<sup>35</sup> κA,B,C [40%] NU | ο αρχιερευς [55%] HF,RP,OC,TR | ο τε αρχιερευς [5%] CP \* **25:4** εν καισαρεια **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | εις καισαρειαν (κA)B,C [4%] NU † **25:5** δυνατοι εν υμιν φησιν **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 23 (ημιν κ) 41 (κ)A,B,C [5%] NU ‡ **25:5** τουτω **f**<sup>35</sup> (74.2%) HF,RP,OC,TR,CP | ατοπον κA,B,C (9.4%) NU | 1 ατοπον (13.3%) | ατοπον 1 (3.1%) § **25:6** ημερας **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ου (κ)A,B,C [5%] NU

πλείους ἢ δέκα,\* καταβάς εἰς Καισάρειαν· τῇ ἐπαύριον καθίσας† ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. <sup>7</sup> Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν‡ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα§ φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου\* ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι, <sup>8</sup> ἀπολογουμένου αὐτοῦ† ὅτι «οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι‡ ἥμαρτον.» <sup>9</sup> Ὁ Φῆστος δέ, τοῖς Ἰουδαίοις θέλων§ χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν, «Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα\* ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι† ὑπ'‡ ἐμοῦ;» <sup>10</sup> Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· «Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς εἶμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. <sup>11</sup> Εἰ μὲν γὰρ§ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου

\* **25:6** ἡ δεκα **f**<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,TR | 1 οκτω CP | οκτω 12 κA,B,C [8%] NU † **25:6** καθισας *rell* | καθησας (A) [15%]  
‡ **25:7** περιεστησαν **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 αυτον κA,B,C [9%] NU | 1 αυτω [1%] § **25:7** αιτιαματα **f**<sup>35</sup> [70%] TR | αιτιωματα κA,B,C [30%] HF,RP,OC,CP,NU | two other variants  
\* **25:7** φεροντες κατα του παυλου **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | καταφεροντες κA,B,C [3%] NU | καταφεροντες 34 [1%] | two other variants [1%] † **25:8** απολογουμενου αυτου **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | του παυλου 1 κA,B,C [10%] NU ‡ **25:8** τι *rell* | — [2%] CP § **25:9** τοις ιουδαιοις θελων **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,TR,CP | 312 κA,B,C [10%] OC,NU \* **25:9** ιεροσολυμα *rell* | ιερουσαλημ OC † **25:9** κρινεσθαι **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κριθηναι κA,B,C [5%] NU ‡ **25:9** υπ **f**<sup>35</sup> [35%] | επ κA,B,C [63%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | επι [2%] § **25:11** γαρ **f**<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ουν κA,B,C [10%] NU

πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ\* ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.» <sup>12</sup> Τότε ὁ Φῆστος, συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· «Καίσαρα ἐπικέκλησαι. Ἐπὶ Καίσαρα πορεύση.»

### *Agrippa*

<sup>13</sup> Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι<sup>†</sup> τὸν Φῆστον. <sup>14</sup> Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον<sup>‡</sup> ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· «Ἄνθρωπός τις ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος<sup>§</sup> δέσμιος, <sup>15</sup> περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην.\* <sup>16</sup> πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν<sup>†</sup> πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

\* **25:11** το **f**<sup>35</sup> κA,B,C [65%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | του [35%]

† **25:13** ασπασομενοι **f**<sup>35</sup> [40%] OC,TR | ασπασαμενοι κA,B [60%] HF,RP,CP,NU ‡ **25:14** διετριβον **f**<sup>35</sup> κA(B)C [55%]

OC,TR,NU | διετριβεν [45%] HF,RP,CP § **25:14** φηλικος **f**<sup>35</sup> κA,B,C [52%] HF,RP,OC,TR,NU | φιληκος [37%] CP | φιλικος [11%] \* **25:15** δικην **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP |

καταδικην κA,B,C [5%] NU † **25:16** εις απωλειαν **f**<sup>35</sup> (92.5%) HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C (7.5%) NU

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, † ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον § ὧν ὑπενόουν ἐγώ,\* 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας † εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ † περὶ τὴν § τούτων\* ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ † κάκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ πέμψω † αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.»

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, § «Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου

† 25:17 αυτων ενθαδε f<sup>35</sup> κΑ (88.8%) ΗF,RP,OC,TR[NU] | 2 B (7.5%) CP | 21 C (3.7%) § 25:18 επεφερον f<sup>35</sup> [85%] ΗF,RP,OC,TR,CP | εφερον κΑ,B,C [10%] NU | υπεφερον [5%]  
 \* 25:18 υπενοουν εγω f<sup>35</sup> [91%] ΗF,RP,OC,TR,CP | 12 πουηραν [5%] | 21 πουηρων B [1%] NU | 21 πουηραν (κ)Α,C [3%] † 25:19 δεισιδαιμονιας *rell* | δυσειδαιμονιας CP | δισειδαιμονιας κΑ,B [2%] | three other variants † 25:20 εγω f<sup>35</sup> κΑ,B [90%] ΗF,RP,OC,CP,NU | 1 εις C [10%] TR § 25:20 περι την f<sup>35</sup> [22%] | 2 [2%] | 21 κΑ,B,C [76%] ΗF,RP,OC,TR,CP,NU \* 25:20 τουτων f<sup>35</sup> κΑ,B,C [35%] NU | τουτου [65%] ΗF,RP,OC,TR,CP † 25:20 ιερουσαλημ f<sup>35</sup> [80%] ΗF,RP,TR,CP | ιεροσολυμα κΑ,B,C [20%] OC,NU † 25:21 πεμψω f<sup>35</sup> [87%] ΗF,RP,OC,TR,CP | αναπεμψω κΑ,B,C [8%] NU | πεμψας [5%] § 25:22 εφη f<sup>35</sup> C [98%] ΗF,RP,OC,TR,CP | — κΑ,B [2%] NU

ἀκούσαι.» Ὁ δέ,\* «Αὔριον,» φησίν, «ἀκούση αὐτοῦ.»<sup>23</sup> Τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον,† σύν τε τοῖς‡ χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὓσιν§ τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.<sup>24</sup> Καί φησιν ὁ Φῆστος· «Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες· θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν\* τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι, ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες† μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν‡ μηκέτι.<sup>25</sup> Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος§ μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν\* πεπραχέναι, καὶ† αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν.‡<sup>26</sup> Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως

\* 25:22 ο δε f<sup>35</sup> C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [2%] NU † 25:23 ακροατηριον *rell* | ακροτηριον (κ) [17%] | πραιτωριον [5%] ‡ 25:23 τοις f<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [7%] NU § 25:23 ουσιν f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [4%] NU \* 25:24 παν f<sup>35</sup> [89%] HE,RP,OC,TR,CP | απαν κA,B,C [10%] NU | — [1%] † 25:24 επιβωντες f<sup>35</sup> C [98%] HE,RP,OC,TR,CP | βωντες κA,B [2%] NU ‡ 25:24 ζην αυτον f<sup>35</sup> [85%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 κA,C [15%] NU | 2 B § 25:25 καταλαβομενος f<sup>35</sup> κ [95%] HE,RP,OC,TR,CP | κατελαβομην A,B,C [5%] NU \* 25:25 θανατου αυτον f<sup>35</sup> κ [97%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 A,B,C [3%] NU † 25:25 και f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [5%] NU ‡ 25:25 αυτον f<sup>35</sup> [96%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B,C [4%] NU



γενομένης§ σχῶ τι γράψαι.\* 27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάδιαι.»

## 26

### *Paul's defense*

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, «Ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ\* σεαυτοῦ λέγειν.» Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα.† 2 «Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον,‡ 3 μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν§ τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου\* μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν† ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει‡ μου ἐν§ Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες οἱ\* Ἰουδαῖοι, 5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν

§ 25:26 γενομενης *rell* | γινομενης [24%] | one other variant

\* 25:26 γραψαι **f**<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | γραψω *KA,B,C* [7%]

NU \* 26:1 υπερ **f**<sup>35</sup> *B* [84%] HF,RP,OC,TR,CP | περι *KA,C*

[16%] NU † 26:1 απελογειτο εκτεινας την χειρα **f**<sup>35</sup> [95%]

HF,RP,TR,CP | 2341 (*KA,B,C*) [5%] OC,NU ‡ 26:2 επι σου

μελλων απολογεισθαι σημερον **f**<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,CP | 12354

(*KA*)(*A*)*B,C* [15%] NU | 34125 TR | one other variant § 26:3

εθων **f**<sup>35</sup> *KB* [62%] OC,TR,NU | ηθων [37%] HF,RP,CP | εθωνων *A,C*

[1%] \* 26:3 σου **f**<sup>35</sup> *C* [88%] HF,RP,OC,TR,CP | — *KA*(*B*) [12%]

NU † 26:4 την **f**<sup>35</sup> *KA* [82%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — *B,C* [18%]

‡ 26:4 εθνει *rell* | εθνη [14%] | εθνη *KA* [1%] § 26:4 εν **f**<sup>35</sup> *C*

[97%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τε *KA,B* [3%] NU \* 26:4 οι **f**<sup>35</sup> *KA*

[75%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — *B,C* [25%]

μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. <sup>6</sup> Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς† τοὺς πατέρας‡ ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, <sup>7</sup> εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν, ἐν ἐκτενίᾳ§ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον,\* ἐλπίζει καταντῆσαι. Περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ Ἰουδαίων.† <sup>8</sup> Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

### *How he persecuted Christians*

<sup>9</sup> »Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι. <sup>10</sup> ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς‡ τῶν ἁγίων ἐγὼ§ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε\* αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. <sup>11</sup> Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτούς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε

† **26:6** προς f<sup>35</sup> C [90%] HF,RP,OC,TR,CP | εις κA,B [10%] NU  
‡ **26:6** πατερας f<sup>35</sup> [78%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 ημων κA,B,C [22%] NU § **26:7** εκτενια f<sup>35</sup> A,C [69%] | εκτενεια κB [31%] HF,RP,OC,TR,CP,NU \* **26:7** λατρευον *rell* | λατρευων [16%]  
† **26:7** βασιλευ αγριππα υπο ιουδαιων f<sup>35</sup> [87%] HF,RP(CP) | 3412 [9%] | 123 των 4 OC,TR | 341 κB,C [3%] NU | 34 A [1%] | one other variant (OC is in small print) ‡ **26:10** πολλους f<sup>35</sup> B [95%] HF,RP,OC,TR,CP | πολους τε κA,C [5%] NU § **26:10** εγω f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,TR,CP | 1 εν κA,B,C [15%] OC,NU \* **26:10** τε *rell* | δε [25%] | one other variant

ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

*How Jesus chose him*

<sup>12</sup> »Ἐν οἷς καὶ† πορευόμενος εἰς‡ Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ§ τῶν ἀρχιερέων, <sup>13</sup> ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,\* βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. <sup>14</sup> Πάντων δὲ† καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν‡ τῇ Ἑβραίδι διαλέκτῳ· «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.» <sup>15</sup> Ἐγὼ δὲ εἶπον,§ «Τίς εἶ, Κύριε;» Ὁ δὲ\* εἶπεν· «Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. <sup>16</sup> Ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες† ὧν τε ὀφθῆσομαί σοι, <sup>17</sup> ἐξαιρούμενός σε ἐκ

† **26:12** καὶ **f**<sup>35</sup> [83%] HE,RP,OC,TR,CP | — **κA,B,C** [17%] NU (OC is in small print) ‡ **26:12** εἰς **f**<sup>35</sup> **A** [32%] | 1 τὴν **κB,C** [68%] HE,RP,OC,TR,CP,NU § **26:12** παρὰ **f**<sup>35</sup> **C** [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — **κA,B** [5%] NU \* **26:13** εἶδον *rell* | ἰδον **A** [16%] | ἰδου **C** | one other variant † **26:14** δε **f**<sup>35</sup> **C** [90%] HE,RP,OC,TR,CP | τε **κA,B** [10%] NU ‡ **26:14** λαλουσαν προς με και λεγουσαν **f**<sup>35</sup> (74.6%) HE,RP,OC,TR,CP | λαλουσης 234 λεγουσης (1.4%) | 123 (7.4%) | 523 **κA,B,C** (8.6%) NU | λεγουσης 23 (4.7%) | 5 μοι (2.5%) | three other variants (0.8%) § **26:15** ειπον **f**<sup>35</sup> **κ** [65%] HE,RP,OC,TR,CP | ειπα **A,B,C** [35%] NU \* **26:15** δε **f**<sup>35</sup> [85%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 κυριος **κA,B,C** [15%] NU † **26:16** ειδες **f**<sup>35</sup> **κ** [87%] HE,RP,OC,TR | 1 με **B(C)** [4%] [NU] | οιδες **CP** | ιδες **A,C** [9%]

τοῦ λαοῦ καὶ† τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγώ§ σε ἀποστέλλω.\* 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι† ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ† τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληῖρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.› 19 Ὅθεν, Βασιλεῦ§ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ 20 —ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρώτον\* καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς† πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλω·† «μετανοεῖν§ καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.» 21 Ἐνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι\* ἐν† τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 Ἐπικουρίας

† 26:17 καὶ f<sup>35</sup> C [94%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 εκ κA,B [6%] NU  
 § 26:17 εγω *rell* | νυν [5%] TR \* 26:17 σε αποστελλω f<sup>35</sup> [50%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 αποστελω [35%] | αποστελω 1 [9%] | 21 κA,B [2%] NU | εξαποστελλω 1 C [2%] | εξαποστελω 1 [2%] † 26:18 επιστρεψαι f<sup>35</sup> κB,C [30%] OC,TR,CP,NU | υποστρεψαι [35%] HF,RP | αποστρεψαι A [35%] † 26:18 καὶ *rell* | 1 απο C [20%] § 26:19 βασιλευ *rell* | βασιλευς [2%] CP \* 26:20 πρωτον f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 τε κA,B [2%] NU † 26:20 εἰς f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [2%] NU † 26:20 απαγγελω f<sup>35</sup> [61%] OC | απαγγελλων [20%] HF,RP,TR | απηγγελων κA,B [9%] CP,NU | απηγγελλων [8%] | three other variants [2%] § 26:20 μετανοειν *rell* | μετανοιαν CP \* 26:21 με οἱ ιουδαιοι συλλαβομενοι f<sup>35</sup> [84%] HF,OC,TR,CP | 2314 [5%] RP | 134 B [5%] NU | 314 [4%] | 2341 A [1%] | 13 συλλαβουμενοι κ | two other variants [1%] † 26:21 εν f<sup>35</sup> A,B [94%] HF,RP,OC,TR,CP | οντα 1 κ [6%] [NU]

οὖν τυχῶν τῆς παρὰ † τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρόμενος § μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφηταὶ ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι\* καὶ Μωϋσῆς † 23 —εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς· εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει † καταγγέλλειν τῷ τε § λαῶ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.»

### *Festus interrupts*

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη·\* «Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.» 25 Ὁ δέ· † «Οὐ μαίνομαι,» φησὶν, «κράτιστε Φῆστε· ἀλλὰ † ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι § τούτων οὐ\* πείθομαι οὐδέν, † οὐ † γὰρ § ἐν

† 26:22 παρα f<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | απο κA,B [5%] NU | υπο [2%] § 26:22 μαρτυρομενος f<sup>35</sup> κA,B [75%] HF,RP,OC,CP,NU | μαρτυρουμενος [12%] TR | μαρτυρωμενος [13%] \* 26:22 γινεσθαι *rell* | γενεσθαι [1%] OC † 26:22 μωυσης *rell* | μωσης A,B [13%] TR † 26:23 μελλει *rell* | μελλειν [18%] | μελλιν κ | one other variant § 26:23 τε f<sup>35</sup> κA,B [60%] NU | — [40%] HF,RP,OC,TR,CP \* 26:24 εφη f<sup>35</sup> [83%] HF,RP,OC,TR,CP | φησιν κA,B [15%] NU | ειπεν [2%] † 26:25 δε f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 1 παυλος κA,B [5%] NU † 26:25 αλλα *rell* | αλλ B [12%] TR § 26:26 τι f<sup>35</sup> κA [96%] HF,RP,OC,TR,CP[NU] | — B [4%] \* 26:26 ου *rell* | — [12%] | ουδεν [2%] † 26:26 ουδεν f<sup>35</sup> [94%] HF,RP,OC,TR,CP | — A [4%] | ουθεν κB [2%] NU † 26:26 ου *rell* | — CP | ουδε [15%] § 26:26 γαρ f<sup>35</sup> [75%] HF,RP,CP | 1 εστιν κA,B [25%] OC,TR,NU

γωνία πεπραγμένον τοῦτο.\* 27 Πιστεύεις, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις.» 28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη,† «Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι.»‡ 29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν,§ «Εὐξαίμην\* ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ,† οὐ μόνον σέ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγὼ‡ εἶμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.»

30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη§ ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ ἡγεμὼν ἢ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς· 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι «Οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν\* πράσσει† ὁ ἄνθρωπος οὗτος.» 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, «Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο‡ ὁ ἄνθρωπος

\* 26:26 τουτο *rell* | 1 εστι CP † 26:28 εφη **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [6%] NU ‡ 26:28 γενεσθαι **f**<sup>35</sup> (96.5%) HE,RP,OC,TR,CP | ποιησαι κA,B (3.5%) NU § 26:29 ειπεν **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [6%] NU \* 26:29 ευξαιμην **f**<sup>35</sup> A,B [60%] HE,RP,OC,TR,CP,NU | ευξαμην **f**<sup>35pt</sup> κ [40%] † 26:29 πολλω **f**<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | μεγαλω κA,B [6%] NU ‡ 26:29 καγω **f**<sup>35</sup> κA [96%] HE,RP,OC,TR,CP | και εγω B [4%] NU § 26:30 και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη **f**<sup>35</sup> [93%] HE,RP,OC,TR,CP | 5 τε κA,B [3%] NU | 5 δε [2%] | three other variants [2%] \* 26:31 θανατου αξιον η δεσμων **f**<sup>35</sup> [89%] HE,RP,OC,TR,CP | 1342 κB [5%] NU | 2134 A [6%] † 26:31 πρασσει **f**<sup>35</sup> B [93%] HE,RP,OC,TR,CP | τι 1 κA [7%] [NU] ‡ 26:32 εδυνατο *rell* | ηδυνατο [20%] CP | two other variants

οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο§ Καίσαρα.»

## 27

### *Paul sent to Rome*

<sup>1</sup> Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρας\* Σεβαστῆς. <sup>2</sup> Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀτραμυτινῶ,† μέλλοντες‡ πλεῖν§ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου, Μακεδόνοιο Θεσσαλονικέως. <sup>3</sup> Τῇ τε\* ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρωπῶς† τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς‡ φίλους πορευθέντα§ ἐπιμελείας τυχεῖν. <sup>4</sup> Κάκειθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. <sup>5</sup> Τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ

---

§ 26:32 επεκεκλητο *rell* | επικεκλητο [20%] CP | three other variants \* 27:1 σπειρας **f**<sup>35</sup> [35%] | σπειρης *KA,B* [65%] *HF,RP,OC,TR,CP,NU* † 27:2 ατραμυτινω **f**<sup>35</sup> [21%] | αδραμυτινω [13%] | ατραμυττινω [6%] | αδραμυττινω [4%] | αδραμυτινω [5%] | ατραμυτηνω [12%] | αδραμυτηνω [9%] CP | αδραμυττινηνω *κ* [25%] *HF,RP,OC,TR,NU* | αραμυτηνω [4%] | αδραμυτηνηνω *A,B* ‡ 27:2 μελλοντες **f**<sup>35</sup> [75%] *HF,RP,OC,TR,CP* | μελλοντι *KA,B* [16%] *NU* | μελλοντα [4%] | μελλοντων [5%]  
 § 27:2 πλειν **f**<sup>35</sup> [90%] *HF,RP,OC,TR,CP* | 1 εις *KA,B* [8%] *NU* | επι [2%] \* 27:3 τε *rell* | — [3%] CP | δε [5%] † 27:3 φιλανθρωπῶς *rell* | φιλανθρωπῶς [1%] CP | φιλανθρωπος [5%] ‡ 27:3 τους *rell* | — [5%] *TR* (*OC* is in small print) § 27:3 πορευθεντα **f**<sup>35</sup> [87%] *HF,RP,OC,TR,CP* | πορευθεντι *KA,B* [4%] *NU* | πορευθεντας [5%] | απελθοντα [4%]

Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήχθημεν\* εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. <sup>6</sup> Κάκεϊ εὐρῶν ὁ ἑκατόνταρχος† πλοῖον Ἀλεξανδρίνου‡ πλέον εἰς§ Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν\* ἡμᾶς εἰς αὐτό. <sup>7</sup> Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην· <sup>8</sup> μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὧ ἐγγὺς ἦν πόλις† Λασαία.

### *A difference of opinion*

<sup>9</sup> Ἴκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν Νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι· παρήνει ὁ Παῦλος <sup>10</sup> λέγων αὐτοῖς, «Ἄνδρες, θεωρῶ‡ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ φόρτου§ καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.» <sup>11</sup> Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος\* τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ

\* **27:5** κατηχθημεν **f**<sup>35</sup> [23%] CP | κατηλθομεν B [71%] HE,RP,OC,TR,NU | κατηλθαμεν κA [1%] | ηλθομεν [5%] | one other variant † **27:6** εκατονταρχος **f**<sup>35</sup> [97%] HE,RP,TR,CP | εκατονταρχης κA,B [3%] OC,NU ‡ **27:6** αλεξανδρινον *rell* | αλεξανδρηνον [22%] § **27:6** εις **f**<sup>35</sup> [30%] | 1 την κA,B [70%] HE,RP,OC,TR,CP,NU \* **27:6** ενεβιβασεν *rell* | ανεβιβασεν [25%] | ενεβηβασεν [15%] | επεβιβασεν [1%] | one other variant † **27:8** ην πολις **f**<sup>35</sup> B [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 21 κA [5%] NU ‡ **27:10** θεωρω *rell* | θεωρω κ [13%] § **27:10** φορτου **f**<sup>35</sup> [30%] OC,TR | φορτιου κA,B [70%] HE,RP,CP,NU \* **27:11** εκατονταρχος **f**<sup>35</sup> [50%] TR | εκατονταρχης κA,B [50%] HE,RP,OC,CP,NU



ναυκλήρω ἐπειθέτο μάλλον† ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ† Παύλου λεγομένοις. 12 Ἄνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους§ ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν,\* εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

### *The storm*

13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 Μετ' οὐ πολὺ δέ, ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός (ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων).† 15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες‡ ἐφερόμεθα. 16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην,§ μόλις ἰσχύσαμεν\* περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης· 17 ἦν ἄραντες, βοηθείαις† ἐχρῶντο,

† 27:11 ἐπειθετο μαλλον f<sup>35</sup> [85%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 (KA)B [15%] NU ‡ 27:11 του f<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,TR,CP | — KA,B [8%] NU § 27:12 πλειους f<sup>35</sup> [91%] HF,RP,OC,TR,CP | πλειονες KA,B [4%] NU | πλειων [5%] \* 27:12 εκειθεν f<sup>35</sup> KA,B [80%] NU | κακειθεν [20%] HF,RP,OC,TR,CP † 27:14 ευροκλυδων f<sup>35</sup> (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP | ευρυκλυδων (1.4%) | ευρωκλυδων (0.8%) | ευρακυλων KA,B (0.8%) NU | seven other variants (1.7%) ‡ 27:15 επιδοντες *rell* | επιδιδοντες [2%] CP | one other variant § 27:16 κλαυδην f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κλαυδα KA<sup>V</sup> [4%] | καυδα B [1%] NU \* 27:16 μολις ισχυσαμεν f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 KA,B [5%] NU † 27:17 βοηθειαις *rell* | βοηθειας C [15%] | βοηθιαν x | one other variant

ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν † ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. <sup>18</sup> Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, <sup>19</sup> καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. § <sup>20</sup> Μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς\* τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

<sup>21</sup> Πολλῆς δὲ † ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· «Ἔδει μὲν, ὧ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. <sup>22</sup> Καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. <sup>23</sup> Παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ † ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ὧ καὶ λατρεύω, § <sup>24</sup> λέγων· «Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι. Καὶ ἰδοῦ, κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλείοντας μετὰ σοῦ.» <sup>25</sup> Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες·

† 27:17 συρτιν f<sup>35</sup> κA,B,C [45%] OC,TR,NU | συρτιν [55%] HF,RP,CP § 27:19 ερριψαμεν f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | ερριψαν (κ)A(B)C [10%] NU \* 27:20 πασα ελπις f<sup>35</sup> κC [95%] HF,RP,OC,TR,CP | † 21 A,B [5%] NU † 27:21 δε f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | τε κA,B,C [10%] NU † 27:23 ταυτη τη νυκτι f<sup>35</sup> A,B,C [95%] HF,RP,CP,NU | 231 [5%] OC,TR | τηδε 23 κ § 27:23 αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω f<sup>35</sup> [84%] HF,RP,OC,TR,CP | 23456781 B,C [4%] | 2345 εγω 6781 κA [1%] [NU] | 12345 εγω 678 [10%] | three other variants [1%]

πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. <sup>26</sup> Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.»

<sup>27</sup> Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτη νύξ ἐγένετο, διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. <sup>28</sup> Καὶ βολίσαντες εὔρον ὀργυιὰς\* εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὔρον ὀργυιὰς δεκαπέντε· <sup>29</sup> φοβούμενοί τε μή πῶς† εἰς‡ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,§ ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἤρχοντο\* ἡμέραν γενέσθαι. <sup>30</sup> Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρῶρας† μελλόντων ἀγκύρας‡ ἐκτείνειν· <sup>31</sup> εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, «Ἐὰν μὴ οὗτοι ἐν τῷ πλοίῳ μείνωσιν,§ ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.»

\* **27:28** οργυιας *rell* | οργυας [5%] CP (twice in this verse) | several further spellings † **27:29** μη πως **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | μηπω A | μη που B,C [5%] NU | μη x ‡ **27:29** εις **f**<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κατα xA,B,C [5%] NU § **27:29** εκπεσωμεν **f**<sup>35</sup> A,B,C [76%] HF,RP,OC,CP,NU | εμπεσωμεν x [1%] | εκπεσωσιν [18%] TR | εκπεσομεν [5%] \* **27:29** ηρχοντο *rell* | ευχοντο B,C [20%] † **27:30** πρωρας **f**<sup>35</sup> B,C [96%] HF,RP,OC,TR,CP | πρωρης A [1%] NU | πλωρης x [1%] | three other variants [2%] ‡ **27:30** μελλοντων αγκυρας **f**<sup>35</sup> x [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 A,B,C [5%] NU § **27:31** εν τω πλοιω μεινωσιν **f**<sup>35</sup> x [20%] | 4123 A,B,C [75%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | 123 [5%]

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν\* τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα† γίνεσθαι,‡ παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων· «Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες—ἄσιτοι διατελεῖτε,§ μηδὲν\* προσλαβόμενοι. 34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν† τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ἡμετέρας‡ σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θορῆξ ἐκ§ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.»\* 35 Εἰπὼν† δὲ ταῦτα καὶ λαβῶν ἄρτον, εὐχαρίστησεν‡ τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες§ καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 (Ἦμεν\* δὲ ἐν

\* 27:32 οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | 321 κA,B,C [10%] NU † 27:33 ἐμελλεν ἡμερα f<sup>35</sup> [76%] OC,TR,CP | ἡμελλεν 2 [21%] HF,RP | 2 ἡμελλεν B,C [2%] NU | 21 κA ‡ 27:33 γίνεσθαι *rell* | γενεσθαι [10%] | γεινεσθαι κA,B § 27:33 διατελετε *rell* | διατελεται κ [13%] | one other variant \* 27:33 μηδεν f<sup>35</sup> C [98%] HF,RP,OC,TR,CP | μηθεν κA,B [2%] NU † 27:34 μεταλαβειν f<sup>35</sup> κA,B,C [30%] OC,NU | προσλαβειν [70%] HF,RP,TR,CP ‡ 27:34 ἡμετερας f<sup>35</sup> A [50%] | υμετερας κB,C [50%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § 27:34 εκ f<sup>35</sup> κ [92%] HF,RP,OC,TR,CP | απο A,B,C [6%] NU | — [2%] \* 27:34 πεσειται f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | απολειται κA,B,C [5%] NU † 27:35 ειπων f<sup>35</sup> [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ειπας κA,B,C [2%] NU ‡ 27:35 ευχαριστησεν *rell* | ηυχαριστησεν [20%] | ευχαριστησας κ § 27:36 παντες *rell* | — CP | απαντες κ \* 27:37 ημεν f<sup>35</sup> C [98%] HF,RP,OC,TR,CP | ημεθα κA,B [2%] NU

τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί,† διακόσται ἐβδομήκοντα ἕξ.) 38 Κορεσθέντες δὲ‡ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῆτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν§ ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο,\* εἰ δυνατόν,† ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα‡ τῆ πνεούση κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπώκειλαν§ τὴν ναῦν.\* καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμενε† ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο‡ ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.§

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή

† 27:37 εν τω πλοιω αι πασαι ψυchai f<sup>35</sup> [86%] HE,RP,OC,TR,CP | 456123 κB,C [4%] NU | 56123 A [5%] | 12356 [5%] ‡ 27:38 δε f<sup>35</sup> κA,B,C [30%] OC,TR,CP,NU | 1 της [70%] HE,RP § 27:39 κατενοουν *rell* | υπενοουν [10%] \* 27:39 εβουλευσαντο f<sup>35</sup> [91%] HE,RP,OC,TR,CP | εβουλευοντο κB,C [4%] NU | εβουλοντο A [5%] † 27:39 δυνατον f<sup>35</sup> C [90%] HE,RP,CP | δυναινο κA,B [10%] OC,TR,NU ‡ 27:40 αρτεμονα f<sup>35</sup> [60%] HE,RP,TR | αρτεμωνα κA,B,C [40%] OC,CP,NU § 27:41 επωκειλαν f<sup>35</sup> [64%] HE,RP,OC,TR,CP | επεκειλαν κB,C [3%] NU | επωκιλαν [15%] | εποκιλαν [10%] | επεκιλαν [7%] | three other variants A [1%] \* 27:41 ναυν *rell* | ναυ [23%] † 27:41 εμενεν f<sup>35</sup> A [25%] | εμεινεν κB,C [75%] HE,RP,OC,TR,CP,NU ‡ 27:41 ελυετο *rell* | διελυετο [12%] | ελυτο κ § 27:41 των κυματων f<sup>35</sup> C (98.8%) HE,RP,OC,TR,CP[NU] | — κA,B (1.2%)

τις ἐκκολυμβήσας διαφύγη.\* 43 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος,† βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος‡ ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας§ πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι, 44 καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

## 28

### Malta

1 Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν\* ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 Οἱ δὲ† βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν, ἀνάψαντες‡ γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ§ τὸ ψῦχος. 3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων\* πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ† τῆς θέρμης

\* 27:42 διαφυγη f<sup>35</sup> κA,B,C [92%] HE,RP,CP,NU | διαφυγοι [5%] OC,TR | διαφυγει [3%] † 27:43 εκατονταρχος f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,TR,CP | εκατονταρχης κA,B,C [5%] OC,NU ‡ 27:43 βουληματος *rell* | βουλευματος [1%] CP § 27:43 απορριψαντας f<sup>35</sup> A [95%] HE,RP,OC,TR,CP | αποριψαντας κ(B)C [2%] NU | απορρηψαντος [3%] \* 28:1 επεγνωσαν f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | επεγνωμεν κA,B,C [4%] NU | two other variants † 28:2 δε f<sup>35</sup> κ [92%] HE,RP,OC,TR,CP | τε A,B,C [8%] NU ‡ 28:2 αναψαντες f<sup>35</sup> [94%] HE,RP,OC,TR,CP | αψαντες κA,B,C [6%] NU § 28:2 δια *rell* | —κ [15%] \* 28:3 φρυγανων f<sup>35</sup> κ [95%] HE,RP,OC,TR,CP | 1 τι A,B,C [5%] NU † 28:3 εκ f<sup>35</sup> [70%] HE,RP,TR,CP | απο κA,B,C [30%] OC,NU

ἐξελθοῦσα<sup>‡</sup> καθήψατο<sup>§</sup> τῆς χειρὸς αὐτοῦ.  
 4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον\*  
 τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον  
 πρὸς ἀλλήλους,<sup>†</sup> «Πάντως φονεύς ἐστίν  
 ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς  
 θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.»<sup>5</sup> Ὁ μὲν οὖν,  
 ἀποτιναζάμενος<sup>‡</sup> τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν  
 οὐδὲν κακόν. <sup>6</sup> Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν  
 μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω  
 νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων  
 καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν  
 γινόμενον, μεταβαλλόμενοι<sup>§</sup> ἔλεγον θεὸν  
 αὐτὸν εἶναι.\*

<sup>7</sup> Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον  
 ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι  
 Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας  
 φιλοφρόνως ἐξένισεν. <sup>8</sup> Ἐγένετο δὲ τὸν  
 πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ<sup>†</sup>  
 συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος  
 εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος,<sup>‡</sup> ἐπιθεὶς τὰς

<sup>‡</sup> **28:3** ἐξελθοῦσα **f**<sup>35</sup> κA,B,C [35%] TR,NU | διεξελθοῦσα [65%] HF,RP,OC,CP **§ 28:3** καθήψατο **f**<sup>35</sup> C [25%] | καθήψεν κA,B [72%] HF,RP,OC,TR,CP,NU | καθεῖκε [3%] \* **28:4** κρεμαμενον *rell* | κρεμαμενον [15%] **† 28:4** ελεγον προς αλληλους **f**<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,TR,CP | 231 κA,B,C [8%] NU **‡ 28:5** αποτιναξαμενος **f**<sup>35</sup> A [55%] | αποτιναξας κB [45%] HF,RP,OC,TR,CP,NU **§ 28:6** μεταβαλλομενοι **f**<sup>35</sup> κ [87%] HF,RP,OC,TR,CP | μεταβαλομενοι A,B [13%] NU \* **28:6** θεον αυτον ειναι **f**<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | 213 [2%] | 231 κB [2%] NU | 321 A **† 28:8** δυσεντερια **f**<sup>35</sup> [50%] HF,RP,TR,CP | δυσεντεριω κA,B [50%] OC,NU **‡ 28:8** προσευξαμενος *rell* | 1 και [2%] OC

χειρας αὐτῶ, ἰάσατο αὐτόν. 9 Τούτου οὖν §  
γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας  
ἐν τῇ νήσῳ\* προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο·  
10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ  
ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν.†

### Rome

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν‡ ἐν πλοίῳ  
παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, §  
παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 Καὶ καταχθέντες  
εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς·  
13 ὅθεν περιελθόντες\* κατηντήσαμεν εἰς  
Ῥήγιον. Καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου  
νότου, δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους,  
14 οὗ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν  
ἐπ'† αὐτοῖς ἐπιμεῖναι‡ ἡμέρας ἐπτὰ—καὶ  
οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθομεν. § 15 Κάκειθεν οἱ  
ἀδελφοί, ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον\*  
εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν† ἀχρις‡ Ἀππίου Φόρου

§ 28:9 οὖν f<sup>35</sup> [92%] HF,RP,OC,TR,CP | δε κA,B [8%] NU  
\* 28:9 εχοντες ασθενειας εν τη νησω f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP  
| 34512 κA,B [5%] NU † 28:10 την χρεϊαν f<sup>35</sup>  
[90%] HF,RP,OC,TR,CP | τας χρεϊας κA,B [10%] NU ‡ 28:11  
ανηχθημεν f<sup>35</sup> κA,B [70%] HF,OC,TR,NU | ηχθημεν [30%] RP,CP  
§ 28:11 αλεξανδρινω rell | αλεξανδρηνω [12%] CP \* 28:13  
περιελθοντες f<sup>35</sup> A [95%] HF,RP,OC,TR,CP | περιελοντες κB [5%]  
NU † 28:14 επ f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | παρ κA,B [5%] NU  
‡ 28:14 επιμεναι rell | επιμειναντες [15%] § 28:14 ηλθομεν  
rell | ηλθωμεν [9%] | ηλθαμεν κ(A)B [1%] NU | εισηλθομεν [3%]  
\* 28:15 εξηλθον f<sup>35</sup> [96%] HF,RP,OC,TR,CP | ηλθαν κB,NU |  
ηλθον A [3%] † 28:15 ημιν rell | ημων [30%] | υμιν κ ‡ 28:15  
αχρις f<sup>35</sup> [97%] HF,OC,TR,CP | αχρι κA,B [3%] RP,NU | αχριμ κ



καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβεν θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν<sup>§</sup> εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους\* τῷ στρατοπεδάρχῃ<sup>†</sup> τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη<sup>‡</sup> μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν<sup>§</sup> στρατιώτῃ.

### *Paul and the Jews*

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον\* τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· «Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ<sup>†</sup> οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο<sup>‡</sup> ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι

§ 28:16 ηλθομεν f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | εισηλθομεν κ(A)B [5%] NU | ηλθον [5%] \* 28:16 ο εκατονταρχος (εκατονταρχης OC) παρεδωκεν τους δεσμιους f<sup>35</sup> (95.3%) HF,RP(OC)TR,CP | — κA,B (4.7%) NU † 28:16 τω στρατοπεδαρχη f<sup>35</sup> (72.2%) RP,OC,TR,CP | 1 στρατοπεδαρχω (22.9%) HF | — κA,B (4.9%) NU ‡ 28:16 τω δε παυλω επετραπη f<sup>35</sup> (95.3%) HF,RP,OC,TR,CP | 413 κA,B (4.7%) NU § 28:16 αυτον *rell* | αυτω [15%] \* 28:17 τον παυλον f<sup>35</sup> [93%] HF,RP,OC,TR,CP | αυτον κA,B [7%] NU † 28:17 ανδρες αδελφοι εγω f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 312 A,B [5%] NU | λεγων 12 κ ‡ 28:18 βουλοντο *rell* | ηβουλοντο [15%]

κατηγοῖσαι. § 20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν\* καὶ προσλαλήσαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι.» 21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· † «Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι πονηρὸν περὶ σοῦ. ‡ 22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι § ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης, γνωστόν ἐστὶν ἡμῖν\* ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.»

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον † πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων ‡ τε αὐτοὺς τὰ § περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ Νόμου Μωϋσέος\* καὶ τῶν Προφητῶν, ἀπὸ πρωτὴ ἕως ἐσπέρας. 24 Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι «Καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησεν

§ 28:19 κατηγορησαι f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | κατηγορειν κA,B [5%] NU \* 28:20 υμας ιδειν *rell* | 21 CP † 28:21 ειπον *rell* | ειπαν κA,B [15%] NU ‡ 28:21 πονηρον περι σου f<sup>35</sup> [20%] | 231 κA,B [80%] HF,RP,OC,TR,CP,NU § 28:22 παρα σου ακουσαι *rell* | 312 κ [13%] \* 28:22 εστιν ημιν f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | 21 κA,B [5%] NU † 28:23 ηκον f<sup>35</sup> [95%] HF,RP,OC,TR,CP | ηλθον κ(A)B [5%] NU ‡ 28:23 πειθων *rell* | πειθον [15%] | πιθων κ § 28:23 τα f<sup>35</sup> [90%] HF,RP,OC,TR,CP | — κA,B [10%] NU \* 28:23 μωυσεος f<sup>35</sup> [25%] | μωυσεως A [35%] HF,RP,OC,TR,CP | μωυσεως κB [40%] NU

διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,† 26 λέγον·‡ «Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπον,§ «Ἀκοῆ ἀκούσετε,\* καὶ οὐ μὴ συνῆτε·† καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε»· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·‡ μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι§ αὐτούς.» 28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη\* τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.» 29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.†‡

### *Two tranquil years*

30 Ἐμεινεν§ δὲ ὁ Παῦλος\* διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρῦσσαν

† 28:25 ημων f<sup>35</sup> [78%] HE,RP,OC,TR,CP | υμων κ(A)B [22%] NU  
‡ 28:26 λεγον f<sup>35</sup> A [55%] HE,RP,OC,TR,CP | λεγων κB [45%] NU  
§ 28:26 ειπον *rell* | ειπε [5%] TR \* 28:26 ακουσετε *rell* | ακουσητε A [20%] | ακουσεται [6%] † 28:26 συνητε *rell* | συνειτε [20%] ‡ 28:27 εκαμμυσαν *rell* | εκαμυσαν [5%] CP § 28:27 ιασωμαι f<sup>35</sup> [40%] TR,CP | ιασομαι κA,B [60%] HE,RP,OC,NU \* 28:28 απεσταλη f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,TR,CP | 1 τουτο κA,B [5%] OC,NU (OC is in small print) † 28:29 whole verse f<sup>35</sup> (95.3%) HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B (4.7%) NU ‡ 28:29 συζητησιν *rell* | ζητησιν [1%] CP § 28:30 εμεινεν f<sup>35</sup> A [96%] HE,RP,OC,TR,CP | ενεμεινεν B [4%] NU | ενεμειναν κ \* 28:30 ο παυλος f<sup>35</sup> [95%] HE,RP,OC,TR,CP | — κA,B [5%] NU

τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ  
περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,† μετὰ πάσης

---

† 28:31 χριστου *rell* | — κ [12%]

παρρησίας, ἀκωλύτως.‡

‡ **28:31** The citation of **f<sup>35</sup>** is based on thirty-five MSS—18, 35, 141, 201, 204, 386, 394, 444, 824, 928, 986, 1072, 1075, 1100, 1249, 1482, 1503, 1548, 1617, 1652, 1732, 1761, 1855, 1856, 1864, 1865, 1876, 1897, 2080, 2261, 2352, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. None of them is a ‘perfect’ representative of **f<sup>35</sup>** in Acts, as it stands [an unreasonable expectation, presumably, for a book this size]. For all that, several come quite close! Of the MSS I have collated [there may be better ones yet to be done], 1864 deviates from the presumed family profile five times, 18 seven times and 2723 eight times. Turning to their exemplars, that of 35 was off by two, that of 18 and 1864 by three, that of 2723 by four, that of 1865 by five, and that of 824, 1503 and 1897 by six. The uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Bucharest, Aegean, Trikala, Meteora, Athens, Mt. Athos [seven different monasteries], Grottaferrata, Vatican, Kalavryta, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception. In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant within either ( ) or [ ]. I have used ( ) for the evidence taken from *TuT*, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I used Reuben Swanson’s excellent collations (*New Testament Greek Manuscripts: Acts* [Ed. Reuben Swanson, Pasadena, CA: William Carey International University Press, 1998]). For Acts Swanson collated 60 MSS, thirteen being fragmentary (for any given variant set there will usually be at least 45 MSS listed), and I occasionally supplemented from Scrivener and von Soden—the percentages offered, I have used [ ] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources. I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ±2%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ±4%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ±15%—since Swanson collated considerably fewer MSS for Acts than he did for Paul’s epistles, and since I find *TuT* to be less trustworthy here than in other

cxc

**Η Καινή Διαθήκη**  
**The Greek New Testament According to Family 35,**  
**Wilbur Pickering**

Copyright © 2020 Wilbur N. Pickering

Language: Ελληνική (Greek, Ancient)

Dialect: Koine

Contributor: Dwayne Green, Robert A. Boyd

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-10-28

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 11 Nov 2022

cf64fb6f-e463-5ebb-820f-5a4a7bb37b73